

B İ Y O G R A F İ K R O M A N

Çılgın Keşiş

RASPUTİN

A. Mümtaz İDİL

Etkin
yayın evi

Dokuz Canlı Keşiş
RASPUTİN

BİYOĞRAFİK ROMAN

A. Mümtaz İDİL

Etkin
yayınevi

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap şu cümleyle bitiyor:

“Üç kurşun yarası, ağır dayak ve bol miktarda potasyum siyanüre rağmen Rasputin boğularak ölmüştü...”

Ne garip bir ölüm değil mi?

Ölümü bile bu denli dramatik olan biri acaba nasıl bir hayat yaşamıştır?

Kitaba konu olan Rasputin nasıl yazılmalı ki, yaşadığı Çarlık Rusya’sı, içinde bulunduğu ilişkiler yumağı, kişiliğindeki derin uçurumlar, dehlizler, gizemler; bir çocuk odası gibi ıslıl ıslıl kalsın okurun zihninde?

Portre, biyografi, roman...

Ama, “Dokuz Canlı Keşiş/Rasputin” hem biyografik çalışma hem de bir roman...

Yani biyografik-roman...

Türk yazınında çokça örneği olmayan bir çalışma türü biyografik-roman.

Portre ve biyografi yazarlarının, ustalarının olmasına karşın, bu türdeki bir boşluk Etkin yayınevinin bu çalışması ve benzer dizileriyle dolacak.

Bu hem Türk yazını hem de okur için büyük bir kazanım.

Kazanımı Türk yazını ve okuru, Mümtaz İdil’e borçlu...

Ve Mümtaz İdil’in bu çalışması da biyografik-roman tarzının en iyi örneklerinden biri...

Bu kazanımda yazar olarak A. Mümtaz İdil’in imzasının bulunması da bir tesadüf değil bence, Kim Mümtaz İdil? Bu satırların yazarı için en zor iş de A. Mümtaz İdil’i anlatmak, yazmak...

Üç tür edebiyatçı vardır:

Bir, yazarlar...

İki, okuyanlar...

Üç, yaşayanlar...

Kimi yazar, kimi okur, kimi de yaşar... Kimi de hem yazar, hem okur, hem de yaşar.

İşte Mümtaz İdil en basit, en yalın biçimde böyle tanımlanabilir. Mümtaz İdil bu üç özelliği bir araya getiren yazarlardan biri. Tıpkı, biyografik romanın önemli ustalarını Henri Troyat, Andre Billy, Stefan Zweig, Andre Gide gibi...

Rasputin'i okurken, biyografik roman yazarlığında çok önemli bir ustayı daha yakalayacaksınız. Mümtaz İdil'in, daha önce Sevgi Soysal da, Balzac da, Hemingway de, Mozart da, Michelangelo da yaptığı çalışmalarda olduğu gibi...

Bir portre ressamının ustalığıyla Rasputin'de Mümtaz İdil, biyografik-roman yazarlığının ince bir örneğini veriyor. İşte Mümtaz İdil'in kaleminden Rasputin'in biyografik romanı, bir insan, bir ülke, bir kültür, bir tarih ve tüm bir yaşam...

Gerçekten Rasputin, neden üç kurşun yarasına, ağır dayağa ve bol miktarda potasyum siyanüre rağmen boğularak ölmüştü?

Neden?

Veli Özdemir

28 Nisan 2003, Ankara

Grigori Yefimov
RASPUTİN
1872?-1916

Asıl adı Grigori Yefimoviç Novih olan Rasputin, Sibiryadaki Prokovskoye köyünde doğdu. Okula gitmesine karşın okuma yazma öğrenemedi. “Uçarı”

anlamına gelen soyadını kendisine köylüler taktı. On sekiz yaşında Verhoture'deki bir manastıra girdi. Burada Hıristi mezhebine katıldı. Mezhepte edindiği düşüncelerle kendine özgü bir din oluşturmaya çalıştı. Bu din, Tanrıya ulaşmak için sınırsız eğlence ve zevkten sonra cinsel birleşmeyi öğütüyordu.

19 yaşında Proskovya Fyodorovna ile evlendi. İki kızı, bir oğlu oldu. 1903'te St. Petersburg'a gitti. Karısını köyünde bıraktı. Burada din eğitimi veren Petersburg Kilise Akademisi Müdürü Teophan ile Saratov Piskoposu Hermogen tarafından eğitildi. Bu dönemde Petersburg'daki saray çevresi mistizmle ve doğaüstü güçlerle ilgilenmeye başlamıştı.

Rasputin, 1905'te Çar ailesiyle tanıştı. 1908 yılında Çar'ın hemofili hastalığı olan küçük oğlu Aleksey'i tedavi etmesi için saraya çağrıldı. Rasputin, büyük bir olasılıkla hipnoz gücünü kullanarak, Aleksey'i iyileştirmeyi başardı. Bu andan sonra Çarın ve Çariçenin gözdesi oldu.

Çar ailesinin yanında “köylü” tavırlarını bir süre korudu. Dışarıda kendine yeni müritler sağladı. Kendisiyle birlikte olmaları halinde kadınların günahlarından arınacağını söyleyerek sayısız metres edindi.

1911 yılında ünü bütün Petersburg'a, hatta Rusya'ya yayılmıştı. Çara yakınlığını kullanarak ahlaksız partiler, eğlenceler düzenlemeye başladı. Başbakan Stolipin bile Çara bu konuda bir şikayet mektubu gönderdi. Bir süre saraydan uzaklaştırıldıysa da, Aleksandra'nın çabalarıyla kısa sürede geri döndü.

Rasputin, 1915'ten sonra saraydaki egemenliğinin doruğuna ulaştı. Çar Nikola'nın cepheye gitmesi ve yönetimin Aleksandra'ya kalmasıyla birlikte yetkilerini daha da artırdı. Artık bakanlıklara, bürokrasiye istediği atamaları yapıyordu. Bir süre sonra bu atamalar huzursuzluk yaratmaya başladı.

Rusya'nın daha büyük felaketlerden kurtarılması amacıyla Rasputin'in öldürülmesi için birçok girişimde bulunuldu. Sonunda Çar soyundan Prens Felix Yusupov, Duma üyesi Vladimir Mitrofanoviç Pruşkiyeviç ve Grandük Dimitri Pavloviç tarafından pusu kurularak öldürüldü. Cesedi Moyka ırmağına atıldı.

Dokuz Canlı Keşiş RASPUTİN

31 Aralık 1916 günü akşamüzeri, St. Petersburg'un ortasından geçen Neva nehrinin kolu Moyka ırmağı kenarında devriye dolaşan polisler, Büyük Petrovski Köprüsü'nün biraz ilerisinde, buzun altında bir ceset buldular.

Ceset orta yaşlarda, sakallı, uzun boylu, iriyarı bir adama aitti. Kolları ve ayakları bağlanıp suya atılmış ama sağı kolunu kurtarmayı başarmıştı. Kafasında derin bir yara izi vardı. Yüzü morluklarla doluydu. Sağ gözü sanki oyulmuş gibi, ince bir deri parçasının ucundan yanağına doğru sarkıyordu.

Ceset, bir arabayla Askeri Tıp Akademisi'nin morguna kaldırıldı ve otopsiye alındı. Otopsi sonuçları şöyleydi:

“Kanda alkol bulunmuş, ancak zehre rastlanmamıştır.

“Vücutta üç kurşun yarası bulunmuştur:

- Birinci kurşun sol göğüs altından girip karaciğer ve mideyi yaralamıştır.

- İkinci kurşun sağ sırt bölgesine saplanmış böbrekleri yaralamıştır.

- Üçüncü kurşun ise kafaya isabet etmiş ve beyne zarar vermiştir.

“Akciğerlerde su bulunmuştur.”

Ceset, Grigori Yefimoviç Rasputin’e aitti.

Otopsi raporu korkunçtu. Ama asıl şaşırtıcı ve olanaksız görüneni, akciğerde su bulunmasıydı. Rasputin, zehirlenmesine, kurşunlanmasına ve ağır darbeler almasına rağmen, Moyka ırmağına atıldığında hâlâ yaşıyor olmalıydı. Bir elini kurtarmıştı ve akciğerlerinde su bulunmuştu. Yusupov ile suikast ekibi, sorgulamalarında, Rasputin’e potasyum siyanürlü pasta ve şarap verdiklerini itiraf edeceklerdi. Ancak yapılan otopside, kanda zehre rastlanmamış olması şaşırtıcıydı.

Rasputin boğularak ölmüştü!

Bir gün önce:

Çarsoye Selo: 30 Aralık 1916

“Endişe verici haberler geliyor. Ayrıntılı bilgi yok. Sizi daha önce yazdıklarımı unutmayın.”

Aleksandra

Aynı gün:

Çarskoye Selo. 31 Aralık 1916, Akşam saat 4.37

“Bana gizli polis şefini gönderebilir misiniz? Onun yardımına ve bilgilerine ihtiyacım var. İşlerin iyi gideceğini ve iyi bir sonuç alacağımızı ummaktayız. Dimitri ile Feliks işin içindeler.”

Aleksandra

Çarskoye Selo. 31 Aralık 1916, Akşam saat 10.24

“Henüz hiçbir şey bulunamadı. Feliks Kırım’a giderken tutuklandı. Sizin burada olmanızı ne kadar çok isterdim.”

Aleksandra

Çarskoye Selo. 31 Aralık 1916, Akşam saat 11.47

“Peder artık yaşamıyor. Rusya’nın ve evimizin düşmanları cezasız kalmamalı. Hemen dönünüz. Daha fazla dayanacak gücüm kalmadı.”

Aleksandra

Bu telgraflar, Çariçe Aleksandra Feodorovna Romanov’dan, kocası Çar II. Nikola Nikolayev Romanov’a gönderilen telgraflardır. İngilizce suretleri, 1917 Ekim Devrimi’nden sonra Çarskoye Selo postanesinin telgraf bölümünde bulunmuştur. Rasputin’in Çar ve Çariçe tarafından ne kadar önemsendiğini göstermesi açısından önemli belgelerdir.

Prokovskoye köyü, neredeyse bir adam boyu yükseklikte karla kaplıydı. Köyün tek ana caddesi olan Ogonkiy'de, elleri eski ceketinin ceplerinde, çakır mavisî gözleriyle etrafı süzen bir çocuk yürüyordu. Ayağındaki ayakkabıların tabanına kendi yaptığı ızgara biçimi teller geçirmişti. Teller, karda daha rahat yürümesini sağlıyordu. Köy halkı, Ogonkiy Caddesi'ni yürünebilecek kadar açmıştı, ama evlere giden yollar henüz kar altındaydı.

Çocuk yaklaşık on yaşındaydı. Soğuktan büzüşmüş bedenini hafif yan çevirmiş, insanın iliklerini donduran rüzgara karşı korumaya çalışıyordu. Ensesine kadar dökülen saçları, pis ve yağlı görünüyordu. İri burnu soğuktan kızarmıştı.

Vakit öğle üzeriydi. Sibirya'nın kuzeyindeki bu köyde aralık ayı neredeyse bütünüyle karanlık geçirdi. Güneş, öğle sularında köyü ancak alacakaranlık şeklinde aydınlatır, bir saat içinde de köy yeniden karanlığa gömülürdü.

Çocuk, ışık yanan bir eve doğru yürüdü. Kendi evi değildi burası. Ayakları onu ışığa doğru çekiyordu. Ezilmiş ama hâlâ yumuşak olan karın üzerinden dikkatle geçerek eve iyice yaklaştı. Perdeleri açık camdan içeri baktı. Kar nedeniyle ayak seslerinin içeriden duyulması olanaksızdı. Bu yüzden de rahat davranıyordu. Havanın giderek karanlığa dönüşmesi de işine geliyordu. Yine böyle bir günde, köyün Jandarma Komutanı Serafimoviç'e yakalanmış, yakasını zor kurtarmıştı.

Pencereden içeri dikkatlice baktı. İçeridekilerin kendisini görmesi mümkün değildi. Yine de dikkatli olmak zorundaydı. Camın tam karşısındaki şöminede odunlar gü-

rül gürül yanıyordu. Şöminenin hemen sağında bir gaz lambası asılıydı. Genç bir kız ve orta yaşlı bir kadın, yere serili ayı postunun üzerine oturmuş, bir şeyler ayıklıyorlardı. Evin erkeği ortalıkta görünmüyordu. Hiç kıpırdamadan içeride olanları izlemeye başladı. Üşüyordu, ama ayakları yere çivilenmiş gibiydi. Büyülenmiş gözlerle içeri bakıyor, kendini bir türlü camdan kurtaramıyordu. Ne kadar zaman geçtiğini bilemedi. Birden arkasında bir ses duydu. İçeride göremediği evin erkeği tam arkasındaydı. Döndü ve başını öne eğdi.

“Yine mi sen, ahlaksız!” diye bağırdı adam. “Utanmıyor musun evleri gözetlemeye. Bunu neden yapıyorsun? Kaç kez dayak yedin, uslanmadın. Kaç kez karakola düştün aklın başına gelmedi! Nedir bu köyün senden çektiği!”

Uzanıp çocuğun kulağına yapıştı. Zaten soğuktan donmuş olan kulakları çekilince çocuk inledi. Başına gelecek her şeye razı bir tavırla kafasını öne eğdi, burnunu çekti. Ağlamak üzereydi.

Dışarıdaki gürültüye evdeki kadınla kız çıktı. Anne Marya İvanovna, “Yine mi sen!” diye çıkıştı. “Artık bu işe bir son vermek gerek Pyotr! Bu ahlaksız, işi iyice azıttı. Hemen karakola haber ver!”

Çocuk ağlamaya başladı. Çakır mavisi gözlerinden bir-iki damla yaş döküldü. O haliyle başını kaldırıp Pyotr İvanov’a baktı. İvanov, daha önce hiç fark etmediğini düşündüğü bu gözlerden bir anda etkilendi. Karısını eliyle susturdu. Çocuğa doğru eğildi:

“Neyin var Grişa? Neden yapıyorsun bütün bu ahlaksızlıkları? Neden başkalarının evini gözetlemeyi bu kadar seviyorsun? Bıkmadın mı dayak yemekten, karakola düşmekten? Babanla bir kez daha konuşmam gerekecek.”

Grişa sadece, “Merak ediyorum,” diyebildi. Aslında merak ettiği o kadar çok şey vardı ki... Başkalarının nasıl

yaşadığını merak ediyordu mesela. Başlarda sırf bu yüzden başkalarının evini gözetlemeye başlamıştı. Sonra içinde tuhaf duygular uyandığını sezdi. Başkalarını, onların haberi olmadan izlemenin dayanılmaz cazibesiydi bu ve bundan aldığı zevk dayanılmazdı.

Evin erkeği Pyotr ile birlikte Grişa'nın evine gittiler. Zorlukla yürüyorlardı. Pyotr, Grişa'nın kolunu sertçe tutmuş, adeta sürüklüyordu. Grişa'nın evine geldiklerinde, kapıda Grişa'nın babası Aleksandr Yefimoviç ile karşılaştılar. Baba kollarını sıvamış bekliyordu...

Aleksandr Yefimoviç sert mizaçlı bir adam değildi aslında, ama Grişa yüzünden başı sık sık derde girdiğinden, çareyi onu biraz "pataklamakta" bulmuştu. Bu yöntem, bir süre Grişa'nın bu tür "ahlaksızlıklarını" engelliyordu, ama tümüyle ortadan kaldırdığı söylenemezdi.

Bu olaydan iki yıl sonraydı. Grigori Yefimoviç on yaşını çoktan geçtiğini sanıyordu. Doğum tarihini ne annesi tam olarak biliyordu ne de babası. Köyde onun ne zaman doğduğunu bilen yoktu. Annesi, “bir bahar günüydü, ortalık ıslık ıslık, çok güzel bir sabahı,” diye anlatıyordu. Babası ise, “Grişa, sen doğduğunda bizim total Akira daha yeni evlenmişti,” diye belirsiz bir tarih söylüyordu. Grişa, bir gün Akira’ya ne zaman evlendiğini sormuş, total Akira da kafasına kocaman bir odun fırlatıp, “sana ne piç kurusu!” diye bağırıyordu.

Okula da bu yüzden geç kaydolmuştu. Kendisine 14 yaşı uygun buldu. Soranlara da artık böyle söyleyecekti.

Doğrusu okul pek parlak gitmiyordu. Okuma yazmayı bir türlü sökemiordu. Canı okumak değil, kızlarla beraber olmak istiyordu. Onlarla arkadaşlık edemiyordu. Herkes ondan vebalıymış gibi uzak duruyordu, ama o buna aldırmıyordu. Kızların arasında olmak, onları uzaktan da olsa seyretmek dayanılmaz zevk veriyordu Grişa’ya. Sırf bu yüzden okulda bir süre daha idare etmeye çalışıyordu.

Ama anne ve babası onun okumayacağına karar verince okuldan aldılar. Bir at terbiyecisinin yanında çalışmaya başladı. Yaşlı, bilge bir adamdı at terbiyecisi. Grişa’ya, atlara nasıl yaklaşması gerektiğini, onların kalbini nasıl kazanacağını öğretiyordu. Yalnızca atların değil, tüm canlıların yüreğine giden yolu biliyordu. “Bütün canlılar sevmekten hoşlanır evlat,” diyordu. “Onlara yaklaşmasını bilersen, senden bir zarar gelmeyeceğini anlarsan, en ya-

kın dostların olurlar.”

“Beyaz ayılar hiç de dost olmuyorlar,” diye itiraz etmişti Grişa. “Ben beyaz ayı dostu olan hiç kimseyi görmedim.”

İhtiyar at terbiyecisi hiç sinirlenmeden, “Sevgi karşılıklıdır Grişa,” demişti o zaman. “Demek ki beyaz ayılar bizden pek hoşlanmıyor yada sevgiyle yaklaşmanın ne olduğunu bilmiyorlar.” Ardından da tüm sokağı ayağa kaldıracak şiddette bir kahkaha atmıştı.

Grişa atlardan hoşlanıyordu, ama kadınlardan daha çok hoşlanıyordu. Fırsatını buldukça çalıştığı yerden kaçıp, okul çıkışına gidiyordu. Grişa’nın kızları için bir tehlike olduğunu düşünen babalar ve anneler çoğu kez kızlarını bu “ahlaksız” çocuktan korumak için okul önünde nöbet bekliyorlardı. Grişa’nın kızlara saldırdığı yoktu ama işin açıkçası, karşısındakileri etki altına almasını iyi biliyordu. Hiçbir yaklaşımı zorlayarak olmuyordu. Asıl tehlike de buradan geliyordu. Kızlar, ailelerinin uyarılarını elbette dikkate alıyorlardı ancak bu getirilen gizemli yasak, onların Grişa ile daha fazla ilgilenmelerine neden oluyordu. Yine de Grişa’nın bir tane bile kız arkadaşı yoktu.

Aileler jandarma karakoluna ihbarda bulunarak, Grişa’nın okul önünde beklemesinin yasaklanmasını istediler. Grişa da zaten bir süredir okul kapısında beklemeyi bırakmıştı, çünkü ilgi alanı bütünüyle değişmişti. Babasını ziyarete gelen hırpani kılıklı adamlar daha çok ilgisini çekmeye başlamıştı. Bu adamlar, at terbiyecisi ihtiyar adam gibi “saf” sevgiden söz etmiyorlardı. Onların konuşmalarında “şehvet” vardı...

Bu hırpani kılıklı adamları ilk kez bir yaz sonu, havalar dondurucu soğuklara dönmeden hemen önce babasını

ziyarete geldiklerinde görmüştü. Üçerli beşerli gruplar halinde geliyorlar, Grişa'ların evinde birkaç saat veya birkaç gün mola verdikten sonra, bilinmeyen bir yere doğru yeniden yola koyuluyorlardı.

Grişa, ilk gördüğünde bu adamlardan hiç hoşlanmamıştı. Ancak konuşmalarına kulak misafiri oldukça, ilgilenmeye başladı. İçlerinden bazıları otlar üzerine konuşuyor, bazıları içki üzerine sohbeti seviyor, bazıları da geleceğe yönelik kehanetlerde bulunuyordu. En önemlisi de, kadınlar üzerine yaptıkları sohbetlerdi. Grişa, daha önce hiç duymadığı “aşk” öykülerini, kapı aralıklarından dinleyerek bu adamlardan öğrenmişti.

Grişa, bir akşam geç vakit, yeni giden bir grubun arkasından babasına, “Bunlar kim baba?” diye sordu. Babası, “Bu insanlar bütün Rusya’yı böyle dolaşırlar Grişa,” diye cevap verdi. “Evleri yoktur. Nerede yer bulurlarsa, orada yatarlar. Para istemezler. Kendilerine verilen yiyecek ve giyeceklerle yaşarlar. Nereden geldiklerini ve nereye gittiklerini asla söylemezler... Tuhaf insanlardır. Sana bu insanları net bir şekilde olarak açıklayabilmem zor.”

“Neden bizim eve geliyorlar. Köyde başka arkadaşları yok mu?”

“Bu da başka bir hikaye Grişa. Bundan beş sene kadar önce, Prokovskoye köyüne ilk geldiklerinde, herkes onları dilenci sandı ve kapısını açmadı. İlk gelen grup üç kişiydi. Hâlâ gelirler. Bize geldiklerinde ben evde yoktum. Annen onlarla ilgilenmiş, karınlarını doyurmuş, ısınmalarını sağlamış. Ben geldiğimde gitmişlerdi. Annen onlara benim eski giyeceklerimden de verdiğini söyledi. Üzerinde fazla durmadım. Ertesi yıl, yine sonbahara doğru çıkıp geldiler. Ben tanımadım tabii, annen de tanıyamadı. Ama onlar anneni tanıdılar ve şükranlarını göstermek için yan-

larında getirdikleri üç tane ayı postunu bize hediye ettiler. Ondan sonra arkadaş olduk. Daha sonra gelen gruplar da bize uğrar oldu.”

Grişa büyük bir merakla babasını dinliyordu. Yabancıların annesine hediye ettiği ayı postlarının beyaz ayılara ait olup olmadığını merak etti, ama babasına sormaya çekindi. Anlattıkları, bu gezgin serserilere karşı ilgisini artırıyordu. İçinde onlara katılmak için dayanılmaz bir istek kabarıyordu.

“Ne konuşuyorsunuz peki baba? Bir kez kapının kenarından sizi dinledim ama hiçbir şey anlamadım.”

Yalan söylüyordu!

Baba Yefimoviç sahte bir kızgınlıkla, “Kapı arkalarından dinlemene gerek yok Grişa,” dedi. “Geldikleri zaman sen de aramıza katılabilirsin. Bu insanlara Staretz diyorlar. Onlar kendilerine bu ismi yakıştırmıyor ama genel adları bu. Doğadan topladıkları bitkilerle ilaç yapıyor, doktorların iyileştiremediği hastaları iyileştirmeye çalışıyorlar. Bazıları geleceğe yönelik tahminlerde bulunuyor, bazıları günlük siyaseti çok iyi biliyor. Çoğu da çömez...”

“Çömez?”

“Yani bu işe yeni başlamışlar. Aralarında beyaz saçlı, oldukça yaşlı ama dimdik yürüyen biri var. Dikkatini çekti mi?”

Grişa olumsuz anlamda başını salladı.

“Bir dahaki sefere dikkat et! Aralarında en bilge olan odur. Çok bilgilidir. İyileştiremeyeceği hasta, yapamaya-cağı ilaç yoktur onun. Aynı zamanda kahinlik de yapar. O geldiğinde eve bir yığın hasta, fal meraklısı dolar. Para almaz, herkesi de kabul etmez. Sahi Grişa, belki bu adam senin şu uçkur merakını da giderir ha, ne dersin?”

Grişa utandı, yüzü kızardı.

“Sana köyde ne isim taktıklarını biliyor musun Grişa?”
Grişa, “Biliyorum,” diye mırıldandı.

“Çok komik bir isim, ama yine de hoşuma gitti. Doğrusu tam sana yakışır bir isim: Rasputin!”

Grişa şaşkınlıkla babasının yüzüne baktı. Hayır, hiç de alaycı bir ifadesi yoktu. Babası takma ismini benimsemişti anlaşılan. Neleri duyduğunu da... İçine bir sevinç doldu.

“Baba,” dedi heyecanla. “Ben kötü bir çocuk olarak büyüdüm. İçki, sigara içtim, kadınları rahatsız ettim. Okulu hiç sevmedim. Size yarayan bir iş yapmadım. Ama artık doğru dürüst şeyler yapmak istiyorum.”

“Nasıl yani?” Baba Yefimoviç ilgiyle oğlunun yüzüne bakıyordu.

“Bu giden grubun arkasından yeni konuklar gelirse, ben de senin yanında olacağım. Onların anlattıklarını dinleyeceğim. İzin verir misin?”

Baba Yefimoviç, “Grişa, sen zaten bütün anlatılanları dinliyorsun. Bu yüzden benim için fark etmez. Sen, benim bütün karşı koymalarımın rağmen, yine dinlemeyi sürdüreceksin. O yüzden, aramızda olman benim açımdan bir şeyi değiştirmez. Yine de önce onlara sormam gerek,” dedi.

Konuşma bitmişti ama Rasputin kendini çok mutlu ve heyecanlı hissediyordu. Arada bir bozuşsalar da babası genellikle ona arkadaş gibi davranıyordu. Babası yönünden de, annesi yönünden de çok şanslı sayılırdı. Çocuklarının tüm yaramazlıklarına, aykırılıklarına rağmen ikisi de Rasputin’i seviyor ve kolluyordu.

Babasıyla olan konuşmanın üzerinden on beş gün kadar geçmişti ki, yeni bir “Staretz” grubu köyü ziyarete geldi. Bay Yefimoviç onları büyük bir coşkuyla karşılayıp, içeri aldı. Hep birlikte büyük bir masanın etrafına o-

turdular. Bayan Yefimoviç onlara önce çay servisi yapıp karınlarını doyurdu, arkasından votka servisi yaptı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde baba Yefimoviç, Rasputin'i çağırdı. Rasputin bu kez kapı arkasında değildi. Odasında oturmuş çağrılmayı bekliyordu. Heyecanla 'Staretzler'in oturduğu odaya girdi. Göz gözü görmüyordu. Bütün odayı duman kaplamıştı. Duvarda asılı gaz lambasının titrek ışığı, etrafını saran dumanları beyaz bir beton duvar gibi gösteriyordu. Grişa, gözleri loş ışığa alışınca, masanın üzerinde bir mum yandığını fark etti. Masanın çevresinde hiç tanımadığı dört kişi oturuyordu.

Babası, kendisi gelmeden Grişa'yı konuklarına anlatmıştı belli ki. Kimse ne adını, ne de hatırını sordu. Rasputin, masanın sivri köşesindeki boş bir sandalyeye ilişti.

Masanın çevresinde oturanların biri hariç, hiçbirinin yüzü tam olarak görünmüyordu. Yüzü zorlukla seçilen adam çok yaşlıydı. Rasputin, heyecanla hemen yanında oturan babasına döndü. Bay Yefimoviç oğlunun neyi sormak istediğini anlamıştı. "Hayır" anlamında kaşlarını kaldırdı.

Yaşlı olan adam, kurşuni renkteki uzun saçlarını ensesinde at kuyruğu şeklinde toplamıştı. Kaşları ve bıyıkları hâlâ koyu kahverengiydi, buna karşılık sakalları saçları gibi beyazlaşmıştı. Alt dudakları, büyük bir olasılıkla içtiği tütün nedeniyle sararmıştı. Rasputin, bütün bu ayrıntıları, yaşlı adamın önünde yanan mum nedeniyle görebiliyordu.

"Romanovlar'ın çok fazla ömrü kalmadı," dedi yaşlı adam bilgece. "Üç yüz yıldır Rusya'yı idare eden bu aile artık son günlerini yaşıyor."

"Bu bir kehanet mi?" diye sordu masanın karanlık ucundakilerden biri. "Yoksa, senin şu bitmeyen isteklerin-

den biri mi?”

“Hayır, bu bir istek değil. Böyle olacağını biliyorum. Üç yüz yıl uzun bir süre. Yalnızca bu bile Romanovlar’ın sonu için yeterli bir süredir. Dikkat etsenize, Japon savaşı Çarlık yönetimine karşı tüm güveni ortadan kaldırdı. Neydi o kalenin adı?.. Her neyse işte, orada yüz yirmi bin Rus askeri can verdi. Japonya ile yapılan anlaşmaya bir baksanıza: Tamamen teslimiyetçilik. Bunlar Romanovlar’ın sonunun kesin işaretleri değil de ne!”

“Neden iki yüz veya iki yüz elli değil de üç yüz yıl?” Soruyu soran yine aynı adamdı.

“Sorun yüz yıllarda değil Kuşkin,” dedi yaşlı bilge. “Sorun, yoksulluk çeken Rus köylüsü... Rusya iyi yönetilmiyor. Üç binden fazla işyeri kapandı. İşçi ücretleri düştü. Köylüler sefil durumda. Büyük toprak sahipleri onları köle gibi kullanıyor. Ülkenin her tarafında iş bırakmalar çığ gibi büyüyor. Yönetimin daha fazla dayanması mümkün mü? Japon savaşından zafer bekleyen Romanovlar’ın tüm umutları suya düştü... Artık değişim süreci başladı. Bunun önünde kimse duramaz! Kimse!..”

“Bize biraz daha mum ve votka getir sevgili Yefimoviç,” dedi aralarından biri. Sesi boğuk çıkıyordu. Rasputin onun grip olduğunu düşündü. Babası içeri mum almaya gittiğinde, yaşlı bilge Rasputin’e, “Bana biraz yaklaş delikanlı,” dedi. “Senin gözlerin, bu güne kadar gördüğüm en etkileyici gözler. Karanlıkta bile ışıltıyor. Oturduğum yerden bir tek gözlerini görüyorum. Yaklaş bana, yüzünü iyice görmem gerekiyor.”

“Yefimoviç! Mumlar nerede kaldı?”

Genç Rasputin, ürkek tavırlarla bilge adamın yanına gitti. Ayakta duruyordu. Yaşlı adam, Grişa’nın yüzüne bakmadan, “Otur yanıma,” dedi. Rasputin mum ışığının

karşısına oturdu. Tam o sırada babası, elinde birkaç mum ve büyük bir şişeyle içeri girdi.

Yaşlı bilge, “Oğlunun çok etkileyici gözleri var Yefimoviç, hiç fark ettin mi?” diye sordu. Yefimoviç, bardaklara içki koyarken, omuzlarını silkti: “Bilmem, rengi bir tuhaf gelir hep bana, o kadar. Başka bir anormallik görmedim. Ama sen gördüysen, o zaman iş değişir.”

“Kaç yaşındasın delikanlı? Baban tam olarak kaç yaşında olduğunu bilmiyor!”

“On beş...”

“Bizim kim olduğumuzu biliyor musun? Babanın anlattıklarının dışında yani?..”

“Hayır!” Rasputin hâlâ ürkek bir şekilde sandalyenin ucunda oturuyordu. Korkmuyordu ama endişeliydi. Babasının anlattığı kadarıyla bu keşişler, aynı zamanda büyücüler.

“Biz,” diye devam etti yaşlı bilge. “Bütün Rusya’yı dolaşan gezginleriz. Bir çeşit Çingeneyiz de diyebilirsiniz. Ama bizim belli amaçlarımız var. Biz, irade toplarız küçük arkadaşım. İnsanların iradelerini alır, onunla besleniriz. Ama sakın bu söylediklerim seni ürkütmesin. Bizler yamyam veya ruh yiyiciler değiliz. Aldığımız iradenin yerine çok daha güçlüsünü hediye ederiz. Söyle bana küçük arkadaşım, baban seni dövüyor mu?”

Rasputin, bir an hafızasını yokladı. Uzun süredir babası kendisini hiç dövmemişti. Bir aralar eve sarhoş gelen, annesini hırpalayan, en ufak hatasında kendisini kırbaçlayan babasının son yıllarda bir tek tokat bile vurmadığını anımsadı. En son Pyotr İvanov’un onu eve tesliminde, babasının kollarını sıvayıp kapıda beklediği gün dayak yemişti.

“Eskiden döverdi.”

“İşte bizim karşımızdaki insanlara hediyeimiz bu Grişa. Aldığımız iradenin yerine, kendini kontrol edebilmeyi veririz. Bir çeşit alışveriştir bu. Onun işine yaramayanları alınız, işine yarayanlarla değiştiririz. Ondan aldıklarımızı ise başka türlü kullanınız. Dostluğumuz sürerse eğer, bunu da ileride öğreneceksin.”

Rasputin dinliyordu. Aklından bin türlü şey geçiyordu ama yaşlı bilgenin ne demek istediğini tam olarak anlayamıyordu. “Yani,” dedi yutkunarak. “Siz bir çeşit ruh taciri misiniz?”

Yaşlı bilgeyle birlikte bütün masadakiler gürültülü bir kahkaha attılar. Rasputin şaşkınlıkla bir yandan babasına, bir yandan da masanın etrafında oturanlara bakıyordu.

“Ruh taciri ha?” dedi aralarından biri. “Güzel bir yakıştırma!” Grişa’ya dönerek, “Sen bu tacir lafını nereden öğrendin?” diye sordu.

Rasputin cevap vermedi.

Yeni yakılan mumlar sayesinde diğerlerinin de yüzü seçilmeye başlanmıştı. Ancak mum ışığı yüzlerine alttan doğru vurduğu için hepsi korkunç görünüyordu. Gözleri yuvalarına iyice kaçmış, dişleri öne çıkmış gibiydi. Bir çeşit kuru kafaya benziyordu yüzleri. Rasputin’in içi titredi.

“Elini ver bana Grişa,” dedi yaşlı bilge. Rasputin elini uzatınca avucuna baktı. Uzun bir sessizlikten sonra Rasputin’in elini bıraktı ve derin bir iç geçirdi. Baba Yefimoviç meraklanmıştı. “Ne oldu Bilge Maciej?” diye sordu. “Ne düşündüğünü söylemeyecek misin?”

“Henüz erken Sevgili Yefimoviç. Oğlunu değişik bir gelecek bekliyor. Başarılı diyebiliriz, başarısız da diyebiliriz. Şu anda bunları söylemem çok zor. Aslında, bir insanın geleceği hakkında bir şeyler söylemek kimse için

mümkün değil. Bu, herkesin kolaylıkla kabul ettiği gibi Tanrısal bir yazgı değil Yefimoviç, bu insanın kendi kaderini kendisinin belirlemesi. Grişa çok zeki bir çocuk. Zekâ tek başına hiçbir şeydir. Onun yönlendirilmesi, yararlı veya zararlı hale getirilmesi gerekir. Şeytanlar zarar için, Tanrılar yarar için savaşıyor, derler ama inanma. Savaş yalnızca insanın içindedir. Oğlun çok önemli yerlere gelecek. Bunu bilmek için kahin olmaya gerek yok. O, kendisinin dışındaki insanların beynine girebilme yeteneğine sahip. Sana garip gelecek belki ama o doğuştan üstün yeteneklerle donanmış. Ne sen, ne ben ne de bir başka güç onun kaderini değiştirecek güce sahip değil. Bir tek o, kendisi bunu değiştirebilir. Ama bir sorun var, önemli bir sorun. Daha sonra da görüşeceğiz Grişa... İki yada üç kez daha görüşeceğiz, ama yıllar sonra...”

Daha sonra “Staretzler” ve babası içmeye devam etmiş, Romanovlar konusundan, Rusya’nın karanlık geleceğine dalmışlardı. Votka bitmiş, Yefimoviç bir şişe daha almaya gitmişti. Neredeyse şafak sökecekti.

“Nasıl bu kadar içki içip de ayakta kalabiliyorsunuz?” diye sordu Rasputin yaşlı bilgeye.

“Bunun sırrı otlar Grişa,” dedi Maciej. Elini gömleğinin cebine atıp küçük bir şişe çıkardı. “Bunu içersen senin de uykun kaçır. İçki bile içsen dokunmaz. Biraz keyiflenirsin ama asla sarhoş olmazsın.”

Rasputin oturduğu sandalyenin üzerinde, Maciej’in derinden gelen sesini dinlerken uyuya kaldı.

Rasputin, “Staretzler”den, özellikle de Bilge Maciej’den çok etkilenmişti.

Üç yıl boyunca bir çok “Staretz” babasını ziyarete geldi. Hemen her toplantıda Rasputin de bulunuyordu. Babasının “dikkat etmesini” söylediği yaşlı bilge gelmemiştir. Oysa Grişa onu çok merak ediyordu. Bu adamlar zaten insanüstü yaratıklardı, babasının hayranlıkla söz ettiği adam bambaşka biri olmalıydı.

Yerine Maciej’in geçtiği söyleniyordu. Rasputin onu daha önceden de tanıdığı için çok mutlu oldu. Ama gelenler arasında Maciej de yoktu.

Gezgin keşişler Rasputin’e çeşitli otlardan zehir ve panzehir yapmasını öğretiyorlar, bakışlarını kullanmada ne gibi yöntemler uygulayacağını anlatıyorlardı. Maciej ise son üç yıl boyunca Prokovskoye’ye gelmedi. Rasputin dört gözle onu bekliyor, kendisine anlatacağı şeyleri merak ediyordu.

On sekiz yaşına geldiğinde, köye oldukça yakın olan Verkhoturye Manastırı’nda üç ayını geçirdi. Burada üyelerinin kendilerini kırbaçlamalarıyla ünlenen Hlisti tarikatına katıldı. Kırbacın insana nasıl bir zevk verdiğini anlamaya çalıştı. İlk darbede, iliklerine kadar titremişti. İkinci darbede kendine acıdı ve yavaşça vurdu. Üç, dört, beş derken tuhaf biçimde zevk almaya başladığını hissetti. Bu korkutucu bir durumdu. İnsan eğer acıdan zevk almaya başlarsa, acı vermeye de hazır demektir. Bunu, ha-

yatında tek bir kitap okumamış olan babası söylemişti. Ne bir din kitabı bilirdi babası ne de bir Tanrı... Ama acının felsefesini iyi bildiği belliydi.

Hıristi tarikatı, “tutkunun insanı yanlış yönlendirdiği” felsefesine dayanıyordu. Bir tek tutku kutsal kabul edilebilirdi: Tanrı tutkusu. Hıristi tarikatının inanışına göre, Tanrıya ulaşmanın en iyi yolu zevk ve eğlencenin ardından sıkı bir cinsel ilişki ile “tükenmekten” geçiyordu.

Bu inanış, Rasputin için bulunmaz bir fırsattı. “Staretzler”den öğrendikleriyle birlikte, bu öğretiyi geliştirmek ve mutlaka yaşamak gerektiğini düşündü. Bazı değişiklikler yapmakta da sakınca görmedi. Yani, Tanrıya ulaşmak bahanesi altında eğlenceli bir yaşam biçimini hayata geçirmek, üstelik bunun ardından da “tükenecek” kadar cinsel ilişkiye girmek... Bundan daha keyifli bir şey olamazdı Rasputin için. Bunu bir “tedavi yöntemi” olarak kullanmak çok uygun olacaktı!

Cinsel ilişkilerin çeşitli olması gerekti. Ne kadar çok insanla cinsel ilişkide bulunursa, fantezileri ne kadar “uçuklaşırsa”, o denli Tanrıya yaklaşıacaktı. Daha da önemlisi, kendini bu gelip geçici dünyada daha mutlu hissedecekti. Yalnız kendisi mi? Hayır, bu öğretiye inanan tüm insanlar mutluluktan sarhoş olacaktı. Her şey unutulacak, dertler geçici dünyanın çirkin arenasında kalacak, kendilerini yeni kimliklere sokan insanlar Tanrı yolunda mutlulukla birleşeceklerdi. Tüm insanların beyinleri, kendisini kandırarak uyuşturucuya açıktı. Kendisini en sorunsuz hisseden insanın bile unutmak için beyninin bir köşesine ittiği, ama hiç ummadığı anda, günün herhangi bir anında

hatırladığı “tatsız” anıları vardı. İşte Rasputin, bilincin en derinliklerinden gelip de insanları rahatsız eden kayıp duygular üzerinde yoğunlaşacaktı.

Kendini kutsal bir varlık olarak görmeye, işte bu sıralarda başladı. Konuşma tarzını değiştirdi, bakışlarını daha etkili kılacak provalar yaptı. Ayna, en yakın dostu oldu. Saatlerce aynanın karşısında kendisini izliyor, hatta kendi kendini ipnotize etmeye çalışıyordu. Zaman zaman başardığı da oluyordu... Öylesine dikkatle kendisini izliyordu ki, bir süre sonra nerede olduğunu unutuyor, bir çeşit uyku haline geçiyordu.

Kadınlarla konuşunca onları çok etkilediğini fark etti. Onlarla konuşurken gözlerinin içine bakıyor, fırsat buldukça bakışlarını karşısındaki kadının dudaklarında ve vücudunda gezdiriyordu. Sürekli karşısındakinin gözlerine bakması, genellikle kadınları ürkütüyor ve bakışlarını kaçırmak zorunda kalıyorlardı. Bu da istemediği sonuçlar doğuruyordu.

Bir başka yeteneği de, çevresindeki tüm ayrıntıları belleğine isteyerek veya istemeyerek kaydetmesiydi. İleride işine çok yarayacak bu özelliğini kullanmayı henüz bilmiyordu. Bu, ulaşmak istediği hedef için önemli bir özellikti belki ama kendisini daha da geliştirmek zorundaydı. Çevresindeki olan bitenlere daha çok dikkat etmeliydi. Küçük bir köy bile olsa, burada yaşayanların hepsinin kendilerine sakladığı, kimseye itiraf edemediği sırları olmalıydı. Bunları öğrenmek ve onları bu bilgilerle sıkıştırmak hem eğlenceli olacaktı hem de korkutucu...

Üç aylık Verkhoturye macerasından sonra Pokrovs-

koye'ye döndüğünde oldukça değişmişti. Kendisine, ikisi kız üç çocuk veren Proskovya Fyodorovna ile evlenmesi de bu döneme rastladı. Bir yandan da okuma yazma öğrenmeye çalışıyordu. Bu konudaki yeteneksizliği en ileri düzeydeydi ama sınırlı da olsa, okumayı sökmüştü. Yazı yazmayı henüz becerebilmiş değildi.

Fyodorovna tipik bir köylü kızıydı. Kocasına hizmet etmekten başka hiçbir iddiası yoktu. Çocuk doğuracak ve akşam olunca kocasının gelmesini bekleyecekti. Rasputin ise böyle bir şeyi kabul edemeyecek kadar dışa dönüktü. Bu yüzden de hep yanında olmasına karşın karısıyla neredeyse hiç birlikte olamadı.

Fyodorovna'yı "baştan çıkarması" hiç zor olmamıştı. Zaten köy çevresinin tutucu ilişkileri içerisinde büyümüş olan kadın, kurtarıcı gibi baktığı Rasputin ile bir yıla yakındır beraberdi. Art arta doğurduğu çocuklarla da Rasputin'i ölünceye kadar kendine bağlamayı başardığını düşünüyordu.

Bu doğruydı ama yalnızca bir süre için...

Yirmi yaşına girdiği yıl, yine sonbahar başlangıcında Maciej çıkageldi. Rasputin onu görünce çok heyecanlandı. Yaşlı bilgenin genel görünüşünde en ufak bir değişiklik yoktu. Hiç yaşlanmamıştı. Zaten yaşlıydı ama bunun üzerine herhangi bir değişiklik yoktu. Saçları yine kurşuniydi, yine ensesinde atkuyruğu yapmıştı ve üzerinde yine paçavraya

benzer giysileri vardı.

Maciej, Rasputin'i görünce hafifçe gülümsedi. "Gördün mü evlat," dedi. "Sana geleceğimi söylemiştim, işte geldim."

Rasputin yanıt vermedi. Çünkü söyleyecek bir şey bulamadı. Büyülenmiş gibi bilge Maciej'e bakıyor, kendisine daha başka şeyler söylemesini bekliyordu. Maciej cebinden bir pipo çıkardı, ağır ağır doldurdu ve yaktı. Dumanını Rasputin'in yüzüne savurarak, "Hlistilerle aranın iyi olduğunu duydum," dedi.

Rasputin müthiş bir şaşkınlığa düştü. Tam ağzını açıp kendini savunmaya çalışacaktı ki, Maciej onu eliyle susturdu.

"Evlat, ben Hlistileri çok iyi tanırım, dünyaya bakışlarını da iyi bilirim," diye söze başladı. "Senin gibi, ben de aralarında bir süre yaşadım. İnsanın kendine eziyet etmesini, Tanrıya ulaşmanın bir yolu olarak görür onlar. Ama felsefelerinin temeli ahlaksızlığa dayanır. Seni de en çok etkileyen yanının bu olduğunu biliyorum."

Rasputin dinliyordu. Maciej'in sözünü bitirmeden kendisine söz vereceğini sanmıyordu. Maciej devam etti:

"Sevgili Grişa. Baban Yefimoviç bize kucak açtı, kar-

nımızı doyurdu ve bize insan gibi davrandı. Ona olan saygım nedeniyle, sana bildiğim bazı şeyleri öğretmek üzere buraya döndüm. Şu anda Kafkasya'da olmam gerekiyordu ama içimden bir ses, seni görmem gerektiğini söyledi. Senin hırslarına ve duygularına teslim olmak üzere olduğun haberi geldi. Yanılmadığımı, buraya yedi verst kala anladım.” Maciej derin bir soluk aldı. Pipoşundan bir nefes daha çekti.

“Buraya gelirken, yolda bir çakal gördüm. Gözleri aynı senin gözlerin gibiydi. Bana bir şeyler sorar gibi bakıyordu. Açtı. Bu her halinden belli oluyordu, ancak bana bakışlarında açlıktan çok sorgulama vardı. Büyülenmiş gibi gözlerine baka kaldım. Senin gözlerin gibiydi gözleri. Ama o bir çakaldı. Verebileceği en büyük zarar, köyün tavuklarını, horozlarını, tavşanlarını parçalamak olabilirdi. Aklıma sen geldin. Senin verebileceğin zarar ise, bir insanın beyninin verebileceği zarardan bile öte. Bunu anladım. Yanlış yolda olduğunu bana çakalın gözleri söyledi. Amacım seni daha üstün yeteneklerle donatmaktı ama üç yıl önce avucunun içine baktığımda gördüğüm kötülüklerden ürperdim.”

Maciej yine sustu. Pipoşunun üzerinde biriken külleri sundurmanın tahtasına vurarak temizledi. “İçeri girelim,” dedi. “Çok susadım. Koca Yefimoviç’in bir bardak votkası vardır herhalde. Konuşmaya içeride devam ederiz.”

Birlikte içeri girdiler. Maciej, avludaki masada kendine bir yer seçip oturdu. Rasputin’e de oturmasını işaret etti. Ardından Yefimoviç’e seslenerek votka getirmesini istedi. Diğer konuklarla sohbet eden babasının, “Avludaki dolapta, kendin alabilirsin!” diye bağırışını duydu. Anlaşılan Maciej ile yalnız kalacaktı. Heyecanlanmıştı.

“Sana, bedenine hakim olmayı öğreteceğim Grişa,”

diye başladı söze Maciej. “İradeni bana teslim edeceksin ve ben sana onu gerektiğinde iade edeceğim. Unutma, gerektiğinde... Sen şimdi, Hlisti tarikatından aldığın öğretileri kendi düşüncelerinle harmanlayarak, yeni bir din yaratmaya çalışacaksın. Bunu önleme gücüm yok. Bu çetrefilli yolda birçok düşmanın olacak. Senin en güçlü silahın ise gözlerin Grişa. Sende doğuştan hipnoz yeteneği var. Sen yolda gördüğüm çakalsın; onun kadar aç, onun kadar hırslı ve onun kadar şaşkın...

“Ben gittikten sonra, bir sabah köy halkını meydanda topla ve aklından geçen düşüncelerini onlarla paylaş,” diyerek sözlerini sürdürdü Maciej “Sana inananlar çıkacaktır. Ama bu köy sana dar gelecektir evlat. En kısa zamanda buradan kopup gideceksin. Çok uzaklara...

Köyün rahibi Semenov’a çok dikkat et. Köyde bir numaralı düşmanın o olacak. Bir süre bu düşmanlığı göstermesine izin ver. İzin ver ki, köy halkının sana olan düşmanlığından sonra, rahibin senin ayaklarına kapandığını görmesi, onun yerine geçmeni kolaylaştıracaktır. Dikkatli ol Grişa, çok dikkatli ol. Çevrende olan bitene çok dikkat et. İleride kullanabileceğin her ayrıntıyı beyninin bir köşesine kazı! Sana Semenov ile ilgili bir ipucu vereyim: Köyün en zenginlerinden birinin kızına abayı yakmış durumda. Bu uğurda rahiplikten bile vazgeçebilir. Hem paraya konacak, hem de kıza... Söylediklerimi unutma! Çevrene dikkat edersen, her şeyi çözersin. Sende bu dikkat ve hafıza var, biliyorum. Tek yapacağın şey, öğrendiklerini yerinde ve zamanında kullanmak. Şimdi tekrar elini ver bana...”

Rasputin elini bilge Maciej’e uzattı. Yaşlı adam, buruşuk elleriyle Rasputin’in avucuna baktı. Düşünceli gözlerle Rasputin ile gözgöze geldi.

“Değişen bir şey olmamış beş yılda,” dedi.

Gece iki gezginci keşiş, Maciej ve babası kendilerinden geçinceye kadar votka içtiler. Rasputin de içti ama Maciej’in şurubu sayesinde sarhoş olmadı. Keşişlerin konuşmalarını büyük bir dikkatle izliyordu. Genellikle siyaset üzerine konuşuyorlardı. Arada bir Maciej onlara yaşam dersi verir gibi, kendi felsefesinin derinliklerine iniyordu. Ancak bu çok sürmüyordu, kadehlere yeniden konan votka, ciddiyeti ortadan kaldırıyordu.

Ertesi sabah Rasputin uyandığında, Maciej ile yanındakilerin çoktan gittiğini öğrendi. Babası avluda dalgın bir şekilde oturuyordu. İyi gitmeyen bazı şeyler olduğunu o an anladı. Babasına yaklaşıp, “Ne oldu?” diye sordu.

Baba Yefimoviç, elinin tersiyle oğlunu kovmak ister gibi bir hareket yapıp, bakışlarını uzaklara dikti. Rasputin, bir şeyler öğrenmek umuduyla annesinin yanına gittiğinde, onu ağlar buldu.

O gece neler olduğunu, ancak bir ay sonra anlayabildi.

Bir sabah babası uyanamadı.

Babasının cenaze töreninin ardından köylüleri meydana toplayarak, dinde reform yapmanın gerekliliğini anlatan uzun bir söylev verdi. Halk, yoğun bir üzüntünün altında söylev veren Rasputin’den etkilenmişti. Köyün rahibi Pierre Semenov, Maciej’in söylediklerine uygun olarak, Rasputin’in bu girişiminden hiç hoşlanmadı. Kısa boylu, şişman, kızıl saçlı, inatçı bir adam olan rahip, Rasputin’in sözlerine şiddetli bir şekilde karşı koydu. Sıradan bir insanın dinde değişiklik yapmaya kalkışmasının kiliseye hakaret olduğu görüşünü savundu.

Aslında Semenov, kendi çıkarları için Rasputin’in öğretilerine karşı çıkıyordu. Bahşişlerle, evlenme, doğum gibi hizmetlerle ve dolgun maaşıyla neredeyse zengin bir

yaşam sürüyordu. Hem köy rahipliği, hem de ilkokul öğretmenliği yapıyordu. Bütün korkusu, Rasputin'in cemaati etkilemesiyle gelirinin elden gideceğiydi. Bu nedenle Rasputin'in tasarladığı köy toplantılarını engellemek için tüm gücüyle çabaladı. Köylüleri cehennem ateşi ve laneti ile korkuttu. Rasputin ise aldırıyor, doğru bildiği yolda ilerliyordu. Bir kilise binası yapmaya koyuldu.

Köylülerin de yardımıyla geniş bir çukur kazıldı. Dokuz metre eninde bir zemin hazırlandı. Gelecek olan müritlerin oturabilecekleri taş sıralar yapıldı. Yirmi kişiyi rahatlıkla alacak kadar bir kilise oluşturmayı başarmışlardı. Ayinler sırasında herkes taş sıralarda oturacak, yalnızca Rasputin ayakta duracaktı.

Ancak, ilk toplantının yapılacağı gün kiliseye kimse gelmedi. Eşi Fyodorovna, Rasputin'i teselli etmeye çalışıyor, kilisenin kışın erzakları saklayacakları bir depo olarak kullanılabileceğini söylüyordu.

Ertesi gün beklenmedik şeyler oldu. Köyün ileri gelenlerinden birinin safkan atı ansızın hastalandı. Hastalığın diğer atlara geçmesini önlemek için köylüler atı öldürmeye karar verdiler. Ancak atın sahibi buna bir türlü razı olmuyordu.

Rasputin olayı duyunca atın bulunduğu ahıra gitti. Oradaki kalabalığa, "Durun," dedi. "Tanrının izniyle onu iyileştirmeme izin verin!"

Kimse inanmamıştı ama yine de bir umutla, Rasputin'e yol verdiler.

Rasputin hayvanı kapattıkları ahıra girdi. Yanında on-on beş kadar köylü de vardı. Kapının üst bölümü açıldığında hasta at ağzından köpükler saçarak öne doğru atıldı. Köylüler bir anda kaçıştılar. Rasputin ise, atın kendisine ulaşamayacağı bir yerdeydi. Hiç kıpırdamadı. Derinden

gelen kalın sesiyle anlaşılmaz bazı kelimeler söyledi. Köylülerin şaşkın bakışları arasında at sakinleşmeye başladı. Tam o sırada Rasputin kapıyı açıp ahıra girdi. Aynı ses tonuyla konuşarak yaklaştı, atı okşamaya başladı. At bir an huysuzlanır gibi olduysa da, taşkınlık yapmadı.

Bir süre sonra Rasputin'in uzattığı kovadan su içiyordu.

Köylüler şaşkındı. Rasputin tam bu sırada taşı gediğine koymakta gecikmedi: "Hayvanı iyileştiren Tanrının kendisidir. Ben ise onun emirlerini yerine getiren basit bir kuluyum!"

Olay köye bomba gibi düştü. Daha önce hakkında birçok hikaye duydukları bu adamın yeteneğini kendi gözleriyle gören köylüler, bir anda, bildikleri hasta, yaralı, sakat kim varsa Rasputin'e getirmek için yarışa başladılar.

Rasputin gelenleri geri çevirmiyordu. Tedavi yöntemi çok basitti: Hasta veya yaralıyı köylülerle birlikte yaptığı kilisesinin toprak zemini üzerine sırt üstü yatırıyordu. Yanına çömelerek sol elini hastanın ensesine koyuyor, sağ eliyle de bileğini tutuyordu. Beş dakika kadar içinden bir şeyler mırıldanıyordu. Gözleri kadar sesi de çok etkileyciydi. Yaşlı bilge Maciej'den ve diğer "Staretzler"den öğrendiklerini uyguluyordu.

Bir süre sonra hasta, kendini iyi hissettiğini söyleyerek doğruluyordu. Sakatlar yine sakat kalıyordu ama bir süre için sakatlıklarını unutup, mutlu olabiliyorlardı. Rasputin, hipnoz yeteneğini kullanarak etkisi altına aldığı çoğu hastayı, mutlu bir ortama çekebiliyordu.

Rasputin'in en büyük özelliklerinden biri de sinirlerine son derece hakim olmasıydı. Çok az gülerdi. Yüzünde gülümsemeye yakın bir ifadeyi bulmak bile neredeyse olanaksızdı. Suratsız da değildi. Tepkisizdi. Maciej sayesinde

de içkiye çok dayanıklıydı. Üç litre şarap içtiğinde bile sarhoş olduğunu kimse görmemişti. Aynı oranda votka içtiğinde ise dili açılıyor, gevezelik yapıyordu ama ne kendi sırlarını ne de başkasına ait olanları başkalarıyla paylaşıyordu.

Başlarda, serseri ve ahlaksız olarak bilinen Rasputin, artık herkesin saygısını kazanmıştı. Ama henüz işi bitmemişti. Köy köy gezerek bütün yakın çevreyi dolaştı. Daha sonra da sırasıyla Kiev, Moskova yakınlarındaki Troitza ve Potçayevsky manastırlarında yaşadı. Tam üç yıl, manastırdan manastıra dolaşarak, dinsel inançlarını güçlendirmeye çalıştı. Asıl aradığı kendisine verilen dinsel öğütlerden çok, insanları nasıl etkileyeceğini bulmaktı. Bu süreç içerisinde, parası olmadığı için, tıpkı “Staretz”ler gibi verilen sadakalarla, yiyeceklerle geçiniyordu. Sanki Maciej hep arkasındaydı ve onu izliyordu. Yaşlı bilge ara sıra aklına geliyordu Rasputin’in ama etkisini giderek kaybediyordu. O, kendi yöntemleriyle insanları etkileyecek ve onların sırtına basarak ulaşabildiği en yüksek noktaya tırmanacaktı. Maciej ondan iradesini ödünç almış, yerine başka özellikler vermişti. Bağlı olmasına sonuna kadar bağlıydı yaşlı bilgeye ama onun olmadığı, kendisine yol göstermediği zamanlarda kendi yolunu kendi çizmeliydi. Maciej neredeyse üç yıldır köye hiç gelmemişti. Belki de Rasputin’i unutmuş, kendine yeni “müritler” bulmuştu.

1901 yılında gezisini yarım bırakıp köyüne döndü. Bu kez daha da farklıydı. Moskova ve St. Petersburg dolaylarından gelen rahiplerle, piskoposlarla dostluk kuruyor, köyün öğretmenleri aracılığıyla onlarla yazışuyordu. Öğretmenler onun söylediklerini kağıda kaydederken, anlatıklarından etkileniyor, kendi aralarında “Rasputin türü” yeni dinsel öğretileri tartışuyordular. Rasputin aşırıya kaçmamaya özen gösteriyordu ama hemen her mektubunda cinselliğe üstü kapalı da olsa yer veriyordu. Gelen mektupları da öğretmenlere okutuyordu. Okumayı az da olsa öğrenmişti ama henüz yeterli değildi.

Bir sabah köyün yakınlarındaki ormanda yürüyüşe çıkmıştı. Bahardan yaza dönmekte olan havanın diriliği Rasputin’i heyecanlandırıyor, içine yaşama sevinci dolduruyordu. Köye dönüş yoluna girdiğinde, yol kenarında yaralı bir kuş gördü. Zavallı hayvan, ters dönmüş kanadı üzerinde dönüyor, sağlam kanadını sürekli çırparak oradan uzaklaşmaya çalışuyordu. Bu haliyle çevredeki düşmanlarının ilgisini çektiğinden habersiz, durmaksızın çırpınıyordu. Rasputin yavaşça kuşu yerden aldı. Kuş, güvenli bir çemberin içine girdiğini hissetmiş gibi, çırpınmayı kesti. Sol elinde kuşu tutan Rasputin, sağ eliyle kuşun başını ve kanadını okşamaya başladı. Kuş iyice sakinleşmişti. Bir süre ikisi de kıpırdamadan, yaşlı bir çam ağacının dibinde durdular.

Neden sonra Rasputin kuşu yere bıraktı. Artık çırpınmuyordu. Gözlerini hayvanın üzerine dikerek bir süre bekledi. Kuş kıpırdanmaya, bu kez iki kanadını birden çırpınmaya başladı. Birkaç sekmeden sonra kanatları üze-

rinde dengesini buldu. Uzaklara uçmadan önce, sanki teşekkür eder gibi Rasputin'in üzerinde bir tur attı, sonra gözden kayboldu.

Rasputin bu durumdan çok etkilendi. Kendisinde olduğunu düşündüğü olağanüstü yeteneklerin bir kanıtı olarak gördü bu olayı. Ters dönmüş kanadını düzelttiği için kuşun yeniden uçabildiğini kendine asla itiraf edemedi.

Maciej, köy rahiplerinden bazılarının ahlaksızlığı hakkında çok şey anlatmıştı. Rasputin pazar ayinlerinde, Rahip Pierre Semenov'un, köyün en zengin ağalarından Nikolay Puşçin'in kızı Yekaterina Puşçina'ya bakışlarını fark etmişti. Maciej'e minnet borçlu olduğunu düşündü. Dikkat; her şeyin başı birazcık dikkatti!

Semenov'un, "yeni din" konusundaki düşüncelerini ve manastır yapımında çıkardığı güçlükleri unutmamıştı. Gerçi Semenov, uzun süredir kendisiyle uğraşmayı bir kenara bırakmıştı ama onun ne kadar kin tutan ve açık bulduğunda saldırganlaşan bir kimliği olduğunu da biliyordu.

"Staretzler", babasıyla konuşurken, elle tutulamayan bilgi ve öğretilerin arkasına saklananların, Tanrı veya başka bir güçten bekledikleri "mucizeleri" bir başkasında gördüklerinde geri çekildiklerini söylerlerdi. "Din adamlarının çoğu," diye başlamıştı bilge Maciej, "Tanrıdan bile gizlemeye, onu kandırmaya çalıştıkları sırlarını bir başkasının ağzından duyduklarında, tamamen çözülürler. Bu yüzden, çoğu din adamı, büyücülerden, falcılardan, medyumlardan korkar ve onları 'şeytanın kölesi' olarak niteler. Bedduaları hep onların üzerinedir. Çünkü ta başlangıcından bu yana mucizeleri yalnızca Tanrı ve onun elçisi peygamberlerin yaratabileceğine inanırlar. Olağanüstü bir olayla karşılaştıklarında da, bunu ya bütünüyle reddedip şeytan işi olduğunu söylerler ya da saf değiştirip, dinden imandan çıkarlar."

İşte bu sözler, köy rahibi Semenov'a tıpatıp uyuyordu. Rasputin de fırsat kolluyordu. Bir pazar ayını sonrası rahip Semenov'a, hiç beklemediği bir anda, Yekaterina Puşçina'dan hoşlanıp hoşlanmadığını sordu. Rahip, kendisini sorgulayan olağanüstü parlak ve etkileyici bir çift göz karşısında kekelemeye başladı. Yüzü kızardı ve başını öne eğdi. Reddedemeyecek bir halde aniden yakalanmıştı.

Rasputin, büyük bir olgunlukla rahibin omuzuna elini koyarak, "İsa adına bundan utanmayınız," dedi. "Seçilmiş insanlar da olsa, rahiplerin de insan olduğunu unutmamamız gerekiyor. Sizin de aynı şekilde düşünmeniz gerekir. Akıldan geçen her türlü günah, yaşanan kadar suç değildir. Düşünün saygıdeğer Peder Semenov, bir cinayeti düşünmek mi daha büyük günahdır, yoksa cinayeti işlemek mi? Kim bilir kaç kez düşlerinizde sevmediğiniz insanları katlettiniz... Ama onlar yaşıyor... İnsan olmaktan utanmayın Aziz Peder, İsa adına yaptıklarınız, düşündüklerinizden çok daha ötede."

Semenov'un birden omuzları çöktü ve Rasputin'in elini tuttu. "Bunu senin fark etmiş olman, benim kutsanmış bir insan olduğum anlamına gelir Aziz Yefimoviç," dedi. "Eğer bana bunları söylemeseydin, ben mutlaka gelip sana anlatacaktım. Farkına vardığını anlamıştım. Hayır, sen ne dersen de, ben bir günah işliyorum. Ama kendimi alamadığım, kendimi engelleyemediğim bir günah bu. Belki de manastırı terk edip, başka diyarlarda cezamı çekmek üzere başı boş dolaşmalıyım..."

"Hayır," dedi Rasputin. "Bu en kolay yol olurdu. Ancak, arada bir bana uğrayabilirsiniz."

Rahip Semenov'un büyük bir değişim gösterip, Rasputin'e olan kinini saygıya dönüştürmesi, köy halkının Rasputin'e saygısını da artırmıştı. Manastıra gelenlerin sayısı artmış, müritler çoğalmaya başlamıştı. Hatta arada bir Semenov da Rasputin'in vaazlarını dinlemeye geliyor, ak-

şam yemeklerine bile kaldığı oluyordu.

Artık Rasputin, onlu yaşların haşarı ve ahlaksız çocuğu olmaktan çıkmış, saygıdeğer bir din adamı kimliğine bürünmüştü. Köy halkı, çözümsüzlükle karşılaştığı her türlü sorununu Rasputin'e anlatıyor ve ondan bir çözüm bekliyordu. Kimi yağmurların ne zaman yağacağını ve hasadı ne zaman kaldıracağını soruyor, kimi de karnı burnunda karısını Rasputin'e getirip, doğacak çocuğunun cinsiyetini öğrenmeye çalışıyordu.

Rasputin'in inanılmaz bir etkileme gücü vardı. Gözle-rinden karşısındaki insana adeta elektrikli bir köprü kuruyor, karşısına geçenler, yakalandıkları bakışlarından kendilerini bir türlü kurtaramıyorlardı. Bakışlarıyla kendini yerden yere atan histerik bir hastayı sakinleştiriyor, bir başka hastanın vücudunun herhangi bir yerindeki acıyı, yine aynı bakışların etkisiyle dindirebiliyordu. Yirminci yüzyılın başlarında telkin yoluyla tedavi yöntemi özellikle Rusya'da bilinmediğinden, Rasputin'in Tanrısal bir güce sahip olduğuna inanılmaya başlanmıştı. Din adamları, Rasputin'deki bu esrarlı gücün nedenini anlayamadıklarından, ona bir "aziz" gözüyle bakıyorlardı. Oysa bu mucizeler yaratan aziz, alışkanlıklarından kurtulamamıştı.

Ama Pokrovskoye köyü çok küçüktü. Rasputin'in hedefi ise çok büyük...

Rasputin, 1903 yılında karısını ve çocuklarını ardında bırakarak, Pokrovskoye köyünü terk edip St. Petersburg'a gitti. Burada dikiş tutturabilirse, karısını ve çocuklarını da yanına alacaktı. Üstün yeteneklerini bu kente nasıl sunacağı hakkında kafasında en ufak bir fikir bile yoktu. St. Petersburg, Pokrovskoye köyü gibi küçücük bir mekan değildi. Burada kulağına dolan dedikoduları satabileceği kapalı devre bir yaşam geçerli değildi. İşe nereden başlayacağını, kiminle ilk diyaloga gireceğini bilmiyordu. Bu durumdan çok rahatsız oluyordu ama beklemekten başka çaresi de yoktu.

Okumayı ilerletmeye de bu sıralarda karar verdi. Kendisine okumayı öğretecek kitaplar aldı, çalışmaya başladı. Ancak müthiş sıkılıyor, kitapları büyük bir öfkeyle sağa sola fırlatıyordu. Bu nedenle öğrenmesi de son derece yavaş gidiyordu.

Mujiklerin toplandığı kahvelerde zaman öldürüyor, onların konuşmalarını can kulağıyla dinliyordu. Kimilerinin hastalıktan, kimilerinin parasızlıktan yakınmalarına tanık oluyor ve tıpkı bir teyp gibi tüm konuşulanları belleğine yerleştiriyordu.

En çok yakınılan konu, kötü yönetimi üzerinde odaklanıyordu. İkinci Rus Sosyalist-Demokrat İşçi Partisi yeni kurulmuş, iki grup ortaya çıkmıştı: Bolşevikler ve Menşevikler. Halkın kafası karmakarışıktı. Rasputin'in kafası ise onlardan daha karışıktı. Siyaset ile o güne kadar hiç ilgilenmemişti. Ülkenin kötü yönetildiğine ilişkin Maciej'in konuşmaları dışında hiçbir şey bilmiyordu. Petersburg'a binlerce verst uzaktaki köyünde bu gibi sorunlarla kimse uğraşmazdı. Herkes ürettiğini tüketir, temel ihti-

yaçlarının çoğunu doğadan karşılardı. Oysa Petersburg kaynıyordu; işi bırakmalar, protesto gösterileri, örgütlenmeler...

İki yıl, bıkmadan usanmadan St. Petersburg'un bütün sokaklarını dolaştı. Parklarda, köşe başlarında, manastırlarda yatıp kalktı. Karşılaştığı her şeyi, her ayrıntıyı ezberlemeye çalıştı. İsimleri asla unutmuyor ve sokakta biriyle karşılaştığında mümkün olduğunca ismiyle hitap etmeye çalışıyordu. Kimi zaman, daha önce dağarcığında biriktirdiği bilgilerden yola çıkarak, falcı gibi, karşısındaki insanın özel yaşamına ilişkin sorular soruyordu. Arada bir şaşırılar oluyorsa da, birçok insanın aklına, Rasputin'in kendileriyle ilgili bu kadar çok bilgiyi nereden edindiğini sorgulamak gelmiyordu. Rasputin bu duyarsızlıklara çok sinirleniyordu. Sonunda, bu şekilde insanları etkileyemeyeceğini anladı ve yöntemini değiştirmeye karar verdi. Aklında somut bir yöntem yoktu, ama bulacağından emindi.

Tüm bu bilmeceye benzeyen eğlenceli yaşamın yanında sıkıntılı günleri de oluyordu. Her şeyden önce yaşamını sürdürebilmek için para kazanmak zorundaydı. Düzenli bir iş bulamamıştı. Daha doğrusu, bulduğu hiçbir işte uzun süre çalışamıyordu. Daha ilk maaşını bile hak etmeden, işyerini terk edip gidiyordu. Kendisini ulaşılması güç, çok daha büyük işler için yaratılmış görüyordu.

Haksız da sayılmazdı...

Para kazanabileceği tek yol, medyumluk yapmaktan geçiyordu. Elinden başka bir iş gelmiyordu. Bilge Maciej, "Bu işin en önemli yanı, belleğindeki ipuçlarını birbiri ardına ekleyebilmektir," demişti. "Medyum diye bir şey yoktur. Kimse geleceği göremez, ancak tahmin edebilir. Tahmini en isabetli yapan kişi, falcı olur. Beynini bu gibi tahminler üzerinde yoğunlaştırırsan, başkaları için üstün bir yaratık olursun. Doğru, onlar için gerçekten üstün bir yaratıksındır, çünkü onların bir dakika bile düşünmeye

üşendikleri kendi yaşamları konusunda, onlardan daha fazla düşünüp, tahminlerde bulunma yetisine sahiptir. Bunun karşılığı toplum seni, falcılık ‘mertebesine’ oturtur. Bu yeni konumun iyi midir, kötü mü bilemezsin. Falcılık dedikleri iş hiç de zor değildir dostum, bildiklerin karşındakini şaşırtır ve aklında kalır, bilemediklerin ise unutulur gider.”

“Romanovlar?” diye sormuştu o zaman Rasputin.

“Romanovlar üzerine bir kehanette bulunmuyorum sevgili dostum. Siyasi gidişi izleyerek çıkarsamalarda bulunuyorum. Zayıf bir imparator, değişen bir dünya, etkisiz bir Duma ve huzursuz bir halk... Bu, değişimin başlangıcıdır. Tetiklenmiş bir toplumsal hareket, binlerce kurban vermeye de hazırdır. Bunu göreceksin...”

At bakıcılığında deneyimi vardı ama böyle bir işte çalışmayı bir çeşit “aşağılanma” olarak görüyordu. Atların arasında kendisine sosyal bir statü sağlamasının olanaksızlığı onu, bu ve benzeri işlerden uzaklaştırıyordu.

St. Petersburg’un kenar mahallelerinden birinde kiraladığı tek odalı pansiyonda bir çeşit “fal” bakarak para kazanmaya karar verdi. Gözlem yeteneğini kullanarak ve “Staretzler”den öğrendiği yöntemlerle başarılı bir “falcı” haline gelmişti ama yeterli olmuyordu. Canı çektiği şeyleri yapamıyordu. Kadınlar tarafından beğenilmesine rağmen, onlarla birlikte olma konusunda, mekansal zorluk çekiyordu. Yaşadığı pansiyona kadın dostlarını getirmesi düşünülemezdi bile. Ev sahibi kadın bunu kesinlikle yasaklamıştı. Zaten kapıda da mutlaka bekçi kılıklı bir adam duruyor ve hoşlanmadığı bu kara cüppeli, uzun saçlı, kara pelerinli, kara postallı adamın her hareketini dikkatle izliyordu.

Odasına geç saatlerde döndüğü bir akşam, kapıcıyla avluda burun buruna geldi. Kapıcı umursamaz gözlerle Rasputin’e bakıp, kontrol etmeyi gerektirecek bir durum görmeyince önündeki gazeteye döndü. Rasputin’in o an

aklına şimşek gibi bir düşünce takıldı.

“Bay Vasiliyev,” diye lafa girdi. “Sizin 5 yaşlarında bir kızınız olmalı... Bilmem yanılıyor muyum? Sağ elinin parmaklarını açamıyor ve sanırım düztaban olduğunu da düşünüyorsunuz...”

Kapıcı önündeki gazeteden başını kaldırıp şaşkınlıkla Rasputin’e baktı. Göz göze gelmişlerdi. Rasputin’in en çok istediği şey olmuştu. Daha önce, kaç kez denediyse de Vasiliyev’le bir diyalog kuramamıştı.

Rasputin, gözlerini kapıcının gözlerinden ayırmadan devam etti:

“Tabii, yavrucak okula başlayınca çok zor durumda kalabilir. Elinin bir an önce tedavi edilmesi gerek. Aslında annesi evi terk etmeseydi, zavallının başına bunlar gelmezdi. Sizin için çok acı bir durum Bay Vasiliyev, çok zor...”

Kapıcının şaşkınlığı görülmeye değerdi. Ayağa kalkıp Rasputin’e doğru birkaç adım attı: “Bütün bunları nereden biliyorsunuz Bay Yefimoviç?”

“Benim nereden bildiğimin hiçbir önemi yok Bay Vasiliyev, önemli olan bütün bunların gerçek olması. Sıkıntınızı yok edecek, ortadan kaldıracak çareler bulmalıyız. Önemli olan bu!”

“Nasıl?”

“Kızınızı görmeme izin verin. Belki bir gün buraya getirirsiniz... Annenizle birlikte kalıyorsunuz değil mi?”

Vasiliyev’in soluğu kesilmiş gibiydi. Zorlukla “Evet,” diyebilirdi.

“İyi, bir gün getirin Bay Vasiliyev, ihmal etmeyin sakın! Annenizin öksürüğü de şu sıralar tehlikeli boyutlara ulaştı. Onun için de dikkatli olmalısınız.”

Kapıcı, odasına çıkmak üzere merdivene doğru yönelen Rasputin’in ardından koşup, paltosundan çekti:

“Durun Bay Rasputin! Onu buraya getirmek yerine, sizi evime davet etsem daha iyi olacak sanırım! Ne dersin-

niz?”

Rasputin yalnızca, “Olabilir,” dedi. “Annenizi evde yalnız bırakmak doğru olmaz tabii...”

Başarmıştı. Artık kapıcı elinin altındaydı. Adamlarla ilgili tüm bilgileri, ev sahibesinin anlattıklarından ve gelip geçerken Vasiliyev’in ona buna yakınmasından çıkartmıştı. Maciej’in öğretilerini uyguluyordu. Olayları yan yana koyup hikayeyi kafasında hızla oluşturduğunda, yanılmadığını da anlamıştı.

Birkaç gün sonra Vasiliyev’in annesinin evindeydiler. Küçük kızın sağ eli yumruk şeklinde kasılmıştı. Düz tabanlılığı o kadar çok rahatsız etmiyordu aileyi. Elinin düzelmesi geleceği için çok önemliydi. Yaşlı kadın ise durmadan öksürüp, Rasputin’in sinirlerini bozuyordu. Onun için de hazırlıklı gelmişti. Cebinde taşıdığı ve Staretzlerden öğrendiği bir karışımı kadına içirdi. Öksürük dinmişti. Vasiliyev, ağzı bir karış açık Rasputin’in peşinde dolanıp duruyordu.

Rasputin, ilk gün Vasiliyev’in kızıyla yalnızca konuştu. Kucağına alıp uzun uzun bir şeyler anlattı. Sakat olan elini okşadı. İlk gün durumda bir değişiklik yaşanmamasına karşın kızlarının daha mutlu olduğunu gören aile, Rasputin’i evlerinde sık sık görmek istediklerini söylediler.

Rasputin, birkaç kez daha Vasiliyev’in kızına gitti. Son gidişinde ise kızın parmakları önemli ölçüde açılmıştı. Hatta babasının daha sonra söylediğine göre, bir süre sonra çatal kaşık tutabilmeyi de başarmıştı.

Vasiliyev, Rasputin’in altı aylık kirasını yaşlı ev kadınına peşin ödedi. Birçok ihtiyacını karşılamaya da söz verdi.

Olay, yakın çevrede hemen duyuldu.

Rasputin, 1903 yılının sonlarına doğru bir çok insanın dikkatini çekmeyi başarmıştı. Artık, Moyka ırmağının kenarında tuttuğu yeni evin ziyaretçileri eksik olmuyordu. Pansiyondan kurtulmuştu; evi çok büyük değildi ama yetiyordu. Yeni evini, daha büyük evlere, unvanlara, zenginliklere basamak olacak bir “tapınak” olarak görüyordu. St. Petersburg kahvelerinde edindiği bilgileri kullanma zamanı gelmişti. Ezberlediği isimlerle, aklında kalan konularla, dağarcığında biriktirdiği bilgileri satacaktı!

Hastalığı olanlara önerilerde bulunuyor, umutsuz aşıkları teselli ediyor, kasılmalar nedeniyle felç geçirenleri iyileştiriyordu. Yaptığı şarlatanlıkların bazıları tutuyordu tabii... İşte o zaman, Rasputin’in değeri birkaç kat artıyordu. Tutturamadığı kehanetleri ise, Maciej’in dediği gibi, çabucak unutuluyordu.

Tanıştığı herkese, özellikle de bayanlara “yeni dinden” söz ediyor, onları etkileyerek kendisine bağlamaya çalışıyordu. “Tanrı her kişinin içindedir ve onun vicdanıdır,” diyordu. “İnsan vicdanının sesini dinler ve ona göre davranırsa, Tanrı katına ulaşır. Bunun için araçlara gerek yoktur. Rahipler, aracılık kisvesi altında halkı soymakta, bu paralarla kiliseler, katedraller yaptırmaktadırlar. Bunlar gereksiz şeylerdir. Boş yere emek ve masraftır. Tanrıya ulaşmak için üstü kapalı, som altından mihrapları olan, kutsal şarabı süslü kaplarda saklayan mekânlara ihtiyacınız yok. Tanrı her zaman sizinledir, yanınızdadır. Ona ulaşmak her zaman mümkündür. Sokakta, tarlada, kırdaki her yerde. Ancak ona ulaşmak, onun bağışlayıcı yüce kanatları altına kabul edildiğiniz anlamına gelmez. Bunun yolu çok keyifli, ama uzun bir yoldur. İşte benim

size önerdiğim yol da budur.”

Bu sırada yeni yeni hareketlenen devrimci grupların Rasputin’in “yeni din” kuramından duydukları rahatsızlık giderek artıyordu. Rasputin’i bir şarlatan olarak görüyor ve ipliğini pazara çıkarmak için çalışıyorlardı. Kimi devrimcilere göre ise Rasputin, tam bir şarlatandı ve ondan kimseye zarar gelmezdi. Kendi halinde dolaşan sahtekar bir papazdı o. Kimilerine göre de Çardan ve etrafındaki tutucu-gerici çevreden çok daha tehlikeliydi.

Son grup haklıydı...

Rasputin’in tehlikeli olduğuna inanan devrimci gruba üye Bolşevik Vera Aliyev, Rasputin’in kökünü araştırmak üzere Prokovskoye köyüne gitti. Döndüğünde şöyle bir rapor yazdı:

“Rasputin’in manastır diye inşa ettirdiği yer, derme çatma bir kulübeden oluşmaktadır. Burayı ziyaret eden müritler, mujik kesiminin en aşağı tabakasından insanlardır. Rasputin’in sözünü ettiği mermer binaya tüm Prokovskoye köyünde rastlanmamıştır. Onun yerine orta büyüklükteki bir taş binada ailesi yaşamaktadır. Binanın bir bölümünde ise, en genci on altı yaşlarında olan iki kadın yaşamaktadır. Binada yaşayanların ve ziyaret edenlerin hepsi müritleridir. Ruhlarıyla yeni dine hizmet etmek üzere normal yaşamlarını bırakıp bu berbat yerde yaşamayı göze alan zavallılardır.”

Rasputin, Petersburg’da Pokrovskoye’den çocukluk arkadaşı İvan M’yi görev yaptığı manastırda ziyarete gittiğinde, yaşamında çok önemli yer alacak üç kişiyle tanıştı. Bunlardan biri Theophane adındaki piskopostu. St. Petersburg İlahiyat Akademisi Müdürü ve Çar ailesinin resmi rahibiydi. Çarın çocuklarına da din dersleri veriyordu.

İkincisi, Saratov Piskoposu olan Hermogen’di. Piskopos aynı zamanda, “Gerçek Ruslar Birliği” adlı çok etkin bir sivil toplum örgütünün merkez komitesi üyesiydi.

Rahip Heliodor ise, Rusya'nın en önemli hatiplerinden biriydi. Kilise çevresinde ve siyasi alanda çok etkin bir yeri vardı.

Bu dönemde St. Petersburg'daki saray çevreleri mistizme ve doğaüstü güçlere merak sarmıştı. Salaş ve kirli kılık, parlak gözlerinin yanı sıra olağanüstü tedavi yetenekleri olan bir gezgini sıcak bir ilgiyle karşılamaları son derece doğaldı.

Bir gün Teophane, Rasputin'i başkanı olduğu akademiye çağırarak, "kötü ruhlara esir olan" bir genç kızı tedavi etmesini istedi.

Üç gün sonra Rasputin akademideydi. Hastanın yanına geldiğinde, kızcağız bir histeri nöbeti içerisindeydi. Rasputin, yatağında çırpınan kıza yaklaştı ve elini tuttu. Kız yanında birinin olduğunu fark ederek Rasputin'e döndü. Göz göze geldiler. Rasputin gözlerini kızın gözlerinden ayırmadan ellerini ve başını okşuyordu. Kız, önce sakinleşir gibi oldu, ardından yeniden çırpınmaya başladı.

Piskopos Teophane ile Rahip Helidor, büyük bir merakla olanları izliyorlardı. Rasputin yeniden kızın elini avuçları içine alıp gözlerini kızın gözlerine dikti. Kız, gözlerini kaçırmaya çalıştı ama bir süre sonra gözleri Rasputin'in gözlerine asılı kaldı. Artık sakinleşmişti. Rasputin'in dudakları kımıldıyordu. Büyük olasılıkla dua ediyordu. Piskopos bu durumdan çok etkilenmişti. Odadan çıktıklarında kız derin bir uykuya dalmıştı.

Bir sonraki ziyarette, kızın o günden sonra histeri krizi geçirmediğini söylediler.

Rasputin'in kendine olan güveni giderek artıyordu.

Yine bir seferinde, Teophane vasıtasıyla tanıştığı Bayan Olga Loçina'nın evinde, daha sonra can düşmanı olacak, Grandük Nicolas Nikolayeviç ile tanıştı. Adam ruh çağırma seanslarına meraklıydı ve Rasputin'in de bu seanslara katılmasını istiyordu. Ancak Rasputin reddediyor ve bunun bilim dışı bir çaba olduğunu savunuyordu.

Büyük ısrarlar sonunda, Olga Loçina'nın evinde gerçekleştirilen bir "ruh çağırma" seansına katıldı. Nikolayeviç, Olga Loçina ve tanımadığı birkaç kişi yuvarlak bir masanın etrafına toplanmış bekliyorlardı. Masanın üzerinde bazı işaretler, harfler ve kapalı bir fincan duruyordu. Işıklar söndürülmüştü. Duvardaki nişlerde yanan mumlar masanın üzerinde dalgalanmalar yaratıyordu. Gizemli bir hava vardı içeride. Mum ışığı masanın çevresinde oturanların yüzünde korkunç denecek görüntüler meydana getiriyordu.

Rasputin, masaya biraz uzak bir köşede oturuyor ve dikkatle olacakları bekliyordu. Her zaman olduğu gibi, yüzünde en ufak bir tepki yoktu. Mum ışığının çok az aydınlabildiği yüzünde yalnızca çakır mavisî gözleri görünüyordu. Bu haliyle tam bir keşiş andırıyordu.

Seansı Nikolayeviç açtı. Masanın çevresindekiler parmaklarını ortadaki fincanın üzerine koydular. Olga Loçina'nın hemen solunda oturan ince yüzlü, güzel bir bayan Latince bir dua okumaya başladı. Rasputin duanın anlamını biliyordu. Kadının etkileyici sesi, duygularını bastırmayı çok iyi bilmesine rağmen Rasputin'i de etkilemişti.

Kadın sustu ve masanın çevresindekiler hep birlikte başlarını öne eğip, beklemeye başladılar. Anlaşıldığı kadarıyla çağırdıkları her kimse, gelip fincanı yerinden oynatacaktı. İki-üç dakika kadar beklediler, ancak fincan yerinden kıpırdamadı.

Nikolayeviç, sinirli bir şekilde Olga'ya dönerek kulağına bir şeyler fısıldadı. Bu kez Olga Loçina aynı duayı tekrarlardı. Loçina'nın sesi, ince yüzlü bayanın sesi kadar etkili değildi. Rasputin, ortada bir şarlatanlık olduğundan emindi artık. Sakinleşti ve beklemeye başladı.

Olga Loçina'nın duası da işe yaramadı. Fincan yerinden kıpırdamıyordu. Rasputin yerinden kalktı, son derece ağır adımlarla masaya yaklaştı. Nikolayeviç, kendinden

geçmiş bir halde, başı önünde beklediğinden, Rasputin'in yaklaştığını fark etmedi. İnce yüzlü, güzel bayan Rasputin'le göz göze geldi ve öylece kaldı.

Rasputin, ince yüzlü bayanın yanında diz çöküp, işaret parmağını fincanın üzerine koydu. Bir değişiklik hisseden Nikolayeviç başını kaldırıncı Rasputin ile göz göze geldi. Parmağını fincanın üzerine koyduğunu görmüştü ama sesini çıkarmadı. Bu kez aynı duayı etkileyici sesiyle Rasputin okudu. Niyeti, masadakilerle alay etmek ve biraz da onları korkutmaktı.

Duanın bitiminde fincanda bir kıpırdanma oldu. Masanın çevresindekiler heyecanla birbirlerine baktılar ve yeniden tüm dikkatlerini fincana verdiler. Nikolayeviç, çağırdıklarını düşündükleri "ruha" kimliğini sordu. Fincan hızla masanın içine daire şeklinde dizilmiş harflerin arasında dolaştı. Kendine bir ad buldu. Masanın etrafındakiler daha da heyecanlanmıştı. Bu, daha önce de başlarına gelmişti gerçi ama işe Rasputin'in dahil olması onları farklı etkilemişti.

Siyasi kariyeriyle ilgili kafasında bir yığın soru bulunan Nikolayeviç, kendi geleceğiyle ilgili bir soru sordu ve fincanın hareket etmesini bekledi.

Fincan büyük bir hızla harfleri dolaştı: "O-l-m-a-z!"

"Olmayan ne?" diye sordu Nikolayeviç. Ağzı kurumuştur.

Fincan yine büyük bir hızla hareket etti: "K-o-n-u-ş-a-m-a-m."

"Neden?" Bu kez soruyu soran ince yüzlü bayandı.

Fincan yine hızla hareket etti: "O b-u-r-a-d-a."

"O dediğin kim?" Olga Loçina ile Nikolayeviç aynı anda sormuş ve aynı anda da Rasputin'e bakmışlardı.

"O." Fincan durdu. Birkaç dakika beklediler, fincan hareket etmedi.

Nikolayeviç sinirli bir şekilde yeniden sordu: "O kim?"

“R-a-s-p-u-t-i-n.” Fincan durdu. Rasputin parmağını fincanın üzerinden çekti. Ağır adımlarla köşedeki koltuğuna geçip oturdu. Fincan bir daha hiç kıpırdamadı. Masanın etrafındakiler büyülenmiş gibi Rasputin’e bakıyorlardı. Ama Rasputin, çakır mavisî gözlerini mumlardan birine dikmiş, öylece duruyordu. Fincanı dolandırıp, daha gizemli cümleler kurmakta zorluk çekiyordu. Tadında bırakmaya karar verdi. Yeteri kadar gerilim yarattığına inanıyordu.

Herkes çok heyecanlanmıştı. Kimsenin aklına, bunun Rasputin’in bir oyunu olduğu gelmedi. Fincanı kendi istediği yönde hareket ettirdiğinden kimse kuşkulandı. Ortam ruh çağırmaya uygun ortamdı. Daha önce gerçekleştirdikleri sayısız seanslarda fincan istedikleri sorulara cevap vermişti. Ama bu kez cevap vermeyi reddetmiş ve buna neden olarak da Rasputin’i göstermişti. Hepsinin kanı donmuştu. Ruhlar, Rasputin’den çekiniyordu! Bunun anlamı buydu.

Rasputin, istediği tepkiyi almıştı. Maciej aklına geldi. Bilge adamın “Fırsatlardan yararlanmalısın Grişa,” deyişi kulağında çınladı. İçinden gülmek geldi ama kendini tuttu.

Bu olayın ertesi günü, Grandükün hizmetçisi hastalandı. Doktorlar, hastalığa bir çare bulamıyordu. Hasta uyumuyor, bir şey yemiyor, sık sık ağlama krizlerine giriyordu. Çok zayıf ve halsizdi. Rasputin onu, her zaman kullandığı yöntemle kısa zamanda iyileştirdi. Grandük Nikolas, hayran kaldığı Rasputin’e evinin kapılarını açtı. Bu durum, Rasputin için çevresini daha da genişletmek anlamına geliyordu.

St. Petersburg’ta her şey yolunda gidiyordu, buna karşılık köydeki durum pek öyle sayılmazdı. Rasputin için yıllardır bir köle gibi çalışan, üç çocuğuna bakan karısı Fyodorovna da iyice zayıflamış, güçten düşmüştü. Bir gün tarlada çalışırken bayıldı. Beraber çalıştığı kadınlar-

dan biri onun titrediğini ve iki eliyle karnını bastırıldığını gördü. Eteklerinin altında, yerde büyük bir kan gölü oluşmuştu. Hemen eve götürüp yatırdılar ve köyde doktor olmadığından ebeden yardım istediler.

Ebe karnını kontrol ederken, Fyodorovna, “Çok üşüyorum,” dedi.

Ebe kadın, “Sanırım hamilesin,” diye düşüncesini söyledi.

Fyodorovna, “Ben hamile değilim,” diye itiraz etti. “Karnımdaki her neyse, çoktandır var. Rasputin biliyor. Birkaç kez elini sürdü ama canım çok acıyınca vazgeçti. Bana bir seneden fazladır dokunmuyor bile. Bu arada, karnımdaki her neyse, daha da büyüdü. Canlı bir şey değil bu! Canlı olmadığını biliyorum. İçimdeki bu şey, çocuk olamaz!”

Ebe tedavide etkisiz kalınca, Rasputin’e telgrafla haber verildi. Telgraf Rasputin’in eline, Grandük Nicolas’ın evindeyken ulaştı. Rasputin hemen köye döndü. Bir hafta sonra eşiyle St. Petersburg’a geldi. Fyodorovna’nın karnında iyi huylu bir tümör saptandı, ameliyatla rahmi alındı. Kimse Rasputin’e, doğaüstü güçlerini karısı üzerinde neden denemediğini sormadı.

Karısı bir süre sonra iyileşti. Bu olay Rasputin’in karısını ilk kez aldatışına yol açtı. Kadınlara olan düşkünlüğü depreşmişti sanki. Kutsal aile bir kenara konmuştu... Hlisti öğretisinin Rasputin versiyonu hayata geçiyordu. Karısı, artık çocuklarının annesiydi, o kadar...

İlk metresi Olga Loçina oldu.

Ama son değil...

Çar II. Nikola, Çariçe Aleksandra ve Çocukları

Çar II. Nikola'nın karısı Çariçe Aleksandra, Prenses Alice ile Prens Hess'in kızıydı. Annesi İngiltere Kraliçesi Victoria'nın kızı; babası da Alman Hesse, Darmstad prensi idi. Asıl adı Aliks olan Çariçe Aleksandra, Çarlığa veliaht olacak bir erkek çocuk da doğuramayınca durumu iyice sarsıldı. Dört kız doğurmuştu Aleksandra; Olga, Tatyan, Marya ve Anastasya. Ancak II. Nikola karısını seviyor, ona karşı yürütülen eleştirileri göğüslüyordu. Sonunda, 1904 yılının ağustos ayında Aleksandra bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Çocuğa Aleksis Nikolayeviç adını verdiler. Daha çok da Aleksey adıyla çağırdılar.

Ama bir sorun vardı...

Çariçenin ailesi, hemofili adı verilen, kanın pıhtılaşmamasına bağlı çok tehlikeli bir hastalık nedeniyle bir çok aile bireyini genç yaşta kaybetmişti. Kız kardeşi Prenses Victoria de Battenberg'in iki çocuğunda da aynı hastalık ortaya çıkmıştı. Aslında bu hastalık, Habsburg-

lar'ın erkek evlatlarına bıraktıkları en korkunç genetik mirastı. Çariçenin akrabalarından Prenses Henry'nin iki oğlu birden bu hastalık yüzünden ölmüştü. Bir kardeşi ile iki amcası da bu yüzden artık yaşamıyordu. Oysa Aleksandra, erkek evlat doğurarak Rus İmparatorluğunun başka ellere geçmesini önlemek istiyordu. Ama hemofili hastalığından korkuyordu...

Tüm potansiyel tehlikelere rağmen, Rusya-Japonya savaşının ortasında Aleksey doğdu. Hemofili olduğu kısa süre içinde ortaya çıktı. Ülkenin her tarafından çağrılan doktorlar hastalığa çare bulamadılar. Çareviç en fazla 18 yaşına kadar yaşayabilirdi. Doktorlardan umudunu kesen Aleksandra'ya doğaüstü, paramedikal güçlerden yararlanması öneriliyordu.

"Bu tanrının üzerimize saldığı laneti," diye isyan ediyordu Aleksandra. "Bütün suç bende. Ailemin yakasına yapışan bu amansız hastalıkta. Eğer Nikola ile evlenmemiş olsaydım, belki de ona sağlıklı bir çocuk doğuracak bir kadınla evlenebilirdi."

Bu tür yakınmaları Çar II. Nikola'ya da zaman zaman yaptığı oluyordu. Çar onu sakinleştiriyor, Aleksey'in hastalığını kimsenin duymaması gerektiğı konusunda Aleksandra'yı sık sık uyarıyordu. Aleksandra, Aleksey yüzünden o kadar çok acı çekiyordu ki, bunu etrafına yansıtmamakta zorlanıyordu.

Aleksey'in herhangi bir yeri incindiğinde, kanı durdurma olanağı yoktu. Derisinin üzerinde ufak bir kesik meydana geldiğinde, çok tehlikeli sonuçlar doğmuyordu. Asıl korkulan, eklem yerlerinde oluşan kanama veya iç kanamaydı. Bu durumda Aleksandra kendinden geçiyor, çığlıklar atmaya başlıyor bu da Aleksey'i daha çok korkutuyordu.

St.Petersburg'taki "Kanlı Pazar" olayından bir görünüm

1905 yılının Ocak ayında başlayan yönetim sıkıntıları, Çar ailesinin bir süre Aleksey ile ilgilenmesini engelledi. 22 Ocak 1905 pazar günü, St. Petersburg'un işçi mahallelerinden yola çıkan binlerce insan, sabah karanlığında beş koldan Çar II. Nikola'nın kışlık sarayı önündeki alana doğru ilerliyordu.

Kalabalığın hiçbir kötü niyeti yoktu. Bütün amaçları, çektikleri ekonomik sıkıntıyı, çok güvendikleri ve sevdikleri "küçük baba"ları Çara anlatmak ve ondan çözüm bulmasını istemektir. 150 bin kişiye yakın kalabalığın hepsi silahsızdı. Ayaklanma ya da devrim şarkıları değil, ilahiler söylüyorlar ve "Tanrı Çarı Korusun!" sloganı atıyorlardı.

Başlarındaki Rahip Gapon hükümete yakın bir isimdi. Devrimcilikle uzaktan yakından ilişkisi yoktu. Halkın düştüğü durum Gapon'u da etkilemiş, o da Çara durumu bir mektupla bildirmişti. Çara yazdığı mektupta da açık a-

çık düşüncelerini anlatıp, halkın kendisinden bazı istekleri olduğunu yazmıştı. Vergiler çok ağırdı, hayat çok pahalıydı ve işsizlik dayanılmaz boyutlara ulaşmıştı.

Kadınıyla, çocuğuyla binlerce yoksul insan Çarın Kışlık Sarayı'nın önüne geldiğinde, onları Muhafız Alayı karşıladı. Çar II. Nikola, Çarskoye Selo'daki Yazlık Sarayı'na gitmiş, alana doluşan halkla ilgilenmeleri yetkisini İçişleri Bakanı Svyatopolk Mirski ve ileride Rasputin cinayetine karışacak olan Grandük Vladimir Pavloviç'e bırakmıştı.

Halkla askerler arasında 20 metre kadar uzaklık kalınca askerlere "ateş" emri verildi. Binlerce kişilik kalabalık birbirini ezercesine kaçışmaya başladı. Panikten ve kurşunlardan bine yakın insan öldü, üç binden fazla insan da yaralandı.

Rasputin, bütün olanları meydana yüz metre uzaktan izliyordu. Bu katliamın, Rusya'nın kaderini etkileyecek bir olay olduğunu anladı. Kısa süreceğini bildiği yaşamını renklendirmenin yolunun, sarayın önünde toplanan bu sefiller ordusuna katılmak yerine, Çarın yanında olmaktan geçtiğine karar verdi.

Aynı akşam Rahip Gapon, Çarskoye Selo'ya çektiği telgrafla hareketle ilgili bilgi veriyordu.

Tarihe "Kanlı Pazar" olarak geçen bu olaydan sonra grevler, ekonomik özelliğin yanı sıra siyasal bir özellik de kazandı. Sanayinin yoğun olduğu yerlerde örgütlü grevler başlamıştı. Bu grevlerin başını daha çok metal işçileri çekiyordu. 1905 yılı Çarlık Rusya'sı için grevler, ayaklanmalar ve protestolar yılı oldu. Varşova'da işçiler genel protesto grevi gerçekleştirdiler. Rusya'da 200 bin işçi greve gitti. İlk kez silahlı eylemler de bu grevler sırasında başladı; kırsal bölgelere de sıçrayarak, tüm Rusya'yı geri dönüşü olmayan toplumsal huzursuzluğa itti.

Çar II. Nikola "Kanlı Pazar" olayına çok üzülmüştü,

ama “tuhaf” bir üzüntüydü bu. Anı defterine o günle ilgili olarak şu notu düştü:

“Bugün 22 Ocak, Pazar. Acı bir gün. Petersburg’da işçiler Kışlık Saray’a yürümek istedikleri için karışıklık çıktı. Asker kentte birçok yerde halka ateş açmak zorunda kaldı. Sayısız ölü ve yaralı var. Tanrım, ne acı, ne kötü! Annem kentten gelir gelmez kiliseye dua etmeye gitti. Birlikte öğle yemeği yedik. Mişa’yla yürüyüşe çıktık. Annem gece bizde kaldı.”

İleride, Nikola’nın hayatında çok önemli rol oynayacak olan Kerenski’nin ise “Kanlı Pazar” ile ilgili yorumları çok farklıydı. Kerenski, olayların başlangıcının çok daha önceden hazırlandığını, bunda da o sıralarda genel vali olan, Çarın amcası Grandük Sergey’in büyük sorumluluğu olduğunu belirtiyordu.

Grandük, işçi sınıfının durumunun düzelmesine çalışacak ve hükümet emrinde bulunacak sendikaların kurulması fikrini savunuyordu. Bu sendikalar, pek açıkça olmasa da, hükümetin sanayicilere baskı yapmasına yarayacaktı. Çünkü sanayiciler, mutlakıyeti kaldırıp yerine meşrutiyet kurmak isteyen zemstvolara yaklaşacak kadar ilerici olmaya başlamışlardı.

Moskova gizli polis şefi Zubatov, polis sendikaları kurmuştu. Bismarck’ın Almanya’daki deneyini Rus koşullarına göre değiştirerek öykünmeye çalışıyor, bir yandan sosyalist partilerin işçi sınıfı üzerindeki etkisini önlemeye uğraşırken, diğer yandan da açıkça işçinedn yana bir politika izliyordu.

Zubatov, 1903’te görevden alındı. Yeni hareket fazla başarılı olmuş, Zubatov’un ajanları genel grevlere katılmış, hatta bu grevleri örgütlemişlerdi bile. 1903’teki bu hareketin Petersburg’taki lideri yeni rahip olan Georg Gapon adında bir din adamıydı.

Gapon’un sonu da, herkesin iyi bildiği gibi, kötü bitti.

Kerenski, onun bir ajan olduğuna hiçbir zaman inanmadı. Onun işçi sınıfına içtenlikle yardım etmek istediğine inandı. Daha sonradan siyasi bazı tuzaklara düşmüş olabileceğini, ancak son harekette polisin bir ajanı olarak eyleme katılmadığını savunmuştur.

Kerenski'ye göre, Gapon'un işçiler üzerindeki etkisini o zamana kadar hiçbir sosyalist düşünceye sahip liderin yaratamadığıdır. Sosyalistler zaten Gapon'un eylemine karşı çok duyarsız kalmışlardı.

Kerenski, o günü şöyle anlatıyor:

“Kışlık sarayın bulunduğu Aleksandr Meydanı'na daha yeni varmıştık ki, birden borazan sesleri duyuldu. Bunlar süvarilerin dikkat işaretleriydi. Borazanların ne demek olduğunu anlamayan ve olup bitenlerin farkına varamayan yürüyüşçüler durdular. Karşıda, sa yanda bir polis taburu vardı. Hiçbir düşmanca davranış görülmediği için işçiler yürüyüşlerine devam ettiler. Bu arada, Petersburg Askeri Bölge Komutanlığı yönünden bir süvari birliği çıktı ve ilk ateş açıldı. Meydanın Amirallik Dairesi karşısına gelen yanında, hazır durumda olduğu anlaşılan başka bir asker birliği de ateş etmeye başladı. İlk yaylım ateş havaya, ikincisi kalabalığa yöneltildi. Birçok insan yerlere yuvarlandı. Paniğe kapılan kalabalık geriye dönüp, çevreye kaçışmaya başladı. Biz de herkes gibi kaçmaya çalışıyorduk. O sırada nasıl korktuğumu anlatamam. Hükümetin büyük bir hata işlediği açıkçtı. Halkın niyetini hiç anlayamamıştı. Yürüyüşü örgütleyenlerin planları ne olursa olsun, saraya yürüyen işçilerin kötü bir niyeti yoktu. Saraya varıp yere diz çöceklerdi, o kadar. Çarın kendilerini görmeye geleceğine yada en azından balkona çıkacağına, büyük bir içtenlikle inanmışlardı. Yalnızca kurşunlar karşılamıştı onları. Bu, hem krallığın, hem de Rusya'nın çok pahalıya ödediği tarihi bir hatadır.”

Rasputin ve Çareviç Aleksey Romanov

Hükümet karışıklıkları, ayaklanma provaları, protesto gösterileri, ricacıların yürüyüşü, metal işçilerinin grevi derken, Çareviç Aleksey dört yaşında ilk önemli kanamasını yaşadı. Kanama o denli şiddetli, ağrılar o denli fazla oldu ki, yatağının başına çağrılan doktorlar Aleksey'in yaşamından umudu kestiler.

12 Ocak 1914'te Çareviç'in özel doktoru Derevenko, Aleksey'i muayene ettikten sonra "bir parça iyileşme" olduğunu, ancak bunun yeterli olmadığını aileye bildirdi. Aleksey'in diğer çocuklar gibi koşup oynayamayacağını, hırçın hareketler yapmaması gerektiğini söyledi.

Çariçe Aleksandra sürekli ağlıyordu. Yemeden içmeden kesilmişti. Günlerce Aleksey'in başında oturuyor, kimseyle görüşmüyor ve sürekli dua ediyordu.

İşte Rasputin tam bu sırada ortaya çıktı.

14 Ocak 1914'te saraya çağrıldı. Dr. Derevenko buna

şiddetle itiraz etmiş, Rasputin adlı bu “sahtekarın” bütün kentte kendisine bir yığın taraftar bulduğunu Çara ve Çariçe’ye anlatmıştı. Öte yandan, Piskopos Teophone’nin gözleriyle tanık olduğu olaylar nedeniyle Çariçe’ye, Rasputin’in Aleksey’i görmesi için baskı yapıyordu.

İkinci bir kanama büyük olasılıkla genç veliahtın ölümü demekti. Kanama durmuştu ama her an yeniden başlayabilirdi. Kanama, küçük Aleksey’in sağ elindeydi.

Piskopos Teophane, Çariçe’ye, Rasputin adında birinden söz ettiğinde ve özellikle de Aleksey için “iyi olabilir,” dediğinde, Çariçe bu adamı saraya çağırmaya karar vermişti. Hermogen ile birlikte Çariçeyi ziyaret eden Piskopos Teophane, kendi gözüyle yaşadığı birtakım olayları Aleksandra’ya daha önce anlatmıştı. Bir ara Rasputin’den söz ederken de, “Grigori Yefimoviç’i bir kez kabul etmenizi öneririm ekselansları...” demişti. “Basit bir köylüdür. Ama Rus topraklarının sesi onun dudaklarındadır. Tanrının iradesi parmakları arasındadır, inanın!” Rahip Hermogen de hararetle Teophane’i destekledi. “Onun yeteneklerine ben de tanıgım ekselansları,” diye heyecanla ekledi.

Aleksandra’nın o güne kadar gitmediği doktor, falcı, büyücü kalmamıştı zaten. Hiçbirinden de yarar görmemişti. Bir kez de Teophane’nin önerdiği bu Rasputin adlı adamı denemekten hiçbir zarar gelmeyeceğini düşünüyordu...

Ama yanılıyordu!

Saray doktoru Botkin, “Bizim yapabileceğimiz bir şey kalmadı,” dedi. “Belki Rasputin denilen bu kişi, dualarıyla Çareviçi iyileştirir.

Aleksandra o an kararını kesin olarak verdi. Teophane’a dönerek, “Gidin o adamı buraya getirin,” dedi. Nöbetçilerle oyalanmamak için özel kapıdan girin. Orada size yol göstermek için bir adamım bekleyecek.”

Teophane koşarak çıktı, ama hemen dönemedi.

Rasputin, Piskopos Teophane ve Rahip Hermogen

Piskopos Teophane, Rasputin'i birkaç kez evinden aradıysa da, sonunda onu Neva'nın üzerindeki köprülerden birinde, suya dalgın dalgın bakarken buldu. Çarın ve Çariçenin en kısa süre içinde kendisini Çarsoye Selo'daki saraylarında beklediklerini ilettiler. Nikola ve Aleksandra, tarihe "Kanlı Pazar" olarak geçen olaydan sonra Petersburg'taki Kışlık Sarayı bırakıp, Petersburg'a 20 kilometre kadar uzaklıkta, Çarskoye Selo'daki Yazlık Saraya yerleşmişlerdi.

"Sevgili Peder," diye söze başladı Rasputin. "Benden istedikleri ne? Neden beni saraya çağırıyorlar? Neyle karşılaşacağım konusunda biraz bilgi verirseniz şaşkınlığa düşmem. Koskoca Çar ve Çariçenin huzuruna çıkacağım sonuçta..."

Teophane ağzını açacak oldu ama Rasputin buna fırsat vermeden sözlerine devam etti:

"Benden oğullarını tedavi etmemi isteyecekler, değil mi?"

Teophane'nin konuşmak için açtığı ağzı şaşkınlıktan

öylece kaldı. Neden sonra kekeleyerek, “E-evet,” diyebildi. “Nereden bildiniz?”

“Kolay sayın Peder,” dedi Rasputin. “Bütün Petersburg, hatta bütün Rusya Çareviçin hastalığını biliyor...”

“İyi de...”

Rasputin yine Peder’in sözünü kesti:

“Çağrılmamın onunla ilgili olduğunu mu nereden biliyorum? Siz onlara böyle söylemediniz mi?”

Piskopos Teophane’nin ağzı bir kez daha açık kaldı. Başka bir şey de söylemedi zaten. İkisi de bir süre köprü-nün üzerinden Neva’nın karanlık sularına baktılar ve sonra hiç konuşmadan ağır ağır yürümeye başladılar.

İlk konuşan yine Rasputin oldu. “Bunu kabul edemem Sevgili Peder,” dedi. “Ben bu evreni yaratan, beni dingin kılan ve kutsayan Tanrının basit bir kuluyum. Bu zengin topraklar üzerinde saltanat sürenlerle bir işim olamaz. Onlar varlıklarını, kapamaya çalıştıkları yokluklar için harcayabilirler, ama yoksul Rus köylüsünün böyle bir lüksü yok. Soylular, Tanrıya şükranlarını sunmak için katedrallerde boy gösterirler, ben ve benim gibiler her yerde, ormanda, yolda Tanrıyı bulur. Siz de Tanrının sevgili kullarından biri olmak isterseniz hem ruhunuzla hem de bedeninizle Tanrıya dönün...”

Rasputin, bir süre sustuktan sonra, Neva nehrine bakıp devam etti:

“Doktor Derevenko benden nefret ediyor sevgili Peder. Onun tedavisi Aleksey’i iyileştirmese de, şu sırada en azından yaşamasını sağlıyor. Umutlarınız yok. Çocuk belli bir yaşa gelince ölecek. Derevenko da biliyor bunu. Benim saraya gelmem halinde Derevenko tedavisini bırakacak. Belki Çar ve Çariçe ile de bozuşacak. Bunları göze alabiliyor musunuz?”

Teophane, “evet” anlamında başını salladı. “Eğer Rasputin, sen de Aleksey’i iyileştiremezsen, bu dünya üzerin-

de bir başkasının bunu yapması mümkün değil. Buna inanıyorum ve Çar ile Çariçe'ye de bu inancımı anlattım. Doğru söylüyorsun, Doktor Derevenko buna şiddetle karşı çıkıyor, ama sorunu ne o ne de Gleb Botkin çözebiliyor. Senin mutlaka Aleksey'i görmen gerek!"

Bir süre birlikte yürüdükten sonra Rasputin bir meyhaneye gidip bir kadeh içki içeceğini söyledi. Piskopos Teophane'nin kendisiyle meyhaneye gelmeyeceğini biliyordu. Yalnız kalmak ve biraz düşünmek istediği için böyle yapmıştı. Gözlerini pederin gözlerine dikti ve yanıt bekledi. Teophane Rasputin'in gözlerine daha fazla bakamayacağını anladı ve acele kiliseye dönmesi gerektiğini söyledi. Etkilenmişti.

Rasputin, pederle vedalaştıktan sonra meyhaneye gitmeyip evine döndü. Gerçekten düşünmeye, plan kurmaya ihtiyacı vardı ve bunu içkili bir halde yapması hiç doğru olmazdı.

Çarın oğlunun hastalığını biliyordu. Hastalığı nasıl tedavi edeceği konusunda ise hiçbir fikri yoktu. Yine ellerine ve gözlerine güvenecekti.

"İyi ama," dedi kendi kendine. "Ya hastalığını iyileştirmeyi başaramazsam? Böyle bir durumda, halkın üzerinde yarattığım olumlu etki mahvolur. Artık kimse bana inanmaz, kimse kapımı çalmaz. Köye geri dönmek zorunda kalırım. Bu riski göze almalı mıyım?"

Küçük odasında daireler çizerek dolaşmaya başladı. Bir türlü karar veremiyordu. Rahatsızlandığını veya çok önemli bir işinin çıktığını da söylese, anlaşıldığı kadarıyla Çariçe yakasını bırakmayacaktı.

Denemekten başka çaresi yoktu.

O güne kadar birçok insanın derdine çare olmuştu, ama hepsi de ruhsal nedenlere bağlı hastalıklardı. O konuda etkisi olduğunu kendi de kabul ediyordu. "Staretzler"den edindiği bazı bilgileri denemek zorundaydı. Ama

Çarın küçük oğlunun hastalığı somut bir hastalıktı, psikolojik durumla hiç ilgisi yoktu. Dokunarak akan kanı dururabilecek miydi?

“En iyisi,” diye düşündü. “Gidip Piskopos Teophane ile açık açık konuşayım. Tedavi ettiğim hastaların niteliğini anlatayım ve Çarın oğlunu tedavi etmede başarısızlık şansım olduğunu belirteyim. Evet... En iyisi bu!”

Böyle düşününce rahatladığını hissetti. Artık hazırdı.

Ama düşündüğünü yapmadı. Piskopos Teophane ile konuşmadı.

Rahip Teophane’ye her şeyi anlatmak üzere evden çıkıp, Nevski Caddesi’ne yöneldiğinde, yolun kenarında, ağaçlardan birine sırtını dayamış bekleyen adamı görünce ürperdi. Kurşuni, atkuyruğu saçlı bu hırpani giyimli adamı tanıyordu. Maciej’ti bu...

Yaşlı Bilge, Rasputin’in kendisine doğru yaklaştığını görünce, yaslandığı ağaçtan doğruldu. “Selam Grişa,” dedi. “Gördüğün gibi tekrar karşılaştık. Ama bu karşılaşmayı ben ayarladım. Bir rastlantı değil...”

Rasputin büyük bir sevgi ve hararetle Maciej’e sarıldı. Aklından, “Tam zamanında geldin yaşlı dostum,” diye geçiriyordu.

“Evet,” dedi Maciej. “Tam zamanında...”

Rasputin kolları arasına aldığı yaşlı adamın gözlerine baktı. Düşüncelerini okuyor olmasından rahatsız olmuştu. “Nereden biliyorsun?” diye sordu.

Maciej piposunu arılırken, “Uzun süredir Petersburg’tayım,” diye cevap verdi. “Gerçi bu kentin adını da değiştirdi Nikola. Karısının etkisinden olsa gerek, Petrograd yapacak. Neyse, işte bu yeni ismine hazırlanan kente geldiğimden beri de seni izliyorum. Çarın yakın dostu olmak üzeresin, ama küçük bir sorunun var.”

“Madem biliyorsun Maciej, o halde bana yardım etmeye geldin!”

“Öyle sayılabilir Grişa. Çareviç’in hastalığını biliyorum. Onu tedavi edebilecek ilaçları da tahmin edebiliyorum. Ama yine de seni uyarmaya geldim genç dostum. Saraydan uzak dur! Çareviç’i tedavi etsen de, onun kaderini değiştiremezsin. Tedavi olsa da, kendisine biçilen yaşa geldiğinde ölecek, kurtuluşu yok.”

Rasputin itiraz etti: “On sekiz yaşında mı? Bunu nasıl bilebilirsin Sevgili Maciej? Senin ileriye yönelik tahminlerine inancım sonsuz, ama bana öğrettiğin şeyleri unuttum. Sen, tahminleri olgular üzerine kuruyor, öyle çıkarsamalar yapıyorsun. Burada, elinde ne gibi bilgiler olabilir ki, Çareviç’in öleceğini söyleyebiliyorsun?”

“20 yaşına gelmeden ölecek... Gel şurada bir yerde iki yudum votka içelim dostum. Bu arada sana gerekli olan şeyleri anlatayım. Eğer saray yaşamına kendini kaptırırsan, bu seni son görüşüm olacak. Eğer soylularla dostluğunu, Rusya’nın bu zor koşullarına tercih edecek olursan, benim senin için yapabilecek hiçbir şeyim kalmıyor. Romanovların sonunun geldiğini yıllar önce, senin de bulunduğun bir toplantıda söylemiştim Grişa. Aleksey’in de bir Romanov olduğunu unutma!”

Birlikte bir meyhaneye girip, ahşap masalardan birine oturdular. Meyhane sahibi masaya votka ve havyar getirdikten sonra konuşmaya devam ettiler. Maciej tedirgin görünüyordu. Rasputin ise sabırsız bir halde, Maciej’nin kendisine Çareviç’i nasıl tedavi edeceği konusunda yol göstermesini bekliyordu.

Maciej, konuşmasına kaldığı yerden ağır ağır devam etti:

“Bak dostum, Vladivostok’tan Ural Dağları’na, Japon Denizi’nden Hint sınırına kadar her yerde müthiş bir karışıklık var. Kanlı Pazar’ı, Potemkin Zırhlı’sındaki ayaklanmayı, metal işçilerinin Rusya’nın dört bir yanındaki protesto gösterilerini düşün. Bunlar artık geri dönmeye-

cek bir hareketin başlangıcı. Kanlı Pazar ayaklanmasını uzaktan izledin. İçinden en ufak bir sızı geçmedi. Binlerce insan Neva'nın soğuk sularına kapılıp ölüirken, kendini Aziz olarak niteleyen sen, kılını kıpırdatmadın. Sen, sarayın azizi, Çariçenin azizi olmak üzere kendini hazırlıyorsun. Seni orada soyluların kini bekliyor olacak. Yeteneklerini egemen olduğunu sandığın insanların hizmetine sunuyorsun. Yanıldığını anlayacaksın Rasputin! Avucuna baktığımda gördüğüm karanlık işte buydu!”

Rasputin içinin titrediğini hissetti. Maciej'e inanmak istemiyordu. Kehanetlerinin doğru çıkmayacağını düşünüyordu. Çok yaşlanmıştı Maciej. Bu kez yaşlılık yüzünden okunuyordu; gözleri eskisi gibi canlı, düşünceleri de berrak değildi. Rasputin'e göre bunamıştı artık.

“Gitmek zorundayım,” diye mırıldandı Maciej.

Rasputin ağzını açacak oldu, Maciej dört yıl önce yaptığı gibi, onu eliyle susturdu:

“Aradığın şeyin listesi işte burada. Artık okumayı da becerdiğini biliyorum. Çareviçin kanını bu otlardan hazırlayacağın ilaç bir süre için de olsa durduracaktır. Dediğim gibi, sonsuza kadar durdurmayı başarsan da, üzerine titrediğin kişinin ömrü az kaldı. Kimsenin kaderini değiştiremezsin Grişa. Onu tedavi etmen sana çok büyük olanaklar sağlayacak, buna karşılık mutsuzluk yakanı asla bırakmayacak. Buna ister kehanet de, istersen seni seven yaşlı bir bunağın önerisi. Elindeki kağıtta yazılı otları iyice tarif ettim. Kara Irmak kıyısındaki Kara Orman'da istediğin otları bulabilirsin. Dediğim gibi, bu seninle son karşılaşmamız. Öyle hissediyorum. Kafandan geçenleri okuyorum Grişa. Sen tercihini Saraydan yana yapacaksın, bunu biliyorum. Benim sana söyleyecek fazla bir şeyim kalmadı!”

Maciej sandalyesine yasladığı bastonunu alarak doğruldu. Votkasını bir dikişte bitirdi ve Rasputin'e son kez

bakarak meyhaneden çıkmak üzere yöneldi. Tam kapıya vardığında geri döndü. Ağır ağır Rasputin'e yaklaştı. "Son bir şey," diye söze başladı. "Son bir şey daha eklemeliyim. Sana öğretmediğim bir şeyi: Gözlerini kullanmayı. Belki farkındasın, belki de değil. Müthiş bir hipnoz yeteneğin var Grişa. Bunu iyi anlamda kullanırsan, yaşamında çok başarılı olursun. Büyük saygınlık görürsün ve insanlar seni tapacak derecede sever. Bunu, seni ilk gördüğümde anlamış, hatta sana söylemiştim. Hipnozun ne olduğunu biliyor musun?"

Rasputin, "hayır" anlamında başını salladı.

"Hipnoz, bundan yüz yıl kadar önce bir Mesmer adlı bir Fransız'ın bulduğu etkileme yöntemi. İnsanları bir çeşit uyku haline getirip, onu kendi etki altına alma sanatı. Sözünü ettiğim Fransız bu işi öylesine abartıp, şarlatanlığa dökmüştü ki, uzun süre bu yöntemi kullanmak tüm Avrupa'da büyücülükle eş değer sayıldı ve yasaklandı. Oysa, çok etkili ve önemli bir savunma silahıdır. Aynı zamanda bir tedavi yöntemidir de."

"İyi ama, bunu ben nasıl uygulayabilirim? Hiçbir şey bilmiyorum bu konuda."

"Çok şey bilmene gerek yok," diye devam etti Maciej. "Bu sende doğal bir yetenek olarak zaten var. Dikkat etmen gereken şey, etki altına aldığın ve uyku haline getirdiğin insanları yeniden yaşama döndürürken kullanman gereken yöntem. Bu her zaman tehlikeli olan bir konudur. Uyutmayı başardığın insanları yeniden uyandırırken çok dikkatli olmalısın. Bir de, en önemli konulardan biri, hipnoz uygulamak istediğin insanların bu işe razı olması. Onları ikna edebilirsen ancak uyutabilirsin. Hoş, senin buna da ihtiyacın yok. Gözlerine bakanlar kısa sürede ikna olacaktır zaten. Dediğim gibi, en önemli şey, onları uyandırabilmektir."

"Uyanmazlarsa?"

“O zaman başın ciddi anlamda dertte demektir sevgili dostum. Önemli bir ayrıntı da, uyutmayı başardığın insanlara her istediğini yaptıramayacağını bilmen. Senin aklından nelerin geçtiğini tahmin edebiliyorum. Ama unut! Hipnoz kullanarak kadınları yatağına atamazsın Grişa. Eğer kadınlar bunu istemezse, yapabileceğin hiçbir şey yok. İstemedikleri şeyi yapmaları için zorlarsan, uyanırlar.”

“Demek ki, bir uyandırma yöntemi var!”

“Evet, ama bu da tehlikeli. Bu, senin açıdan tehlike yaratır. Ne yapmak istediğin ortaya çıkar. Sanırım bunu istemezsin, öyle değil mi? Haydi, ben gerçekten gidiyorum artık. Söylediklerimi unutma. Gözlerini iyi şeyler için kullan. Kötü gözler, kısa süre içerisinde bir daha açılmamak üzere kapanırlar. Böyle bir tehlike içinde olduğunu da söylemek zorundayım. Ben geleceği yönlendiremem ve değiştiremem Rasputin, ama senin geleceğinin gözlerinde olduğunu ve bunu yanlış kullandığında bir vahşet içinde can vereceğini söyleyebilirim. Sözlerimden korkma ama dikkatli ol!”

Rasputin öylece kalakalmıştı. Bir an Maciej’in arkasından koşmayı düşündü, ama bunun yararı olmayacağını farkındaydı. Kadehini votkayla doldurdu ve Maciej gibi bir dikişte bitirdi.

“Aman sen de,” diye mırıldandı. “Ne olacaksa olsun!”

Ertesi sabah doğruca Petersburg’a pek uzakta olmayan Kara Irmak yakınlarındaki ormana gitti. Saatlerce ormanda dolaştı ve Maciej’in ayrıntılı olarak listelediği bitkileri topladı. Maciej ilacın nasıl hazırlanacağı konusunda bir not düşmemişti. Her şey, o muhteşem hafızasındaki akış sırasına göre kendini gösterecekti.

Maciej’in dört yıl önceki sözleri aklına geldi:

“Önemli olan,” demişti yaşlı bilge, baba Yefimoviç’e. “Yapacağın ilaca, inancını katmaktır. Burada birbirine ka-

rıştırdığın çeşitli ot ve benzeri şeylerin karışımı yalnızca bir araç olacaktır. Evet, bunların yararı da olacaktır kuşkusuz ama sana verebileceğim şaşmaz bir reçete yok. Onları sen tanıyacak, hangisinin yararlı olabileceğini sen hissedecek ve ne kadar miktarın ne kadarıyla karışacağını sen bulacaksın. Bu, alışkanlıkla, duygularla gelişen bir tedavi yöntemidir, bunu asla unutma. Doğa, inanılmaz büyülerle doludur. Bunu kullanmak bizlerin elinde. Küçümsemek en büyük düşmandır. Hiçbir şeyi, ama hiçbir şeyi küçümsemeyeceksin. Tanrının yarattığı bu evrende yararsız hiçbir şeyin bulunmadığına inanarak işe başlamalısın. Ben ve benim gibiler, siz akıllı sınırlı olanlara bu dünyada yeni kapılar açmakla görevlendirilmiş kişileriz. Biz Tanrı tarafından seçilmiş kullarız; sen ve senin gibiler ise bizler tarafından ancak yönlendirilebilirsiniz. Yapacağın tek bir hata, geri dönüşü olmayan felaketlere yol açabilir. Gör-düğün gibi, işin hiç de kolay değil.”

“Yapacağın tek bir hata, geri dönüşü olmayan felaketlere yol açabilir!”

İşte Rasputin, tam bu cümlede yaşamının dönüm noktasının bulunduğunu düşünüyordu. Hata, tek bir hata!.. Bu hatayı Petersburg’un yoksul bölgelerindeki sıradan bir insan üzerinde işlemiş olsa, yaşamında değil felaket, en ufak bir değişiklik bile olmayabilirdi. Ama şimdi vereceği sınavdaki bir hata gerçekten yaşamının bir felaketle sonuçlanmasına neden olabilirdi. “Staretzler”in ne demek istediğini işte o anda tüm benliğiyle anlıyor ve hissediyordu.

Yine de hazırlıklarını yaptı. Bu kumarı oynayacak ve Maciej’in yardımıyla da olsa kazanacaktı. Gözlerine güveniyordu. Daha önce bir kuşu bir atı iyileştirdiğini düşünse de, her ikisinde de ufak da olsa hile yaptığını kabul etmek zorundaydı. Bu kez bir yanlışlık yaparsa, Maciej’in söylediği gibi, hayatının yanlış olacaktı.

Çareviç Aleksey

Ertesi gün Hemorgen, Rasputin'i saraya davet eden Çariçenin mektubuyla birlikte geldi. Bu, Rasputin'i bir anlamda rahatlatmıştı. Artık geri dönüşü olmayan bir yola girmişti. Kararsızlık ve nedensiz beklentiler sinirlerini iyice yıpratıyordu. Derin bir soluk alıp, "Ne olacaksa olsun," dedi

tekrar. Hemorgen bu sözlerinden hiçbir şey anlamadığını belirtircesine ellerini iki yana açtı.

Birkaç gün sonra, Çarskoye Selo'daki sarayın dış kapısında. Yanında Virubova vardı. Hava alabildiğine kasvetliydi.

Rasputin, Anna Virubova ile St. Petersburg'da zengin bir iş adamının Tavriçeskaya sokağındaki evinde tanışmıştı. Rasputin'den oldukça etkilenen Virubova, Çariçe Aleksandra'yla çok yakın dosttu. Çariçenin baş yardımcısı, o zamanki adıyla, sarayın "dame d'honneur"üydü. 1903 yılından beri Çariçe'nin yanındaydı. Onunla ruh çağırma seanslarına katılıyor, doğaüstü ayinlerde birlikte oluyordu. Bütün amaçları Aleksey'e bir umut yaratmaktı. O gece Rasputin ile karşılaştıklarında, saraya davet etmiş, ama Rasputin onu şiddetle reddetmişti.

Daha önce ziyaretçilerin geleceğini bilen nöbetçiler Rasputin ve Virubova'yı hiç bekletmeden içeri aldılar ve doğruca Çariçe Aleksandra'nın huzuruna çıkardılar. Rasputin ilk kez Çarlığa ait bir saraya giriyordu. Gördüğü ihtişam karşısında içi titredi. Rastladığı tüm ayrıntıları belleğine kazıyor, bunların kendisi için ileride kullanacağı çok değerli malzemeler olduğunu düşünüyordu.

Çariçe Aleksandra, Rasputin'i oldukça soğuk ve mesa-

feli karşıladı. Karşısında duran iri yarı, sakallı, uzun saçlı, karalar giyinmiş adamdan pek hoşlanmamıştı. Gizemli bir havası vardı ve yerlere kadar uzanan, omzuna attığı palto-su karanlık bir izlenim bırakıyordu. Özellikle de gözleri insanı delip geçer gibiydi.

Rasputin hemen konuya girdi: “Oğlunuz nerede? Onu göremiyorum.”

Aleksandra derin bir soluk aldı. “Görüyorum ki, Aziz Teophane hiç vakit kaybetmeden konuyu size aktarmış,” dedi.

“Yanılıyorsunuz ekselansları, peder bana hiçbir şey söylemedi. Aksine, ben ona söyledim.”

Çariçe bu yanıtı pek etkilenmişe benzemiyordu. Birlikte Aleksey’in bulunduğu odaya geçtiler. Odadaki yatağın çevresinde, Çar II. Nikola, Aleksey’in üç ablası, Piskopos Teophane ve saray doktoru Botkin toplanmışlardı. Kanama durmuştu.

Rasputin, Aleksey’in dinlendiği odaya girince yatağa yanaştı. Benzi solmuş çocuk yatakta uzanmış yüksek tavandan sarkan altın avizelere bakıyordu. Belli ki kendi kendine bir oyun kurmuş, onu oynuyordu. Rasputin’in geldiğini fark etmemişti.

Rasputin hafifçe öne eğilip selam verirken, “Saygıdeğer efendimiz, beni bağışlarsanız hatıranızı sormak isterim,” dedi.

Aleksey, Rasputin’den yana döndü. Karşısındaki adamla göz göze geldi ve öylece kaldı. Rasputin’in yüzünde gülümsemeye benzer bir ifade vardı ama bu, asla gülümseme değildi. Neden sonra Aleksey yatağında hafifçe doğruldu. Rasputin hasta yatağının kenarına diz çökerek bir süre dua etti. Elini küçük çocuğun saçları üzerinde gezdirdi. Aleksey’in görünüşü çok sağlıksızdı. Kanama yüzünden iyice zayıflamış, rengi sararmış ve gözleri çukura kaçmıştı. Rasputin fısıltı halinde, “Gözlerini aç yav-

rum,” dedi. “Ağrıların artık kalmayacak, mutluluk duyacağın zaman geldi.”

Aleksey’in yüzünde belli belirsiz bir mutluluk okundu.

“Sağlığınız ekselans,” diye devam etti Rasputin. “Anneniz ve babanız sağlığınız için çok endişeleniyor. O nedenle buradayım. Merak etmeyin, siz de diğer insanlar gibi dilediğinizce yaşayacaksınız. Evet, yaşayacaksınız, çok yakında iyileşeceksiniz. Söz veriyorum...”

Aleksey, gözlerini Rasputin’in gözlerinden alamıyordu. Kendisine söylenen hoş sözlerin de tam anlamıyla farkında değildi.

Aleksandra oğlunu okşamak için öne atıldı ama Rasputin bir el hareketiyle onu engelledi. “Durun!” dedi. “Bana hemen soğuk su getirin. Çok kan kaybetmiş. Suya ihtiyacı var!”

Çariçe şaşkın bir şekilde, “Su içmesi sizce uygun mu?” diye soracak oldu. Rasputin büyük bir hışımla, “Gidin ve dediğimi yapın! Hemen su getirsinler!” diye emretti.

Anna Virubova, Rasputin’in kulağına eğilerek, “Çariçeye su getir diye emredildiği nerede görülmüş?” dedi.

Rasputin oralı bile olmadı. Virubova’ya da cevap vermedi.

Rasputin yeniden elini Aleksey’in alnına sürdü, saçlarına doğru kaydırarak okşarmış gibi yaptı. Sonra işaret parmağını Aleksey’in dudaklarına götürerek, “Şimdi susun ve dinlenin,” dedi. Hizmetçilerin getirdiği sudan bir bardak içmesini söyledi. Ardından kristal sürahiyi başucundaki konsolun üzerine koydu ve “Her saat başı bir bardak su içiniz majesteleri,” dedi. Omuzlarından sarkan uzun paltosunu savurarak Aleksey’in yanından kalktı ve şimşek hızıyla odadan çıktı. Dış kapıya yöneldiğinde Çariçe yolunu kesti. Sağ elini kaldırarak Çariçenin herhangi bir şey söylemesini engelledi.

“Tekrar geleceğim ekselansları,” dedi. “Oğlunuzun çok şiddetli bir kanaması olacak. Çok yakında... O zaman bana haber verin. Bir kez daha tekrar etmeyecek kanama. Oğlunuza söz verdim. Onu tedavi edeceğim. Kanama başlar başlamaz beni çağırın... Şimdilik hoşça kalın ekselansları, Rusya’nın Babası’na saygılarımı iletin lütfen...”

Çariçe Aleksandra’nın şaşkın bakışları arasında dış kapıdan sarayın avlusuna çıktı. Bir süre sonra da gözden kayboldu. Anna Virubova peşinden koşuyordu.

Anna Virubova için Rasputin çok önem kazanmıştı. Onun yetenekleri, zekası Virubova’yı ürkütüyordu. Saraydaki etkinliğini elinden alacağına kesin gözüyle baktığı bu adamla ilişkisini mutlaka sürdürmeliydi, ama nasıl? Her şeyden önce, Rasputin çok pis kokuyordu. Temizliğine hiç dikkat etmiyordu. Sakalları, saçları ve üzerinden inatla çıkarmadığı kara giysileriyle, yanına yaklaşan herkesi itiyordu. Ama gözleri çok etkileyiciydi. Virubova, o gözlere baktığı ilk anda, bu adamla bir yatak odası macerası yaşayacağını anlamıştı.

Virubova, Rasputin’in peşinden koşarken bunları düşünüyordu.

Bir gün bu arkasından koştuğu adamın kendisini de iyileştireceğini, o saralar tabii ki bilemezdi...

Çariçe Aleksandra

On beş gün kadar geçmişti ki, bir akşamüzeri Rasputin'in manyetolu telefonu çaldı. Çarskoye Selo'dan çağınıyordu. Aleksey'in sağ elindeki kanama yeniden başlamıştı ve durduramıyorlardı. Sarayın arabası yoldaydı, kendisini almaya geliyordu. Çabuk olması "rica" ediliyordu. Kanamanın şiddeti çok fazlaydı ve Aleksey sürekli kan kaybediyordu. Dakikalar önemliydi.

Rasputin, bu kez "gerekeceğini" düşündüğü ilacını sağ üst cebine koydu. Yaşlı "Staretz" in sözlerini yeniden anımsadı. Hata yapmaması gerektiği düşüncesi beynini oyuyordu. Çocukluğundan beri "panik" nedir bilmeyen Rasputin, neredeyse tam bir panik içindeydi. Heyecanlanmıştı.

Yarım saat kadar sonra sarayda, Aleksey'in dinlenme odasında idi. Aleksey bu kez bir sandalyede oturuyordu. Odada Çar, Çariçe ve doktor olduğu belli olan birkaç adam vardı. Saray doktoru Botkin ortalıkta görünmüyordu. Doktor Derevenko oradaydı ve çok gergin olduğu yüzünden belli oluyordu.

Aleksey'in sağ eli sargı beziyle sarılıydı, ama kan bezin üstüne kadar sızmıştı. Doktorlardan biri havanda bir şeyler eziyordu.

Rasputin Çar ve Çariçeyi saygıyla selamladıktan sonra Aleksey'in yanına gitti. Elindeki sargıyı çözmeye başladı. Doktor Derevenko itiraz edecek gibi olduysa da, Çariçe ona karışmamasını söyledi.

Sargının altındaki yara ince ince kanıyordu. Rasputin, Aleksey'in kolunu dirseğe yakın bir yerinden kavradı ve yarayı iyice inceledi. Yarayı yeniden kanatacak bir şey

yapıp yapmadığını sordu. Cevap olumsuzdu. Kanama kendiliğinden başlamıştı. Ardından Çar ve Çariçenin yanına giderek, odayı boşaltmalarını istedi. Aleksey ile yalnız kalması gerekiyordu.

Çar ve Çariçe tedirgin olmuşlardı. Özellikle Çar Nikola böyle bir şeyi yapmak istemediğini açıkça belli etti. Kibarlığı elden bırakmadan, "Saygıdeğer Peder," diye başladı. "Yapmanız gereken her neyse, bizim yanımızda da yapabilirsiniz diye düşünüyorum. Aleksey bizim oğlumuz, eğer çok gizli, sır olarak sakladığınız tedavi yöntemleri varsa, bunu Aleksey bize bir şekilde anlatacaktır. Dışarı çıkmamızın gerekli olduğunu sanmıyorum."

Rasputin yeniden Aleksey'in yanına döndü ve sargılarını sarmaya başladı.

Çariçe dehşet içinde, "Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

"Eski haline getiriyorum ekselansları."

"Yani? Sonra?.."

"Sonra gideceğim. Bana güvenmediğiniz sürece yapabileceğim bir şey yok."

Rasputin çok sakin konuşuyordu. Aslında gitmek de istiyordu. Böylelikle, hiçbir riske girmeden bu problemi atlatmış olacaktı. Çar ve Çariçe birbirlerine baktılar. Aralarında kimsenin duyamayacağı bir sesle konuştular. Sonunda Çariçe, Rasputin'e doğru yaklaşıp, "Peki," dedi. "İsteddiğiniz gibi olsun. Biz çıkıyoruz."

Çariçe, eliyle muhafızlara ve doktorlara çıkmalarını işaret etti. Aleksey'e yaklaştı ve alnından öptü. "Korkma küçüğüm, iyi olacaksın," dedi ve kocasıyla birlikte odadan çıktı. Çıkarken bir kez daha Rasputin ile göz göze geldi.

Yarım saat sonra Rasputin de odadan çıktı ve kapının önündeki geniş avluda sabırsızlıkla bekleyen Çar ile Ça-

riçeyi içeri çağırıldı.

Aleksey'in elindeki kanama durmuştu. Küçük prens şaşkınlık içinde bir eline bir Rasputin'e bakıyordu. "Bana bir masal daha anlatır mısın?" diye sordu.

Rasputin, çok eskiden, anneannesinden duyduğu Sibirya cinleri ve atlarıyla ilgili bir masal anlattı. Bildiği tek masal buydu. Aleksey, "Biraz önce de aynı masalı anlatmıştın!" diye itiraz etti. Rasputin çocuğun başını okşayarak, "Bildğim başka masal yok sevgili Çareviç," dedi. "Bunu da büyükannemden dinlemiştim. Bana annem de babam da hiç masal anlatmadı."

Aleksey, şaşkın durumda kendisine bakan annesine dönüp, "Atların konuştuklarını söylemiştim ama bana inanmamıştın. Bak işte bu yabancı amca atların konuştuklarını duymuş, bana anlattı," dedi. "Haydi," diye ekledi heyecanla, "Bir daha anlat,"

"Ama daha önce dinlediğinizi söylediniz."

"Olsun, bir daha anlat. Madem başka masal bilmiyorsun, aynısını anlat. Atların nasıl konuştuğunu annem de duysun."

Rasputin ağır ağır, etkileyici sesiyle masalı yeniden anlatmaya başladı. Atların konuştuğu bölüme gelince Çareviç, "Bak anne! Dinle, bak!" diye ellerini çırpmaya başladı. Çocuk, hiç olmadığı kadar neşeliydi.

O ana kadar hiç kıpırdamadan masalın bitmesini bekleyen Çar gözlerine inanamıyordu. Çariçe ise oğluna sarılmakla yetindi. Ağlıyordu.

Rasputin dev vücudunu saran uzun paltosunu savurarak geniş adımlarla oda kapısına doğru yürüdü. Bu yürüyüşün ve paltosunu savuruşun kendisine gizemli bir hava verdiğinden emindi. Nereye giderse gitsin, kimle beraber olursa olsun, asla giysilerini değiştirmiyordu. Tam kapı-

dan çıkarken döndü ve “Bundan sonra bir kanama daha olmayacaktır. Ancak vücudunun başka bir yerinde kanama olursa, yine de bana haber veriniz. Başka bir kanama olsa da, uzun süre geçmeden duracaktır. Emin olabilirsiniz!” dedi ve çıktı.

Çar ve Çariçe bir an dona kaldılar. Aleksandra, Rasputin’in ardından koştu. Tam avlu kapısından çıkarken yetti.

“Saygı değer Peder,” diye seslendi. “Lütfen bizimle bağlantıyı kesmeyin. Ne zaman isterseniz saray sizin hizmetinizde olacak. Bizi unutmayın ve lütfen sık sık uğrayın. İnanın yüce Çar efendimiz, Rusya’nın babası da benim gibi düşünüyor. Kaba davrandıysak hoşgörün.”

Rasputin yerlere kadar eğilerek Aleksandra’yı selamladı. “Her zaman hizmetinizdeyim ekselansları,” dedi. “Beni ne zaman isterseniz çağırabilirsiniz.”

Dışarı çıktığında suratına çarpan serin hava hoşuna gitti. Başarmıştı. Bütün kaygılarına, sıkıntılı düşüncelerine artık son verebilirdi. Bundan sonra o küçük pansiyon odasında kalmayacaktı. Uzun ve muhteşem bir gelecek önünde uzanıyordu. Kumar oynamış ve büyük ikramiyeyi kazanmıştı. Staretzlerin gösterdiği yol işe yaramıştı.

Peşinden yine koşarak Anna Virubova geliyordu. Sarayın giriş kapısında dört atın çektiği muhteşem bir araba Rasputin’i bekliyordu.

O günden sonra sık sık saraya çağrıldı. Çariçe ile dostlukları beklediğinden çok daha hızlı ve samimi olmuştu. Çar da kendisine yakın davranıyordu ama Rasputin geldiğinde pek ortalıkta görünmüyordu. Bir süre sonra ise, Rasputin artık çağırılmasa da saraya gider olmuştu. Sarayda kendisine yatıp kalkabileceği bir oda tahsis etmişlerdi.

Bu arada Aleksey Nikolayeviç neredeyse bütünüyle

düzelmişti. Vücudunun herhangi bir yerinde kanama olduğunda, Rasputin olmasa da kanı pıhtılaşıyordu. Diğer çocuklar gibi Çareviç de artık koşup oynayabilecekti. Rasputin artık onun için vazgeçilemez bir “amca” olmuştu.

Bu olay kısa zamanda tüm Petersburg’da duyuldu. Rus sosyetesinin ileri gelenlerinin kapısı artık Rasputin için ardına kadar açıktı. Çarın Muhafız Alayı Komutanı, büyük Prens Nikolay Nikolayeviç ile kardeşi Pyotr Nikolayeviç ve eşleri, Karadağ Kralı’nın kızları Rasputin’in en büyük hayranlarıydılar.

Rasputin Petersburg’da yeni bir apartman katı tutmaya karar verdi. Buna biraz da Teophane ile konuşması neden oldu. Bir sohbet sırasında Rasputin, piskoposa, “Başımda taç yok, ama Rusya’nın asıl çarı benim!” dedi.

Teophane soğukkanlılığını hiç bozmadan, “Bunun için biraz erken,” dedi.

“Er veya geç, bu olacak sevgili Peder,” dedi Rasputin kendinden emin bir şekilde.

Teophane, “Belki de haklısın ama bugünkü durumunla sen sarayda sığıntıdan başka bir şey değilsin. Çar ve Çariçenin eline bakıyor, onların verdiğiyle geçiniyorsun,” diye yanıtladı.

Bu sözler üzerine Rasputin, Bayan Virubov’un da yardımıyla, ölünceye kadar oturacağı Gorokhovaya’da 64 numaralı apartmanda büyük bir dubleks kat kiraladı. İki kızı ve hizmetçisi Katya ile buraya yerleşti. Karısı, Prokovskoye’de kalmayı tercih etmişti. Petersburg’a aralıklarla geliyordu. Sağlığı da iyi değildi.

Ev çok gösterişliydi. Rasputin’in saraydan ayrılıp Gorokhovaya’ya yerleştiğini duyan Petersburg sosyetesini buraya akın etmeye başladı. Haftada iki kez burada yeni di-

ne katılanlara vaaz veriliyordu. Çoğu kadın olan müritleri giderek artıyordu. Kadınların çoğu Rusya'nın ileri gelen soylu ailelerindendi. Hepsi de büyük özveride bulunacak kadar Rasputin'e bağlıydılar. Toplantılarda Rasputin uzun uzun konuşuyor, "yeni dinin inceliklerini" anlatıyordu. Daha da ayrıntılı öğrenmek isteyenler Rasputin'i yalnız görmek zorundaydılar.

Petersburg emniyeti gizli polislerinden İvan Obruçev, amiri Paul Dragomiyov'un talimatıyla Rasputin'in evini bir süre gözetim altına aldı ve şöyle bir rapor hazırladı:

"Müdürlükten aldığım talimata ve polis müfettişi Dragomiyov'un emirlerine uyarak 64 numaralı evi bu gece saat biri otuz altı geçe izlemeye aldım. Binanın oturma odasında yirmi sekiz kişilik bir kadınlar topluluğu gördüm. Bunlardan on dördü yüksek sosyeteye mensup kadınlardı. Yanımdaki sekiz polisle eve baskın düzenledim. İçeri girdiğimde, 'din adamı' kılığında bir adam oturmuş, İncil'den bazı bölümler okuyordu. Duvarlarda açık-saçık resimler vardı. Verilen talimat gereği kadınların hepsi merkeze götürüldü, isim ve adresleri saptandı, sorguya çekildi. Gözaltına alınanlar bu davranışımıza itiraz ettiler. Özellikle Rasputin denilen adam çok sinirlendi. Durumu Çarıçeye bildirmek üzere bizden izin istedi. Amirim durumunda olan Nemilov, telefonla konuşmasına izin verdi. Saraydan gelen emirde hepsinin hemen serbest bırakılmaları ve bu olayla ilgili gazetelerde haber yazılmasının engellenmesi isteniyordu."

Rasputin müritleriyle

Yine böyle toplantılardan birinde, Rasputin şehveti kamçılayan konuşmalarından birini yapıyordu:

“Size kurtuluş yolunu gösteriyorum. Günahlarınızdan kurtulmanız için buradayım! Herkesin günah dediği şeylerden korkmayın. Bağlı olduğunuz insanlar sizler için belli sınırlar çizmiş ve bunların dışına çıkmanızı ‘ahlaksızlıkla’ nitelendirmiştir. Bu, kabul edilebilecek bir şey olamaz. İnsanlar üzerine yasaklar koyan tek güç Tanrı gücüdür. Çoğalmak, salgın hastalıklarda ve savaşlarda yitirdiklerimizin yerine Tanrının yeni kullarını ona hizmet etmek üzere dünyaya getirmek hepimizin görevi. Bunun için tek bir varlığa bağlı kalmak, Tanrıya ihanet etmek demektir. Gönlünüzden nasıl geçiyorsa onu yapınız! İktidarsız kocalarınızı, verimsiz karılarınızı düşünmeyiniz! Tanrı insanları üremeleri için yaratmıştır. Biz çoğaldıkça

yüce Tanrımız bundan mutluluk duyacak, çevresini dolduran şükran duaları arttıkça, refahımızı ve mutluluğumuzu artıracaktır. Korkmayın, düşüncelerinizde yarattığınız ve ahlaki değerlerle çeliştiğini düşündüğünüz her eylemi Tanrı adına gerçekleştirin ki, hem siz Tanrı katında kutsal birer kul olarak görevinizi yapmış olun, hem de bizi yaratanın yardımına kollarınızı açmaya hakkınız olsun!”

Aynı gün öğleden sonra Petersburg’un zenginlerinden İvanovski’nin genç ve güzel eşi gizlice Rasputin’i görmeye geldi. Rasputin’in konuşmasından çok etkilenmişti ve bilinç altına ittiği her türlü “zayıflığını” kutsal Peder ile tartışmak istiyordu. Tanınmamak için oda hizmetçisi giysileri giymişti. Hizmetçilerin girdiği kapıdan içeri süzüldü. Kocası bu ziyareti öğrenmişti. Evde karısını bekliyordu. Liteyniy yakınlarında Furştavskaya semtinde çok güzel bir evde oturuyorlardı. Kadın, Rasputin’i ziyaretinden sonra eve gelince, İvanovski evdeki bütün hizmetçileri topladı. Tabancasını temizlemiş, mermiyi namlu ağzına sürmüş, emniyeti açarak, kemerine gelişigüzel sokuşturmuştu.

Genç kadın konuk odasına girdiğinde bütün hizmetçilerin odaya dolduğunu gördü. Kocası odanın tam ortasında, iki elini göğsünde kavuşturmuş halde bekliyordu.

“Neredeydin?” diye sordu İvanovski.

Kadın kekeleyerek, bir arkadaşına uğradığını söyledi.

“Bu arkadaşın,” diye devam etti İvanovski, “Acaba Gorokhovaya’da 64 numarada mı oturuyor?”

Kadın cevap vermedi. Onun yerine önüne bakmakla yetindi. Söyleyecek hiçbir yalan bulamamıştı.

İvanovski, belindeki tabancayı çıkardı. Hâlâ yere bak-

makta olan ve başına gelecekleri tahmin etmeyen karısının sol şakağına dayadı, tetiği çekti. Kadın, şiddetle sağ tarafa doğru savruldu ve düştü. Ölmüştü. İvanovski, son derece soğukkanlı bir şekilde tabancayı hizmetçilerden birine verdi. Namludan tutmasını söyledi, ardından telefona uzanıp polis çağırdı.

Haber, bir saat içinde Yazlık Saray'da Çariçe ile birlikte yemek yiyen Rasputin'e ulaştı. Rasputin, birkaç saat önce kollarına aldığı kadının öldüğünü duyunca, Çariçe'nin duyacağı bir sesle, "Hay Allah," diye söylendi. "En iyi müritlerimden biri pisipisine gitti!" Ardından şarabından kocaman bir yudum alıp, Çariçeye gülümsedi. Çariçe, ilk kez gülümsediğini gördüğü Rasputin'in bakışları karşısında irkildi, önündeki tabağı ileriye itti. İştahı kaçmıştı.

"İvanovski'nin tutuklanması Çarlık yönetimi için iyi olmaz hanımefendi," dedi Rasputin. "Olay büyürse, ucu bize kadar dokunur."

"Yani?" diye sordu Çariçe.

"İvanovski'nin serbest bırakılması için emir vermenizi istiyorum sizden."

"Ama o karısını öldürdü. Bunu nasıl açıklarız?"

"Meşru müdafaa... Adam kendini savunmuş..."

"Buna kimse inanmaz. Karısına karşı bir adamın kendini savunmak için onu öldürmesini Nikola bile açıklayamaz."

"Bir yolunu bulursunuz diye düşünmüştüm, ekselansları..."

Aleksandra durumu o zaman kavradı. Telefona sarılıp İvanovski'nin hemen serbest bırakılmasını sağladı. Aksi durumda Rasputin'in başı belaya girebilirdi.

Aradan birkaç ay geçmişti. Olhovski adında bir teğ-

men, trenle Petersburg'a geliyordu. Genç subay, Rennenkamp karargahının bulunduğu Brest Litovsk'da görevliydi. Baron Ostrov'un kızıyla evliydi. Eşi ile arasında hiçbir sorun yoktu. Genç kadın kocasına çok bağlıydı. Tam eve gireceği sırada yoldan geçen ve kimliğini açıklamayan bir adam Olholvski'nin eline bir pusula tutuşturdu. Pusulada karısının Rasputin'in toplantılarına katıldığı yazıyordu. Teğmen soğukkanlılığını elden bırakmadı. Ertesi gün karısını takip etti. Gerçekten de genç kadın Rasputin'in evindeki toplantıya katılmak üzere evden çıkmıştı. Teğmen kapının önünde beklemeye başladı. Karısıyla hesaplaşmayı sonraya bırakıp, Rasputin'i beklemeye başladı. Önce çıban başını yok etmeliydi. Kadınlar dağıldıktan sonra,

Rasputin saraya gitmek üzere hazırlanıyordu. İçinde bir huzursuzluk vardı. Dışarıda kendisini bekleyen bir tehlike olduğunu düşündü. Neden böyle düşündüğünü kendisine de açıklayamıyordu ama dışarıda kötü bir sürpriz olduğundan emindi. Siyah paltosunu giydi, mutfaktan orta büyüklükte bakır bir tepsi aldı ve paltosunun altına, sol tarafa yerleştirdi, koluyla sıkıştırdı.

Dışarı çıkıp, saraya doğru giden Nevski Caddesi'ne yöneldi. Moyka'nın üzerindeki köprülerden birine yaklaştığı sırada teğmen, elindeki bıçakla Rasputin'in karşısına dikildi ve bıçağı göğsüne gelecek biçimde savurdu. Bıçak, Rasputin'in kolunu hafifçe çizerek bakır tepsiye çarptı ve teğmenin dengesi bozuldu. Teğmene göre çok daha iri yarı olan Rasputin saldırıyı savuşturdu ve tek hamlede adamı uzaklaştırdı. Teğmeni tanımıştı ama aldatılmış bir kocanın ruh halini iyi bildiğinden, onu Çara ihbar etmemeye karar verdi. Üstelik teğmen, rastladığı her-

kese kendisinin ölümsüz olduğunu anlatacaktı, bundan emindi.

Ama önemli bir ayrıntının farkındaydı artık: Müritleri kadar düşmanları da çoğalıyordu. En büyük düşmanlarından biri de Çarın küçük kızı Anastasya'ydı. Anastasya, her fırsatta Rasputin'i sevmediğini söylüyor, ona "Aleksy'in eşiği Vanka gibi kokuyorsun!" diyordu.

Küçük bir kızın düşmanlığı Rasputin için çok önemli değildi belki, ancak yine de bir grandüşes olarak kendisine zarar verebilecek durumdaydı. Çariçe Aleksandra, kızlarını Rasputin'den uzak tutabiliyordu. Anastasya ise, mutlaka bir yolunu bulup, Rasputin'e sataşıyordu. İşin doğrusu, herkesi etkileyebilen gözlerine rağmen Rasputin, bu kızı etkilemekte büyük zorluk çekiyordu.

Anastasya da, günlüğüne şu satırları düşüyordu:

"Her ne kadar garip görünse de, hepimiz ona (Rasputin'e) inanmak zorundaydık. Uzun boylu, iri yapılı ve güçlüydü. Uzun ve kirli saçları ortadan ikiye ayrılmıştı. Sakalı da uzun ve pisti. Annem bunun alçakgönüllülüğün bir göstergesi olduğunu söylüyor. Yani bu dünyadaki şeylere Rasputin pek önem vermiyormuş. O keskin, mavi gözleriyle size bakınca, doğrudan ruhunuza bakıyormuş gibi geliyor. Beni ürkütüyor! Sık sık yıkanmıyormuş gibi görünüyor. İğrenç kokuyor."

Rasputin'in asıl amacı saraya yerleşip, oradaki entrikalarla, safahatla, iki yüzlülüklerle uğraşmak değildi. Kendisini çok daha önemli görevlerin beklediğini düşünüyordu. Okuma yazmayı önemli ölçüde ilerletmişti. Çar ve Çariçenin güvenini kazanmış olmak aynı zamanda gücü ele geçirmek demekti, çünkü Rusya gibi dev bir ülkede Çarın koruması altına girmek insanı Çar kadar güçlü kı-

lardı. O ana kadar bunu fazlasıyla sağlamıştı ama bütün yaptığı, eğlence gecelerine katılmak yada kendi yaptığı bazı ahlak dışı davranışları ve dolaylı cinayetleri örtbas etmekten öteye geçmiyordu. Daha fazlası gerekliydi ona, çok daha fazlası...

Saraydaki günleri oldukça eğlenceli geçiyordu. Önce kendisine ait odaya eklemeler yapıldı. Pek bir şeye karışmamaya özen gösteriyor, genellikle kendisine güvenilmesini sağlamaya çalışıyordu. Sert değildi. Sarayın hizmetlilerine bile yardım etmeye hazır görünüyordu. Çariçenin bütün isteklerini anında yerine getiriyor, bazen onunla birlikte St. Petersburg'un yoksul mahallelerini dolaşıyordu. Burada rastladıkları insanlar Rasputin'e büyük sevgi gösteriyorlardı. Şifa dağıttığına inandıkları elini tutmak için yarışıyorlardı.

Aleksandra'nın Rasputin'e hayranlığı inanılmaz boyutlara ulaşmıştı. Bazı geceler, geç saatlere kadar hipnoz seansları, geleceğe ilişkin tahmin partileri yapıyor, Rusya'nın ve Rus bürokratlarının geleceği üzerine "kehanetlerde" bulunuyorlardı. Ruh çağırma seansları dışında tüm partilerde başrolde hep Rasputin oluyordu. Rasputin, ruh çağırma seanslarına ise girmek istemiyordu. Aynı oyunu bir kez daha oynarsa, etkisinin azalacağını, hatta inandırıcılığını yitireceğini biliyordu. Üstelik, onun katılması halinde ruhların gelmeyeceğini düşündüklerinden, bu tür seanslara Rasputin'i çağırmada pek ısrarcı davranmıyorlardı.

Rasputin, bir kadın olarak Aleksandra'dan pek hoşlanmıyordu. Çariçe güzel sayılmazdı. Orta boylu, bakımlı, ancak sert yaradılışlı bir kadındı. Yakınlarından gördüğü davranış onu daha da saldırgan yapmıştı. Erkeksi tavırları

ve ifadeleri Rasputin'i itiyordu. Herkese karşı bir güvensizlik besliyordu. Çocukları, karısı veya Rasputin yanında olmadıkça rahat edemiyordu. Ayrıca, Çariçe ile duygusal bir ilişkiye girmek Rasputin için büyük tehlikeydi. Nikola'nın böyle bir ilişkiyi hissetmesi bile sonunu getirebilirdi. Bu nedenle Çariçeye karşı hep mesafeli durmak zorundaydı. Ancak kızlarıyla oynamasında bir sakınca yoktu.

Sarayda kaldığı süre içinde, Çarın dört kızı geceliklerini giydikten sonra, Çara ve Çariçeye söyleyerek, onların odasına gidiyor ve onlara yatmadan önce mutlaka dua etmeleri gerektiğini söylüyordu. Kızlar bundan rahatsız da olsalar, anne ve babalarına söz edemiyorlardı. Onlar için Aleksey'in durumu, Rasputin'in yapacağı tüm ahlaksızlıklardan daha önemliydi.

Olga ile Tatyana Rasputin'e yakın davranıyorlardı, Anastasya ile Maşka ise uzak duruyordu. Dört kız kardeş, ikişerli gruplar olarak ayrılmıştı sanki. İkisi Rasputin'e çok yakinken, diğer ikisi ondan nefret ediyordu. Rasputin, Tatyana ve Olga ile gönül eğlendirmeyi hiç düşünmüyordu, ama onları gece kıyafetleriyle odalarında ziyaret etmekten de büyük zevk alıyordu. Çocukluğunda olduğu gibi, hala gizli ya da açık insanları gözetlemekten hoşlanıyordu.

Rasputin daha çok Çariçenin çevresindeki bayanlarla ilgileniyordu. Çariçenin yakın dostlarından bazıları Rasputin'in iştahını kabartıyordu. Kendisini ne kadar kontrol etmeye çalışsa da, elinde olmadan güzel bayanlara kur yapıyor, iltifatlar yağıdırıyor, fırsatını bulunca da Gorokhovaya'daki 64 numaralı evine davet ediyordu.

Çariçe Aleksandra'nın Rasputin'in bu tür çapkınlıkla-

rına ses çıkarmak gibi bir niyeti yoktu. O, Rasputin'in bu yönleriyle hiç ilgilenmiyordu. Zaten Piskopos Teophane onu bu konuda uyarmıştı. Çariçeyi ilgilendiren Rasputin'in metafizik güçleriydi. Kendisine de bulaşacağı umuyla onunla yatmaya bile razı olurdu, ama onu bir erkek olarak değil, bir "aziz" olarak düşünüyordu.

Bir süre sonra da zaten Rasputin'in adını kullanmayı bırakıp, ona "Peder" demeye başladı. Oysa, ona daha önce bir kez, Aleksey'i iyileştirdiği gün "peder" diye hitap etmişti.

Çar II. Nikola ise Rasputin ile hemen hiç ilgilenmiyordu. Karısıyla olan ilişkisinin "dostluktan" öteye geçemeyeceğinden emindi. Rasputin'e ne büyük yakınlık gösteriyor ne de onu dışlıyordu. Söylediklerini, önerilerini can kulağıyla dinliyor, bu sözlerin çoğunu bir kehanet olarak kabul ediyor, gereğini de yerine getiriyordu, ama o kadar.

Saray çevresi, Rasputin'in giderek Çara ve karısına daha da yakınlaşmasını dikkatle izliyor, ara sıra rahatsızlıklarını da dile getiriyorlardı. Ama Çar her seferinde, yükselen bu çatlak sesleri susturuyordu. Rasputin'i saraydan kovabilirdi belki ama bu hareketi karısının "iyi bir dosttan ayrılmasından" daha vahim sonuçlara neden olabilirdi. Küçük Aleksey'in sağlığı, saraydaki çatlak seslerden çok daha önemliydi. Aleksey, geleceğin çarıydı. Rusya'nın kurtuluşuydu. Romanov'ların soyunu devam ettirecek tek veliahttı...

Rasputin'in Çar ve Çariçe'yi
etkisi altına aldığını temsil eden karikatür

1909 yılına gelindiğinde Rasputin artık Çarın siyasi kararlarına da etki etmeye başlamıştı. Özellikle kilit noktalara atamalarda Çar kendisine akıl danışıyor, Rasputin de kendi sözünden çıkmayacak yakın çevresinin bu noktalara atanmasını sağlıyordu. Arada bir “hinlik” de yapıyordu tabii... Karısına göz koyduğu bir komutan ya da bürokratı Vladivostok’a kadar sürgün gönderiyordu. Bu kadar uzak bir yolculuğu göze alamayan ve mahrumiyete katlanamayan kadınlar Petersburg’ta kalmayı ve kocalarının dönüşünü beklemeyi tercih ediyorlardı. Rasputin de ahlaksız planlarını hemen işleme koyuyordu.

Herhangi biri Çardan bir istekte bulunmaya kalkışsa, bunu ancak Rasputin aracılığıyla Çara iletebiliyordu. Bu erk, Rasputin’in başını döndürüyor; yönetimdeki gücünü gördükçe hırsları ve beklentileri artıyordu.

İkinci adamdı artık. En sevdiği pozisyondaydı. En önde olup bütün dikkatleri üzerine çekmek yerine, şimdilik, daha da güçleninceye kadar arka planda kalıp bütün istediklerini gizlice yapmak hoşuna gidiyordu. Yapılan her atama, kazanılan her ihale, alınan her vergi Rasputin’in onayından geçiyordu ama altında Çarın imzası bulunuyordu. Ancak bu kararların altında asıl Rasputin’in imzası bulunduğunu hemen herkes biliyordu.

Öyle sanıyordu. Ama öyle değildi. Koca kahin, yıllar sonrası için tahminlerde bulunabiliyordu, buna karşılık iş kendisiyle ilgili konulara geldiğinde, devekuşu gibi kafa-

sını kuma sokuyor, bu şekilde tehlikeleri atlattığını düşünüyordu.

Gerek kışlık gerek yazlık sarayda Rasputin ile ilgili çeşitli dedikodular çıkmaya başlamıştı. Artık Rasputin ile görüşmek isteyenler bir servet ödemek zorundaydı. Şiddetli baş ağrısından, bel fıtığından, böbrek taşından sıkıntısı olan hastalar Rasputin'e tedavi olabilmek için elinde avucunda olanları satıp, sıraya giriyordu.

Rasputin ise bütün bu şöhret ve paranın dışında başka şeylerden zevk almaya çalışıyordu. Köylü yaşamından beri üzerinden atamadığı huyları yeniden depreşiyordu. Hemen her gördüğü kadınla birlikte olmak, sevişmek istiyordu. Cinselliğe olan düşkünlüğü saray hayatıyla birlikte daha da canlanmıştı.

Bu konuda hem hipnoz yeteneğini hem de Çara yakınlığını kullanıyordu. Kocalarının daha iyi göreve gelmesi için çırpınan kadınlar, Rasputin'in ağına düşüyordu. Bütün bunları "dini telkin" maskesi altında yapıyordu. Aleksandra, olanların farkındaydı ama her zamanki gibi sesini çıkartmıyordu. Rasputin'in gitmesi halinde, Aleksey'in kanamalarının yine başlayacağına inanıyordu. "Peder"ın saraydan kovulması, gece eğlencelerinin, hipnoz seanslarının, kehanet sohbetlerinin, aşk gecelerinin de sonu demekti.

Rasputin, kendisi ölünceye kadar yanında olacaktı. Kocasına da bunu açıkça söylemişti. Çar Nikola itiraz etti:

"Sevgili karıcığım, Aleksey'in durumunun ben de farkındayım. Ancak o iyileşti artık. Rasputin mi iyileştirdi, iyileşeceği vardı da mı iyileşti, neden oldu bilinmez, ama iyileşti. Ben tamamen uzaklaştıralım demiyorum. Raspu-

tin bir süre geziye çıksın. Avrupa'ya gönderelim onu... Biraz dolaşsın, değişiklikler yaşasın. Tüm masraflarını saraydan karşılarız. Bir süre gözlerden uzak olsun. Sonra yine gelir, birlikte oluruz,” bir süre sustu ve ekledi: “Beni çok zor durumda bırakıyor... Saray ve ordunun ileri gelenleri çok şikayetçi. Üstelik bir de BolşevikMenşevik çatışması başladı. Her iki grup da Rasputin'i istemiyor. Beni de düşünmen gerek Aleksandra.”

Karısı buna şiddetle karşı çıktı: “Ben Rasputin'i iyi tanıyorum,” diyordu. “Eğer küser de giderse, bir daha asla saraya adımını atmaz. Hem Aleksey'in tamamen iyileştiğini de nereden çıkartıyorsun? hâlâ zaman buldukça ‘peder’ onunla ilgileniyor, ona bazı şeyler anlatıyor. Araları çok iyi. Rasputin giderse, Aleksey de çok üzülecektir, bunu bil!”

Çar Nikola çaresiz sustu ve konuyu bir daha açmadı.

Bu arada, sarayın üst düzey bürokratları Rasputin'in çevirdiği sahtekarlıkların ve ahlaksızlıkların farkına varmıştı. Rasputin'e karşı bir cephe oluşmaya başlamıştı. Özellikle Çarın kuzeni İrina ile evli olan Knyaz Feliks Yusupov müthiş rahatsızlık duyuyordu.

Ancak tüm dedikodulara karşın Rasputin saraydaki konumunu koruyordu. Bir süre sonra başta Moskova'nın Sesi gazetesi olmak üzere, basında da dedikodular, Rasputin'i hedef alan yazılar çıkmaya başlamıştı.

Çar II.Nikola

1911'e gelindiğinde Rasputin'in davranışları bir skandala dönüşmüştü. Başbakan P.A.Stolipin, Çara, Rasputin'in uygunsuz davranışlarını bildiren bir rapor gönderdi. Bunun üzerine Çar, Rasputin'i saraydan uzaklaştırdı.

Çar Nikola, Rasputin'i yalnızca Stolipin'in raporuna dayanarak uzaklaştırmamıştı. Bir başka nedenden de, Rasputin'in Çar'ın kızla-

rına olan yakınlığıydı.

Aleksandra kıyameti koparttı. Üç gün kocasıyla hiç konuşmadı ve sürekli Aleksey'in başında yüksek sesle ağladı. Çara kızılıyordu. "Tanrı bunun cezasını verecek," diyordu. "Aleksey'imın başına bir şey gelirse, Tanrı bunun cezasını senden çok acı biçimde çıkartacak Nikola! Sen, kutsal bir insanı kovdun. Sen bir pederi kovdun. Tanrının sevdiği bir kulu yanında istemedin! Etrafındaki kişiliksiz insanların dolduruşuna geldin. Bunca zamandır yanımızda bir güven abidesi gibi bizi koruyan, kollayan bir azizi küstürdün."

Uzun ve şiddetli tartışmalar sonunda Çar, Gorokhovaya sokağı, 64 numaralı apartmana bir mesaj gönderdi. Mesaj son derece kısa ve netti. Çar II. Nikola, Rasputin'e saraya dönmesini emrediyordu. Ne bir yakarma, ne bir rica ne de bir istek vardı mesajda. Sadece emir vardı. Çar bu hareketiyle Rasputin'in "kapislerini" engelleyeceğini düşünüyordu.

Ama Rasputin dönmedi. Çar'a bir mesaj göndererek, onun yakın çevresinin etkisinde kalarak kendisini kovduğunu, aynı şekilde bir kez daha kovulmama garantisi bulunmadığını belirtti.

Oğlu Aleksey'i ve karısını düşünen Çar, çaresizlik i-

çinde Rasputin'e, bir kez daha benzer bir olayın yaşanmayacağı konusunda söz vermek zorunda kaldı.

Rasputin tüm görkemiyle yine saraydaydı.

Ondan rahatsız olan çevrelerin, bu geri dönüş üzerine, yaptığı tüm başvuruları Çar II. Nikola, görmezlikten ve duymazlıktan geldi.

1912 yılı başlarında Moskova'nın Sesi gazetesinde şöyle bir yazı yayımlandı:

"Rasputin... Bu adı artık bütün Petersburg biliyor. Kendini Tanrı katındaymış gibi gösteren bu zavallı adam, bu şehvet düşkünü yaratık, Prokovskoye köyünde, kızlarla ya da ondan 'akıl danışmaya' gelen kadınlarla akıl almaz eğlence partileri düzenliyor. Grigori Yefimoviç Rasputin'in Petersburg'un başına bela oluşu çok eskilere dayanmıyor. Ancak bu kısa süre içinde ülkenin yazgısına yön verecek konuma gelmiştir. Kendisine büyük sermaye sahipleri, özellikle de onların eşleri destek vermektedir."

Moskova'nın Sesi gazetesi Rasputin ile ilgili olumsuz yazılarını sürdürdü. Hemen her gün Rasputin'in müdahalesiyle yapılan atamalar, şehvete olan düşkünlüğüyle çıkardığı rezaletler, kavgalar, sarhoşluğu, gazetede yer almaya başlamıştı. Haberlerde hep Rasputin'i suçlayan, Çar ve Çariçeyi de bu işe ortak olmakla eleştirilen bir dil kullanılıyordu. Bazen gazete, Rasputin ile şu veya bu şekilde birlikte olmuş kadınların "itiraflarına" yer veriyordu.

Gazetenin tarikatlar konusunda uzman olan yazarı Novoselov, Rasputin'in Hlisti tarikatına üye olduğunu saptamıştı ve tarikatın amaçlarıyla Rasputin'in amaçlarının örtüştüğünü, Rasputin'in bu tarikatın ilkelerini bile "dejenere ettiğini" belirtiyordu. Hlisti tarikatına üye olanların cinsel duygularını uyandırmak ve hep uyanık tutmak için kendilerini kırbaçladığından söz ediyordu. Bu yöntemin Tanrıya ulaşmanın bir yolu olduğunu ortaya çıkaran gazete, Hlisti tarikatına bağlı kişilerin kadınlı erkekli gruplar

halinde hamam alemleri yaptıklarını iddia ediyordu. Bu tür eylemler tarikatın vaftiz ayinleri sayılıyordu ve bu ayinler sırasında cinsel ilişkide bulunan müritlerin günahlarından arındıkları inancı taşıdıklarını savunuyordu. Makalede, tarikatın bu ve benzeri kuralların cahil Rus köylülerinin cinsel iştahını kabarttığından, tarikatın müritlerinin gün geçtikçe arttığı öne sürülüyordu.

Bütün bu yayınlara Çarlık yönetimi de, Rasputin de duyarsız kalıyordu. Gazetenin tüm olumsuz yayınlarına karşın halkın Rasputin'e ulaşmaya çalışmadaki çabalarında bir azalma olmamıştı. Rasputin'in gücü ve etkinliği giderek artıyordu.

Daha sonra, yayınların etkisiz kaldığını gören Oktorb-rist partisinin lideri Guçkov, kendine yakın olan ve bir anlamda sözcülüğünü yapan Moskova'nın Sesi gazetesindeki yayınlarla yetinmeyerek, Rasputin konusunu Duma'ya (Rus Parlamentosu'na) taşıdı. Duma üyelerine, Rasputin'in, Çariçe Aleksandra Feodorovna'ya yazdığı mektupların kopyalarını dağıttı. Mektuplarda Çariçe ile Rasputin arasında cinsel yakınlık bulunduğu ilişkin ipuçları bulunuyordu. Her şey açıkça yazılmamıştı, ama mektubun bir dosta, arkadaşına yazılan mektuplardan çok farklı olduğu da ortadaydı.

Bu girişim de sonuçsuz kaldı.

Ne dedikodular, ne Duma'ya taşınan soru önergeleri, ne Rasputin ile Çariçe'nin yazışmaları ne de gazete yazıları Rasputin'in saraydaki durumunu sarsıyordu. Çar II. Nikola, Saray Muhafızları Komutanı Dedyulin'e, Rasputin konusunda yükselen muhalefet üzerine açıklama yapmak zorunda kalmıştı.

Çar II. Nikola, Rasputin'in yalnızca dinine bağlı basit bir Rus köylüsü olduğunu savunuyor ve "Başım sıkıştığında, yüreğim daraldığında onunla dertleşiyorum. Bu beni çok rahatlatıyor," diyordu.

Rasputin, yalnız Çariçe Aleksandra Feodorovna'yı değil, Çar'ı da bütünüyle etkisi altına almıştı.

Rasputin, 1915'ten sonra saraydaki etkinliğinin doruğuna ulaştı. 1915 yılının eylül ayında, II. Nikola, ordunun komutasını bizzat üstlenerek cepheye gitti. Birinci Dünya Savaşı tüm şiddetiyle devam ediyordu.

Çar, Petersburg'dan uzaklaşınca, Çariçe Aleksandra devlet yönetimini eline aldı. Her hafta bakanları toplama-ya ve onlara başkanlık yapmaya başladı. İlk iş olarak, Çara sunulan, onca başkaldırı ve patavatsızlık örneği sayılan şikayetlerdeki imza sahiplerini görevden uzaklaştırdı. Yerlerine yenilerini, kendine bağlı olanları getirdi. Onların yerini alan bakanların bir bölümü iyi ve deneyimli kimselerdi Buna karşılık bir bölümü de ülkeyi felakete sürükleyecek kadar yeteneksiz kişilerdi. Bu yüzden Çariçenin saygınlığı halkın gözünde çok düştü. Her ne kadar birini bakan atamadan önce Çariçe, Kont Frederic, Prens Basline gibi Çara bağlılıkları denenmiş kimselerin düşüncelerini almayı ve hepsinin dosyalarını polis kanalıyla gözden geçirmeyi adet edinmiş olsa da, bu önlemlerin bir yararı olmadı.

İş başına gelen yeni bakanlardan iki tanesini halk beğenmedi. Eskiden Yugoslavya valiliği yapmış, idare işlelerinden anladığı söylenen ve bilgisiyle ün yapmış Boris Styumer'den ise nefret etti. Styumer sosyalistlere muhalif, Çarlık rejiminin en koyu taraftarlarından biriydi. Siyasi olarak, Duma'nın sağ kanadının en ucunda bulunuyordu. Çariçe Aleksandra'nın hiç hoşlanmamasına, karşı gelmesine rağmen, Boris Styumer başbakan oldu. Onu başbakanlık koltuğuna oturtan, Rasputin'di.

Boris Styumer Alman asıllıydı. Başbakan olunca Manuyilov'u yanına sekreter aldı. İçişleri Bakanlığı'na ise eski Nijni-Novgorod Valisi, o sıralarda da Duma üyesi olan Aleksis Krostov getirildi.

Hükümet yönetimi bütünüyle değişmiş, Rasputin'in adamları tüm köşeleri tutmuştu. Çarlığa birkaç adım kalmıştı. Arada kalmış birkaç "isyancıyı" da ortadan kaldırdıktan sonra, Rasputin için yol tamamen açılacaktı.

Çariçeye karşı koyanların arasında bir tanesi göze çarpıyordu. Bu adam Duma üyesi, Romanov'lardan sonra da geçici hükümetin başbakanlık edecek olan Kerenski adında genç bir avukattı. Doğuştan söylev yeteneği olan biriydi. Konuşmasını biliyor, konuyu incelerken dinleyenleri heyecanlandırıyor, eline aldığı konu ne olursa olsun, isterse yurtseverliğe karşı olsun, halkı heyecanlandırabiliyordu. İşçi sınıfı arasında saygınlığı çok fazlaydı. Bu yüzden çarlık rejimine karşı olanların başına geçti. Çoğu kimse onu geleceğin en önemli kişisi saymaya başladı. Bu öngörülerinde de yanılmıyorlardı...

Rasputin, Kerenski'den hiç hoşlanmazdı. Onun tehlikeli biri olduğunu söylemekten de çekinmezdi. O da Rasputin'e düşmandı. Çarlık rejimini yıkmaya yönelik söylevler veriyordu, ama Rasputin'e suçlamaları da küçümsemeyecek kadar fazlaydı.

Rasputin'in dostu çok olmakla birlikte düşmanı da çoktu. Ama nereden gelirse gelsin her tehlikeyi hemen hisseder, kendine hazırlanan tuzaklardan korunmayı bilirdi. Bunun nedeni, ona canla başla bağlı insanların olması ve bu insanların Rasputin'i nasıl koruyacaklarını bilmeleliydi. Hakaret gören, onuru kırılan eş ve anne-babaların nefretini kazanmıştı. Ayrıca yurtseverler de Rasputin'i günahları kadar sevmiyordu. Bolşeviklerin bir numaralı düşmanı haline gelmişti.

Kadın ve erkeklerden kurulu olan bu grup Viliev adında bir memurun başkanlığı altında çalışıyordu ve Rasputin'in maskesini düşürerek gerçeği ortaya çıkarmayı amaç edinmişlerdi. Rasputin bunu biliyor, her zaman tetikte bulunuyor, Styumer ile Kuriyev'den yardım görüyordu.

Rasputin aynı zamanda, Rus kilisesinin çalışmalarına ve yönetimine de karışmaya başlamış, rahipler sınıfının üst düzey yönetimine kendi adamlarını yerleştirmişti.

Rasputin, düşmanlarına karşı ne kadar acımasız olduğunu göstermek amacıyla bir gün Viliyev'i akşam yemeği için evine davet etti. Bu adam halk önünde, Rasputin'in maskesini düşürmeye yemin etmişti. Pokrovskoye'ye giderek Rasputin'le ilgili önemli bilgiler toplamıştı. İçişleri Bakanlığı'nda kendisine bir iş hazırlandığı, bu yüzden bakanın kendisiyle görüşmek istediği genç adama bildirildi. O da bu yalana kanarak, Rasputin'in evinde bir akşam yemeği yemeye razı oldu.

Rasputin'in adamlarından Yepaçin'in de aralarında bulunduğu konuklar yemeğe oturdu (daha sonra Yepaçin, yemekte olanları tüm ayrıntısıyla anlatacaktır). Az sonra, Kuriyev hiçbir giriş cümlesine gerek duymadan Viliyev'den, Rasputin'e karşı olan grup üyelerinin isimlerini vermesini istedi. Viliyev eğer bu isteği kabul ederse, kendisine hemen orada beş bin ruble ödenecek ve İçişleri Bakanlığı'nda önemli bir göreve getirilecekti. Bu öneriyi duyan genç adam yerinden fırladı. Her ikisinin de birer alçak olduklarını ve hazırladıkları korkunç planı tüm Rusya'ya açıklayacağını haykırdı. Rasputin, bu sözleri duyunca, iç cebinden çıkardığı tabancayı aldı, son derece sakin bir şekilde Viliyev'in oturduğu sandalyeye yanaştı ve genç adamın beynine bir kurşun sıktı.

Ertesi gün şafakta, Viliyev'in cesedi Kazanskaya'da karlar içinde bulundu. O gece onun Rasputin'in evinde olduğunu bilen arkadaşları polise başvurdular, ama Rasputin onlardan evvel davranarak gerekli önlemleri çoktan almıştı.

O sabah erkenden Rasputin, Çarskoye Selo'ya giderek henüz gece giysilerini üzerinden çıkarmamış olan Çarı buldu. Düşmanlarının uydurdukları korkunç bir suçlama-

yı söylemeye geldiğini bildirdi.

“Senden beni korumanı istiyorum, dostum,” dedi. “Beni rahatsız etmemeleri için polise emir verir misin?”

Rasputin’in her dediğine körcesine inanan Çar, hemen telefona sarılarak, emniyet müdürüne bu olaydan Rasputin’in sorumlu tutmamalarını emretti.

Uyduruk mucizeler yaratma konusunda Yepançin’e yardım eden Ruçin adında biri, bu olaydan bir hafta sonra, Rasputin’in Wernsted adında bir İsveçli ile konuştuğunu gördü. Wernstedt İsveç’teki Alman gizli polisinin şefiydi. Kıyafetini değiştirerek, Styumer’in hazırladığı bazı raporları almak amacıyla St. Petersburg’a gelmişti. Rasputin’in evine, hem raporları almak hem de Almanya’dan gönderilen casusluk paralarını vermek için uğradı.

Rasputin’in kendisini görmediğini sanan Ruçin, iki adam arasındaki görüşmelere kulak misafiri oldu. Ama hiç kimseye güvenmemeyi adet edinen Rasputin, tehlikeyi sezdi. Hiç ses çıkarmadı. Wernstedt, evden ayrıldıktan sonra Ruçin’in görebileceği bir yere bir şişe votka bıraktı.

Tahmin ettiği gibi adam o şişeden bir bardak votka içti. Yarım saat sonra da zavallı acılar içinde kıvranarak öldü. Rasputin onu can çekişirken büyük bir keyifle izledi. Çocukluğunda tanıdığı “Staretzler”i bir kez daha şükranla andı. Her türlü zehir ve panzehiri hazırlamayı onlardan öğrenmişti çünkü...

1916 yılında Gorokhovaya’daki 64 numaralı uğursuz evini değişik zamanlarda ziyaret edenlerden en az yirmi kişi yaşamını yitirdi. Bileşimini yalnız kendinin bildiği zehri, hoşuna gitmeyen adamlara güler yüzle sundu. Birkaç saat sonra Tanrılarına kavuşan bu adamların ne yüzden öldükleri bir türlü anlaşılamadı.

Rasputin, karşı karşıya bulunduğu tehlikeleri biliyor, durmadan yeni savunma önlemleri alıyordu. Çar ailesiyle yemek yediği bir akşam Çariçeye dönerek, “Geleceğimi,

uyanık olduğum halde, rüya görüyormuş gibi gördüm. Çevremi düşmanlarla çevrili olduğunu, hepsinin de beni ölüme sürüklemek istediklerini, bunun için ant içtiklerini biliyorum. Ama bu adamlar kimler?... Bundan haberim yok. Tanrının iradesine karşı konulmaz. Hazırlanan tuzaklardan birine belki de yarın yakalanır ve ölürüm. O zaman Aleksey'in hali ne olacak? Ben olmayınca onu kim tedavi edecek?.. Hep bunu düşünüyorum. Bu bana acı veriyor," dedi.

O günden sonra Çar kadar sıkı koruma altına alındı.

Birinci Dünya Savaşı başlayalı iki yıl olmuştu. Çarın saraydan uzaklaşmış olması Rasputin'in hareket alanını da genişletmişti. Çariçe Aleksandra'ya özel danışmanlık yapıyordu. Çarın sefere gitmesiyle içişlerinin sorumluluğunu üzerine aldı. Artık tüm atamalara Rasputin karar veriyordu. Bakanların da üzerinde bir yetkisi vardı. Bazı bakan atamalarında bile söz sahibiydi. Aleksandra, Rasputin'in yaptığı her atamayı, sürgünü ve yer değişikliklerini uygun görüyor, sınırsız destek veriyordu.

Rasputin bu kadarla da kalmadı. Bazı askeri müdahalelere de burnunu soktu, ancak bu alanda hiç deneyimi olmadığından, ordunun büyük kayıplar vermesine neden oldu. Bu kayıplar karizmasında bazı zedelenmelere neden olduysa da, çabuk toparladı.

Tek başına çalışıyordu. Atamalarda kendine yakın, sözünden çıkmayacak insanları seçiyordu ama genellikle onlara da fazla işi düşmüyordu. Hiçbir siyasal gruba yakın değildi ve siyasi önerileri şiddetle reddediyordu. Bolşeviklerden de, Menşeviklerden de nefret ediyor, onların ülkeyi kana bulayacaklarını söylüyordu.

Birinci Dünya Savaşı tüm şiddetiyle devam ederken, Rusya'nın yönetimi de giderek zayıflıyordu. Korkunç savaş yıllarında da Rasputin'in saraydaki konumu değişmemişti. Çar seferden döndükten sonra da Rasputin ipleri

elinden bırakmadı. Yine içişleri, dışişleri ve ekonomi yönetimini elinde tutuyor, yine sarayda müritlerini kabul ediyor, yine tüm ahlaksızlığıyla önüne gelen kadınla birlikte oluyordu.

İlgisini en çok evli kadınlar çekiyordu. Kocasının kollarından bir kadını çekip almak ve kocasının bilgisi dahilinde o kadınla birlikte olmak müthiş hoşuna gidiyordu. Herkesin gözü önünde, hiç çekinmeden canı çektiği bir kadına sarkıntılık edebiliyordu. Bazen doğrudan kocasına, karısıyla birlikte olmak istediğini bile söylüyordu.

Bu derece “ar damarı çatlamış” biçimde sağa sola sarkıntılık etmesi, daha çok düşman kazanmasına neden oluyordu. Zaten devlet yönetimini eline geçirdiği ve kimseye taviz vermediği için oldukça kalabalık bir düşman listesi vardı, buna bir de kadınlara sarkıntılık eklenince, Rasputin’i Rusya’nın baş belası olarak gören ve ortadan kaldırılması gereği duyan binlerce insan birikmişti.

Tam bu sıralarda, 17 Ocak 1915’te, Anna Virubova’nın geçirdiği tren kazası Rasputin’in imdadına yetişti. Virubova ağır yaralanmıştı. Doktorlar kısa süre sonra öleceğini söylüyorlardı. Çariçenin aklına Rasputin’i çağırmak geldi. Virubova’nın yattığı hastaneye giderken, Rasputin’in de oraya gelmesi için telgraf çekti.

Rasputin hastaneye vardığında Anna komadaydı. Doktorlar, Anna için yapılacak bir şeyin olmadığını söylediler. Bacakları ezilmiş durumdaydı. Başı da çelik bir direğin altına sıkışmıştı.

Rasputin odaya girer girmez doktorları dışarı çıkardı. Aleksandra’ya da nazikçe Anna ile kendisini yalnız bırakmasını söyledi.

Herkes çıktıktan sonra Rasputin Anna’nın elini tutarak, üç kez arka arkaya Annuşka, diye seslendi. Anna gözlerini açtı ve Rasputin’i karşısında görünce doğrulmaya çalıştı.

Rasputin, "Kımıldama Anuşka," dedi. "Kımıldaman vücuduna zarar verir. Yalnızca konuşmaya çalış. Yaşayacaksın. Kendini bırakma ve bana güven!"

Anna yeniden yastığa başını koyarken Rasputin'e sevgiyle baktı ve elini sıktı. "Yaşayacağım Peder," dedi. "Sen söylediğin için yaşayacağım. Seni yalnız bırakmayacağım!"

Daha sonra Rasputin dışarı çıkıp doktorları ve Çariçeyi içeri çağırdı. Anna konuşuyordu ve doktorlar ne söyleyeceklerini bilemiyorlardı. Çariçe yine ağlamaya başlamış ve Rasputin'e karşı ne kadar haksızlık ettiklerini düşünmeye başlamıştı.

Rasputin, Çariçe'ye dönerek, "Anna yaşayacak," dedi. "Ama bir daha eskisi gibi yürüyemeyecek!"

Herkesin şaşkın bakışları altında, siyah pelerinini savurarak odadan çıktı.

Bu, Rasputin'in vazgeçilemez olduğunun bir kez daha kanıtlanması demekti. Aleksandra hemen Çarı arayarak, gelişmeleri ona aktardı.

Rasputin artık, sarsılmaz bir güç sahibi olmuştu. Onu saf dışı etmek isteyenlerin sayısı ne kadar çoğalırsa çoğalsın, onun Tanrı tarafından korunduğu fikri giderek yaygınlaşıyor, ona yönelik bir saldırının şiddetle cezalandırılacağı düşüncesi insanların beyninde yer ediyordu. Kimse Rasputin'i ortadan kaldırmaya çalışamazdı. O, kutsal bir insandı ve kutsal güçler tarafından korunuyordu.

Anastasya'nın da direnci kırılmıştı. Anna Virubova ve Çariçe onun bir aziz olduğunu sürekli tekrarlıyordu. Anastasya da, günlüğünde, onun artık eskisi kadar kokmadığını yazıyordu. Ancak şunu da ekliyordu Anastasya:

"Kim ne derse desin, ben bu adamı sevmiyorum!"

Sevmeyen yalnızca o değildi...

Prens Feliks Yusupov

Aralık ayı başlarıydı. St. Petersburg'un dondurucu soğukları yeni başlamıştı... Moyka ırmağı soğuktan donmuştu...

Petersburg'a askeri araç gereç taşıyan trenin arka vagonlarından birinde beş kişi oturuyordu. Kızılhaç vagonlarından birini seçmişlerdi. Konuştuklarının duyulmasını istemiyorlardı. Aslında birlikte olduklarının da bilinmesi işlerine gelmiyordu, çünkü ko-

nuştukları konu çok tehlikeliydi.

Rasputin'i nasıl öldüreceklerini tartışıyorlardı.

Bu beş arkadaşın hepsinin de Rasputin'i öldürmek için sıradan nedenleri vardı. Ancak, aralarında bulunan Prens (Knyaz) Feliks Yusupov'un gerekçesi hepsinden daha farklıydı. Ortak oldukları bir çok nokta olduğu kesindi. Hepsi ülkenin kötü yönetildiğinden şikayet ediyordu. Hepsi Rasputin'in Çar ve Çariçe üzerindeki etkisinin olumsuzluklarından bıkmıştı. Hepsi ülkenin düştüğü yoksulluğa üzülüyordu. Hepsi haksızca yapılan atamalardan dolayı huzursuzdu. Hepsi Rusya'nın elden gittiği görüşünde birleşiyordu.

Rasputin ölmeliydi. Bu "iblis" yaşadıkça, Rusya'nın başı dertten kurtulamazdı.

Bütün bu ortak payda, beş kafadarın kişisel ilişkileriyle de birleşince, Rasputin'in ölüm fermanı imzalanmıştı. Geriye "nerede ve ne zaman" sorusu kalıyordu.

Aralarında bir çeşit gizli lider konumundaki Yusupov'un ise Rasputin'in ölmesini istemesi çok farklıydı. Rasputin, Yusupov'un karısı İrina'ya göz dikmişti. Genç kadın ile ne zaman karşılaşırsa, bunu hareketleriyle ve konuşmalarıyla belli ediyordu. İrina da bunun farkındaydı.

Elinden geldiğince Rasputin'den uzak durmaya çalışıyor ama Çar gücündeki bu adamı atlatmayı her zaman başaramıyordu. Üstelik, kocası Feliks ile aralarında büyük bir sorun vardı. Feliks, kadınlardan çok erkeklerle ilgilenen bir eğilim içindeydi. Bu da İrina'nın direncini kıran bir gelişimdi. Ancak kocasını aldatacak bile olsa, bunun Rasputin ile olmasını asla istemiyordu. Çünkü Rasputin bir kadını "meta" olarak görüyor ve işi bittiğinde bir kenara fırlatıp atıyordu. İrina ise yatak için bile olsa, birlikte olduğu adamı sevmek istiyordu.

Rasputin de, Yusupov'un zaaflarını çabuk çözmüştü. Karısı ile iletişim kuramadığını biliyordu. Cinsel tercihlerini kadınlardan yana koymadığının da farkındaydı. İrina ile evliliği, "soylular antlaşması" çerçevesinde bir evlilik gibiydi. İrina, Çar II. Nikola'nın öz kuzeniydi. Aileler arasında sözler kesilmiş ve bu iki "güzel" insan evlilik çatısı altında buluşturulmuşlardı. Açıkçası Feliks de çok yakışıklı bir adamdı. Kısa boylu, çelimsiz görünümüne karşın çok etkileyici bir yüzü vardı.

Rasputin, İrina ile birlikte olmanın yolunun Feliks Yusupov'un "rızasından" geçtiğini anlamıştı. Sarayda verilen balolarda, birlikte gidilen pikniklerde, konser salonlarında çiftin zorunlu birlikteliklerini fark ediyor, İrina'ya yaklaşmaya kalkıştığında ise karşısında çözemediği bir dirençle karşılaşılıyordu. İrina da Rasputin'e karşı ilgisiz değildi ama bu ilgi ona duyulan sempatiden çok korkudan kaynaklanıyordu. Her türlü kötülüğü yapabilecek bir adam olarak biliniyordu Rasputin. Bu da İrina'yı korkutuyor, isteksiz de olsa saygılı davranmasına neden oluyordu. O, Rasputin'in birlikte olduğu diğer kadınlardan farklıydı. Romanovlar soyunun bir parçasıydı. Ucuz ilişkiler içinde olamazdı.

Çar Nikola seferden döneli birkaç ay geçmişti. Rasputin hâlâ ülkenin en güçlü insanlarından biriydi. Bir gece

Çar ile birlikte iyice keyiflenip, gece yarısına kadar içmişlerdi. Rasputin evin yolunu tuttuğunda iyice sarhoş olmuştu. Oysa içki onu yalnızca neşelendirir, asla sarhoş etmezdi.

64 numaralı apartmandaki evinde kimse yoktu. Karısı Prokovskoye'ye, ailesini görmeye gitmişti. Kızlar da arkadaşlarında kalıyordu. Oğlan ise uzun süredir Moskova'daydı. Evde yalnızca Katya vardı. Sallana sallana salona girip, Katya'dan kendisine içki vermesini istedi. Sonra da doğruca telefonun başına gitti. Yusupov'ların evini arayacaktı.

Telefonu Yusupov açtı. Rasputin, ağzı dolaşarak, "İyi geceler saygıdeğer prens," dedi. "Henüz uyumamış olmanız ne şans! Umarım sevgili karınızı rahatsız etmedim." Bir sarhoş kahkahası attı.

Yusupov şaşırمامıştı. Rasputin'in neyin peşinde olduğunun farkındaydı. Üstelik sarhoşluğu telefonda bile belli oluyordu. Tüm kibarlığını takınarak, "Bir emriniz mi vardı Aziz Peder?" diye sordu.

Rasputin yine bir kahkaha koyuverdi. "Buna emir denmez saygıdeğer prensim. Bu bir istek. Sevgili karın İrina'yla daha yakın olmak isteği diyebiliriz..."

Yusupov telefonun öbür ucunda buz kesmişti. Rasputin'in bu kadar ileri gidebileceğini tahmin etmiyordu. Sarhoştur belki ama sözleri, sarhoş da olsa bağışlanacak gibi değildi. Soğukkanlılığını korumayı başardı.

"Ne demek istediğinizi tam olarak anlayamadım Aziz Peder..."

"İrina'yı istiyorum," dedi Rasputin. Sesi korkunçtu. "Sen onun hakkını verebilecek bir erkek değilsin. Sen ona layık değilsin. Evet, değilsin! Aklıma gelmişken, yakın dostun Grandük Dimitri nasıl?"

Yusupov yine soğukkanlılığı elden bırakmadı ama telefonun diğer ucunda soğuk terler döküyordu. Rasputin'i

öldürmek de, işte tam o sırada aklına geldi. Nasıl olacağını, nerede olacağını bilmiyordu, emin olduğu tek şey karşısında sarhoş sesiyle konuşup, kendisinden karısını isteyen “keşişin” artık yaşamamasının gerektiği idi.

“Bundan İrina da büyük şeref duyacaktır Aziz Peder,” dedi. “Ancak bunu öyle ulu orta yapmamız yakışık almaz. Siz de iyi bilirsiniz ki, hizmetçilerin ağzını kapamak mümkün değil. İrina ile buluştuğunuzu gördükleri anda bütün Petersburg’a yayarlar.”

Feliks, kalbinin duracağını sanıyordu. Bütün bunları nasıl söyleyebilmişti? Şaşkındı. Yine de devam etti: “Bir gece bize gelin. Saat 12’den sonra gelin. Ben gelir sizi alırım. Ama siz evde kimseyi bulundurmayın, benim sizi alıp buraya getirdiğimi kimse görmemeli. Büyük gizlilik içinde buluşmalıyız, öyle değil mi? Karımın, bütün kentte sizinle birlikte bir dedikoduya adının karışmasını istemem. Bunu İrina da istemez. Bu işi sessizce de halledebiliriz.”

Rasputin, telefonun öteki ucunda neredeyse uyumak üzereydi. “Peki,” dedi. “İstediğin gibi olsun. Ne zaman?”

“Ben sizi arayacağım Aziz Peder. İrina ile de konuşmam gerek, takdir edersiniz.”

Rasputin telefonu kapattı. Yüzünde vahşi, histerik, şehvet dolu bir gülümseme vardı. O haliyle de uyudu.

Kendisini ölüme götürecek bir tuzanın ortasına ilk adımını attığını bilemezdi kuşkusuz. Sarhoşluk ilk ve son kez kendisini tehlikeden koruyan duygularının hareket etmesini engellemişti.

Şimşek gibi hızlı düşünen Yusupov, daha telefondayken karısını Rasputin’e kurulacak tuzakta “yem” olarak kullanmaya karar vermişti. Bir süredir Kırım’da olan karısını çağırması gerekecekti.

Rasputin'in öldürüldüğü Yusupov Sarayı

İşte, kızılhaç vagonundaki beş arkadaşın ilk “cinayet” toplantısıydı bu. Hepsi de İrina'nın yem olarak kullanılmasını uygun bulmuştu. Rasputin, Yusupov Sarayı'na davet edilecek ve orada öldürülecekti. Ayrıntıların konuşulması gerekiyordu.

Yusupov, Grandük Dimitri Pavloviç'in hemen yanında oturuyordu. Bir eli Grandük'ün dizleri üzerindeydi. Grandük, Çar II. Nikola'nın kuzeni, Nikola'dan önceki Çar II. Aleksandr'ın oğluydu. Dimitri Çar'ın en büyük kızıyla evliydi ama Feliks ile daha yakın ilişki içindeydi. Sonradan bu dostlukları saray tarafından yasaklanmıştı, ama onlar gizli gizli de olsa buluşmayı sürdürmüşlerdi.

Yusupov, “Hiç konuşmuyorsun,” dedi.

Grandük boğazını temizleyerek, “Nasıl öldüreceğimize karar vermeliyiz,” diye söze başladı. “Bir saattir burada oturuyor, ama hiçbir fikir üretemiyoruz.”

Feliks ona sevgiyle baktı.

Doktor Lazavert'in önünde bir Petersburg haritası var-

dı. Haritada Rasputin'in evi, Büyük Petrovski Köprüsü, Yusupov Sarayı çember içine alınmış, yollar oklarla işaretlenmişti. Doktor Lazavert, son olarak Yusupov Sarayı'nın çaprazında kalan polis karakolunu çember içine aldı. Büyük bir iş yapmış adam edasıyla diğer dört kişiye döndü:

"Silah kullanamayız," dedi. "Silah sesi karakoldan duyulur. Gördüğünüz gibi, karakol Yusupov'un evine çok yakın."

Dördü birden doktorun yüzüne bakıyor, sözünü bitirmesini bekliyorlardı.

"Bence en iyi öldürme şekli zehir kullanmak. Onu zehirleyelim. Ben potasyum siyanür hazırlayabilirim. Bilinen en kuvvetli zehirdir potasyum siyanür. Birkaç gramı bir boğayı iki dakikada yere serer."

"Bıçak da ses çıkarmaz sevgili doktor!" Araya giren Pruşkiyeviç'ti. Vladimir Pruşkiyeviç Duma üyesiydi. Yalnızca milletvekili değil, aynı zamanda Duma'nın sözcüsüydü de. 19 Kasım 1916'da Duma'da yaptığı konuşmasında Duma'nın, Çarın Çarskoye Selo'daki Yazlık Sarayı'nda dönen entrikalar karşısında çaresiz kaldığından yakınmıştı. Buna gerekçe olarak da Rasputin'in Çarı ve Çariçeyi tamamen avucunun içine almış olmasını göstermişti. Duma zayıflıyordu, etkinliğini yitiriyordu ve buna çareyi yine Duma'nın kendisi bulmak zorundaydı. Koskoca Rus Parlamentosu, uçkur düşkünü bir "iblis" tarafından hiçe sayılıyordu. Bu, kabul edilemez bir hakaretti.

Konuşma ayakta alkışlanmıştı. Yusupov da oradaydı. Rasputin'i öldürmeye karar verdiği zaman, kendisini destekleyeceğine inandığı bu akıllı adamı da ekibe dahil etmesi gerektiğini düşünmüş, hemen bağlantı kurmuştu.

Pruşkiyeviç, görüşmeyi kabul etmişti.

“Bıçak olmaz!” diye araya girdi Teğmen Suhotin. En az konuşanları oydu. Diğerleri meraklı bakışlarla sesin geldiği yöne döndüler. “Bıçak olmaz,” diye tekrarladı Suhotin. “Cinayeti Yusupov işleyecekse eğer, bu cüssesiyle Rasputin’i bir darbede yere indirmesi olanaksız. Bir darbede öldüremezse, Rasputin’in onu ne hale sokacağını düşünmek bile istemiyorum.”

Hepsi birden başlarıyla Suhotin’i onayladı. Yusupov’un neredeyse kendisinin iki misli olan Rasputin’i bıçakla öldürmeye kalkışması komik bir mizansen oluşturuyordu. Soruyu soran Pruşkiyeviç bile böyle bir düş karşısında gülümsemekten kendini alamadı.

Teğmen Suhotin, Vladimir Pruşkiyeviç’in davetiyle ekibe katılmıştı. Aslında kendisi de ne işe yarayacağını, neden orada, bu cinayet şebekesiyle birlikte olduğunu bilemiyor, anlam veremiyordu. Birlikte olduğu insanların belki Rasputin’i öldürmek için çok haklı nedenleri olabilirdi ama kendisinin bu ekipte bulunma nedeni, açıkçası su götürür bahanelere bağlıydı. Sırf Pruşkiyeviç’le olan dostluğu ve Yusupov’a olan gönül borcu nedeniyle bu Kızılhaç vagonunda tüyler ürperten tartışmaya ortak oluyordu.

Doktor Lazavert’in, Rasputin’i zehirleme fikrini hepsi benimsemişti. Potasyum siyanürü Lazavert hazırlayacaktı. Rasputin, Yusupov Sarayı’na geldiğinde zehir ona şarap ve pastayla birlikte ikram edilecekti. Şaraba ve pastaya potasyum siyanürün eklenmesi işini de Doktor yapacaktı. Bu gibi işler, tam Doktor Lazavert’in işiydi.

Doktor Lazavert, bu cinayet şebekesinin belki de en talihsiz üyesiydi. Doktor olduğu,. araba kullanmayı bildi-

gi ve Yusupov ile Dimitri'nin yakın arkadaşı olduğu için bu ekibe dahil olmuştu. Rasputin'in aşağılık bir uçkur düşkünü olduğunu düşünmesi de ekipte yer almasına yardımcı oluyordu belki ama doğrudan Rasputin'den kendisine yönelik hiçbir kötülük gelmemişti. Rasputin ile bir kez bile karşılaşmamıştı henüz.

Rasputin'i zehirleyerek öldürmeye karar verdiklerinde, planın çok basit hale geldiğini de fark ettiler. Tek sorun gizlilikti. Ne Rasputin tarafından ne de Yusupov tarafından birinin bu olayı duyması veya tanık olmasına izin vermemeleri gerekiyordu.

“Bir şeyi unutmayalım,” diye uyardı Teğmen Suhotin. “Rasputin aptal biri değil. Üstelik, kabul edelim ya da etmeyelim, bir takım olağanüstü sezgileri olduğu kesin. Kendisine bir tuzak kurulduğunu anlayabilir. Anlarsa, plan yatar. Kendisini öldürmeye çalışan binlerce, hatta milyonlarca insan var şu an Rusya'da. Tuzağı sezerse, onu Yusupov Sarayı'na getirmek olanaksız.”

“Evet, gerçekten çok akıllı bir adam, kabul ediyorum,” dedi Pruşkiyeviç. “Ama unutma ki, bir kadın gördüğünde Rasputin'in akli kışına kaçar. İşin içinde İrina gibi bir kadın olduktan sonra, gelecektir.”

Ardından söylediklerinden kendi de utanıp, sustu.

Ekip dağıldı. Yeniden toplanıp, planı son kez gözden geçirip eyleme başlamaları için 28 Aralık gününe kadar beklemeleri gerekti. Grandük Dimitri Pavloviç'in hiç vakti yoktu. Ne arkadaşlarıyla irtibat kurabiliyor, ne toplantılarına katılabiliyordu. Sonunda 29 Aralık akşamı cinayeti işlemeye karar verdiler. 28 Aralık akşamı son kez toplanacak, ayrıntıları görüşecek ve ardından 29 Aralığı 30 Aralığa bağlayan gece Rasputin'i öldüreceklerdi. Pla-

nın ilk bölümü hazırды. İkinci bölüm, Rasputin'in cesedini ne yapacakları konusuydu. Bunun için de Grandük günlerce Moyka ırmağında uygun bir yer aradı. Kış tüm şiddetiyle bastırmıştı. Moyka ırmağının yüzeyi donmuştu. Cesedi ırmağa atmaya karar vermişlerdi, ancak Irmak üzerinde uygun bir "delik" bulmak zorundaydılar. Iрмаğın üzerinde, çevre halkının su ihtiyacını karşılamak veya balık avlamak için açtıkları delikler vardı. Bütün delikler, Rasputin'in dev cüssesinin girebileceği kadar geniş değildi.

Sonunda Pavloviç cesedi atabilecekleri genişlikte bir deliği Büyük Petrovski Köprüsü'ne yakın bir yerde buldu.

Bu sorunu da hallettikten sonra, son geceye artık hazır sayılırlardı.

Feliks, gece yarısından sonra Rasputin'in kaldığı evin muhafızlarca korunmadığını öğrenmişti. Gece yarısı Rasputin'i Gorokhovaya caddesindeki evinden alıp, Yusupov Sarayı'na kimseye görünmeden getirmek kolay olacaktı.

Feliks Yusupov, karısı İrina'yı cinayette "yem" olarak kullanmaya karar verdikten hemen sonra, Kırım'da ailesinin yanında gezide olan karısına bir mektup yazarak, çok önemli bir olay için kendisiyle hemen bağlantı kurmasını istemişti. İrina'dan cevap gelmemesi üzerine birkaç mektup daha yazdı. Sonunda, aralık ayının sonlarına doğru İrina'dan yanıt geldi. Sevgili karısı, aralık ayı başından beri çektiği bazı rahatsızlıklar nedeniyle kendisiyle bağlantı kuramamış, mektup da yazamamıştı. Konunun ne olduğunu bilmediğini ama elinde olmayan nedenlerden dolayı kocasını zor durumda bıraktıysa, kendisini bağışlamasını istiyordu.

İrina gelemiyordu.

Heyecanlı bir yapıya sahip olan Feliks bir anda paniğe kapıldı. Karısının gelmemesi halinde bütün plan altüst olacaktı. Hemen arkadaşlarına durumu telefonla bildirdi. Pruşkiyeviç bu gibi durumlarda en soğukkanlı düşünenleriydi.

"Zararı yok sevgili dostum," dedi. "İrina'nın yokluğunu dostumuz Rasputin'e hiç belli etmeyiz. İşi bana bırak..."

Feliks rahatlamıştı. Pruşkiyeviç'e sonsuz güveni vardı.

Pruşkiyeviç'in alternatif planı çok basitti. Kuşkusuz Rasputin, Yusupov Sarayı'na geldiğinde İrina'yı görmezse, kuşkulanıp gidecekti. Ama Pruşkiyeviç, Suhotin ve Dimitri evde olacaklardı. Feliks, Rasputin ile birlikte eve gelip, zemin kattaki yemek odasına geçtiklerinde, yukarıdaki üç kişi gürültü yaparak, evde İrina'nın ve konuklarının olduğu izlenimi vereceklerdi.

Bu iş de halledilmişti.

Yusupov evin yemek odasını hoş bir havaya sokma işine girişti. Sarayın kalın duvarları ve yemek odasının zemin katta olması işleyecekleri cinayet için uygun bir ortam yaratıyordu. Feliks, cinayetin planlandığı günden birkaç gün önce odanın halılarını değiştirmiş, daha kalın halılar döşetmişti. Odada bulunan iki pencerenin perdeleri daha kalın kumaşlarla değiştirilmişti. Sesin mümkün olduğunca dışarı çıkmaması gerekiyordu. Şömine yanmaya hazırdı. Önünde ayı postu serilmiş, ortadaki masaya kristal bardaklar, tabaklar ve şarap kadehleri konulmuştu. Rasputin'i kuşkulandıracak hiçbir şey yoktu ortada.

Çar'ın yeğeni Grandük Dimitri Pavloviç, 29 Aralık 1916 akşamı, Teğmen Suhotin ile birlikte Yusupov'un sarayına gittiğinde, saat gecenin on birini gösteriyordu. İşlemeyi düşündükleri korkunç cinayetin etkisi altındaki üç arkadaş, Duma üyesi Pruşkiyeviç ile Doktor Lazavert'i beklemeye başladılar. Üçü de çok gergindi ve hiç konuşmuyorlardı. Sanki içlerinden bir ses işlerin ters gideceğini kulaklarına fısıldıyordu. Vazgeçmeyle kararlı olmak arasında bocaladıkları belliydi.

Gece yarısına az süre kala Duma üyesi Pruşkiyeviç ile Dr. Lazavert geldiler. Aralarında en sinirli olan Pruşkiyeviç'ti. Lazavert ise araba kullanacağından, şoför elbisesi giymişti.

"Hemen işe koyulalım," dedi sinirli bir şekilde Pruşkiyeviç. Suikastçılar birbirlerine baktılar, ardından da duvardaki saate. Yusupov bitkin bir sesle, "Henüz erken," dedi.

"Siyanür hazır mı?" diye sordu Pruşkiyeviç.

Yusupov ağır adımlarla dolaplardan birine gitti ve zehir şişesini çıkardı. Ardından masaya içinde altı adet pasta bulunan bir tabak ile iki şişe şarap bıraktı. Şişelerden yalnızca birine potasyum siyanür konacaktı. Pastalardan da

pembe olanlara... Feliks'in de pastadan yemesi veya şaraptan içmesi halinde, zehirsiz olanları kullanması gerekecekti.

Doktor Lazavert kauçuk eldivenlerini giydi ve toz halindeki potasyum siyanürü önce pembe pastaların aralarına yaydı, ardından da şarap şişelerinden birinin içine oldukça fazla miktarda döktü. Yusupov'a dönerek, "Şarap şişesini çalkalama," dedi. "Zehir önce dibe çöker, sonra yavaş yavaş şaraba karışır. Eğer çalkalarsan hepsi birden karışıp şarabın tadını bozabilir. Hoş, Rasputin'in bunu anlayacak kadar damak tadı olduğunu sanmıyorum ya..."

Espri gibi söylenen bu sözler buz gibi bir etki bırakmıştı. Yusupov sinirli bir şekilde Doktor Lazavert'in elinden zehir kavanozunu alıp dolaptaki yerine yerleştirdi. Lazavert de o sıra eldivenlerini çıkarıp yanmakta olan şömineye attı. Odayı kötü bir koku ve duman kaplamıştı. Bir süre de odayı havalandırmak için beklemek zorunda kaldılar.

Aralarına yine bir sessizlik çökmüştü.

İlk konuşan Suhotin oldu: "Zehir kuvvetli bir zehir mi?"

Doktor Lazavert, "Bu kadar zehir bir boğayı iki dakika içinde yere serer. Pastadan bir iki lokma yemesi veya şaraptan bir kadeh içmesi ölmesi demektir."

Suhotin anladığını belirtir şekilde kafasını salladı ama yine de içinde bir kuşku dalgası dolaşıyordu.

"İrina'nın evde olduğu izlenimini nasıl yaratacağız?" diye sordu Pavloviç.

Yusupov, "Sen, Suhotin ve Pruşkiyeviç yukarıda olacaksınız ve mümkün olduğunca gürültü çıkaracaksınız. Ben de Rasputin'e İrina'nın beklenmedik konukları olduğunu ve bir süre sonra gideceklerini, İrina'nın da bize katılacağını söyleyeceğim."

"İnanır mı dersin?" Soran Suhotin'di.

“Başka şansı yok. Yukarı çıkıp bakacak değil ya...”

“Bu arada sen de konuğumuza şarap ve pasta ikram edeceksin...” Sesinden hâlâ sinirli olduğu belli olan Pruşkiyeviç araya girmişti.

“Öyle,” dedi Yusupov sakince.

“Bana bak Yusupov,” diye uyardı Doktor Lazavert. “Her ihtimale karşı sen tabancanı şuradaki dolabın çekmecesine koy, ateşlemeye hazır bulunsun.”

Yusupov kuşkuyla doktora bakarak, “Ne o doktor?” diye sordu. “Yoksa, boğayı bile iki dakikada öldüreceğini söylediğin zehrin Rasputin’i etkilememe ihtimali mi var?”

“Belki canı şarap içmek, pasta yemek istemez...”

“Ne yani, o zaman silahı çekip vuracak mıyım?”

Lazavert cevap vermedi. Böyle bir ihtimali hiçbiri düşünmüyordu. Tabancayı kullanmak demek, yakındaki karakol polislerini davet etmek demekti. Ayrıca Rasputin’in korumalarından birkaçına kendisini izlemeleri talimatı vermiş olma olasılığı da vardı.

Pruşkiyeviç sessizliği bozdu: “Haydi, biraz acele etmemiz gerek!”

“Neyin acelesi?” diye araya girdi Suhotin. Sizler paçayı kurtarırsınız. Benle Lazavert ne yapacağız?”

“Ne demek istiyorsun?” Pruşkiyeviç hala çok sinirliydi.

“Demek istediğim şu: Sen, Dimitri ve Yusupov Çar soyundan geliyorsunuz. Sizi tutuklamaları bile söz konusu değil. Bizler ise hemen tutuklanır hatta öldürülürüz.”

“Korkma,” dedi Grandük, “Biz üçümüz gereğini yaparız. Size bir zarar gelmez.”

Hepsinin kafasında da aynı şey vardı: Bu cinayetin asla gizli kalamayacağı... Tabii eğer, pederi öldürmeyi başabilirlerse.

1916 yılı kasım ayı sonlarında, cinayetten bir ay kadar önce, Prens Feliks, Rasputin'in yakın dostlarından Maria Golovina ile bağlantı kurdu. Rasputin ile olan son telefon konuşması aklından çıkmıyordu. Aklına koyduğu şeyi yapacak, Rasputin'i öldürecekti ama onu tuzağa düşürmenin bir yolu da güvendiği dostlarıyla irtibat kurmaktı.

Maria Golovina, Feliks'le Rasputin'in kendi evinde buluşmalarını ayarladı. Kurban ile katil arasındaki "alış-veriş" böyle başlamış oldu.

Kasım ve aralık ayı boyunca Rasputin ile Feliks sayısız kez birlikte oldular. Rasputin artık Yusupov'a adıyla seslenmiyordu. Ona, "Ufaklık" adını takmıştı. Feliks, Rasputin'e, aralarındaki dostluktan ailesinin haberinin olmasını istemediğini söyledi.

Bir buluşmalarında Rasputin Feliks'i evine davet etti. Birlikte Moyka ırmağı kıyısında yürüyerek 64 numaralı apartmana geldiler. Bu sırada karısından cevap bekleyen Feliks, İrina'nın Kırım'dan yola çıktığını ve bir hafta on gün içinde Petersburg'da olacağını anlatıyordu.

Eve girince Rasputin kendine votka doldurdu ve geniş koltuklardan birine yayıldı. Feliks'e de kendine içki doldurmasını söyledi. Feliks'in içkiyle pek arası yoktu, onun için çay içmeyi tercih etti. Hizmetçi kadının getirdiği fincanı alıp, Rasputin'in karşısına oturdu.

"Ölüm sana neyi hatırlatıyor ufaklık?"

Yusupov, bu ani soru karşısında sersemledi. "Ölüm

nereden aklınıza geldi Aziz Peder?” diye kekeledi.

“Ölüm benim aklımdan hiçbir zaman çıkmadı sevgili dostum,” diye devam etti Rasputin. “Ölüm, hepimizin başına şu veya bu şekilde gelecek bir olgu. Önemli olan inançtır. Öldükten sonra da bu dünyada varlığını sürdürebilmektir. Belki kimse bilmeyecektir ölümden sonra döndüğünü, aklına bile getirmeyecektir. Başına gelecek felaketlerin nedenleri konusunda akıl da yürütmeyecektir. Sen ise büyük bir keyifle sıranın onlara da gelmesini bekleyeceksin. Ben, sevgili dostum, ölümlerin hep beyaz bulutların arkasında bir yerde olduklarını düşünürüm. Bulutsuz gökyüzü gördüğümde de çok hüzünlenirim. O gün bizleri kimsenin kontrol etmediğini, bizi başıboş bıraktıklarını düşünürüm. Dikkat et, o sıralarda dünyadaki bütün kötülükler hortlar. Cinayetler işlenir, savaşlar çıkar... Bulutlar onların giysileri gibidir. Biliyor musun aziz dostum, yakında öleceğimi hissediyorum...”

Yusupov müthiş heyecanlanmıştı. Rasputin’e bir şeyler söylemek istiyordu ama sesi çıkmıyordu. Rasputin ise elindeki votka bardağının üzerinde elini gezdirirken, derin bir düşünceye dalmıştı. Yusupov’un gereksiz yere heyecanlandığının farkında değil gibiydi. Yeniden konuşmaya başladı:

“Çocukluğumda bana ölümü, Tanrıya kavuşmak, olarak açıklamışlardı. Hiç inanmamıştım. Tanrıya kavuşmanın yolunun ölüm olduğuna hiçbir zaman da inanmadım. Ölüm belki bir başka yere gitmektir. Ama asla Tanrıya kavuşmak değil. İnsanlar Tanrıya bu dünyada, ayaklarını bastığı topraklarda ulaşabilir ancak. Tanrıya kavuşmanın

iki yolu vardır: Ya dehşetli acılar çekeceksin ya da hiç tatmadığın zevkleri tadacaksın. Gerisi sıradan bir yaşamdır ufaklık. Bir yığın insan, bu sıradan yaşamın sonlanması için sırasını bekliyor ve nereye gideceğini bilmeden, gittiği yeri şimdiden sevmeye çalışıyor. Ölüm hakkında hiçbir fikirleri yok. Ölümden sonrası için ise zaten bir düşünce üretebilmek yeteneğine sahip değiller. Sevgili dostum, şuna inan; ancak akıllı insanlar Tanrıya kavuşabilirler. Aptallar bu dünyaya yeniden döndüklerinde, kösele tabanların altında ezilen birer karınca olacaklardır. Hiçbir değerleri yoktur onların. Yeryüzünü şu anda nasıl akıllılar yönetiyorsa, gideceğimiz yerde de akıllılar kimliklerini ve bedenlerini koruyacaklardır.”

Yusupov, durup dururken başlayan bu korkunç sohbetin nedenini kavrayamıyordu. Rasputin acaba bir şeyden mi kuşkulandı? Yoksa boşuna mı uğraşıyordu onu öldürmek için. Belki bu alçak “keşiş” her şeyin farkındaydı ve kendisiyle alay ediyordu.

“Cinsellik yaşamın ana damarlarından biridir ufaklık,” diye devam etti Rasputin. Bir yandan da elindeki votkayı çalkalıyordu. Buzların birbirine çarpmasından kaynaklanan ses Feliks’in kanını dondurdu. “Seni ele alalım mesela: Sen yürekli bir adamsın. Cinsel yaşamını ve tercihini yüreklice kullanmayı bildin. Bunun için sana yönelecek eleştirileri de göğüslemeyi göze aldın. Ben de senin gibi davrandım hep. Yüreklice ve pervasızca. Geride bıraktığın yıllara şöyle bir bak! Sevdığın ve istediğin şeyleri yapmakta ne kadar geç kaldığını anlayacaksın. Öyle değil mi?”

Rasputin birden kalktı ve Yusupov'un oturduğu koltuğun hemen önünde dikildi. Yusupov, yüzüne ışık tutulmuş zavallı bir tavşan gibi başını kaldırdı ve Rasputin ile göz göze geldi. Şimdi bu acımasız keşiş son hamlesini yapmaya hazırlanıyordu.

"Beni öldürmeyi çok istiyorsun, değil mi ufaklık?!"

Artık bu kadarı fazlaydı. Yusupov'un eli ayağı kesildi, külçe gibi arkasına yaslandı. Bakışlarını Rasputin'in bakışlarından kurtarabilmişti.

"Evet," dedi fısıltıyla. "Seni kıskandığım için seni öldürebilirim. Senin kadar başarılı olamadığım için seni öldürebilirim Aziz Peder. Ama bende ne seni, ne de kendimi öldürebilecek kadar güç yok."

Rasputin aldığı cevaptan hoşnut kalmıştı. Yeniden koltuğuna oturup arkasına yaslandı.

Uzun bir sessizlikten sonra Yusupov çekinerek, "İsa efendimizin doğum yıldönümünde bizimle olmanız İrina'nın da hoşuna gidecek Aziz Peder," dedi. Ne söylediğinin farkında bile değildi. Rasputin hafifçe doğrularak, "İrina ile konuş, hangi akşam uygunsa o akşam geleyim," dedi.

"25'i akşamı uygun olmazsa, 29 Aralık akşamı uygun olacaktır sanırım."

Bunu öylesine söylemişti. Aklında bir tarih yoktu ama en yakın tarih olmasını çok istiyordu. Onun için İsa'nın doğum gününü bir yem olarak ortaya atmıştı. Oysa şimdi, kurbanının ölümünü yılın son gününe bırakmıştı.

Rasputin bardaktaki kalan votkayı bir dikişte bitirdi. Ağzını koluyla sildi, bardağı yere bıraktı. "Çok korkuyo-

rum ufaklık,” dedi. “Öldürölmekten çok korkuyorum. Ŗu son birkaç ay içerisinde her gün onlarca ölüm tehdidi alıyorum. Korkumu biraz olsun azaltsın, beni cesaretlendirsin diye sürekli içki içiyorum. Eskiden sarhoş olmazdım, şimdi oluyorum. Çünkü sarhoş olana kadar içiyorum. Buna rağmen, bana ihtiyacı olduğunu düşündüğüm insanları ziyaret etmeye çalışıyorum. Sakatları, körleri, cüzamlıların... Aklına kim gelirse, kim hastaysa...”

Rasputin gözlerini yumdu ve eliyle Yusupov’a kapıyı gösterdi. Uyumak istiyordu. Yusupov biraz rahatlamıştı. Rasputin’in konuşmaları etkilemişti etkilemesine ama evden çıkıyor olması onu rahatlatmıştı. Rasputin’in kızları onu kapıya kadar geçirdiler. Yusupov büyük kızı Marya’ya dönüp, babalarına iyi bakmalarını söyledi, ardından söylediklerinden utandı.

Gorokhovaya sokağına çıkınca, Petersburg’un buz gibi havası yüzüne çarptı. Biraz kendine gelmişti.

“Alçak herif,” diye söylendi. “Beni de hastaları gibi kandıracağını sandı. Yemin ediyorum seni öldüreceğim!”

Bir araba çevirip, şoföre “Yusupov Sarayı,” dedi. Eve girer girmez de yakın dostu Dimitri’yi telefonla aradı. O akşam olanları anlattı.

Kızılhaç vagonundaki toplantıya o gece yarısı karar verildi.

29 Aralık akşamı beklenen randevu saati gelmişti. Gece yarısına doğru Rasputin kıyafetini değiştirdi. Açık mavimsi bir tişörtün üzerine mısır sarısı abartılı bir ceket geçirdi. Ceketin rengini özellikle seçmişti. Karanlıkta görünmek istiyordu. Sokaktan geçen birinin, bir polisin, balodan dönen bir Duma üyesi veya karısının ilgisini çekebi-

lirdi. Gittiği yer, bildiği bir yerdi ama sataretz duyguları bu gece fazlasıyla alarmdaydı. Başına bir şey gelecek olursa, bunun bedelini karşı taraf mutlaka ödemeliydi. Altına da lacivert bir pantolon giydi. Tişörtünün en üst düğmesini açık bıraktı. Ardından kendine bir bardak dolusu votka koydu. İki dikişte içkiyi bitirdi ve yatağa uzanıp, kendisini davet eden Yusupov'u beklemeye başladı.

Düşündükçe, o gece nereye ve ne amaçla gittiğini tam olarak bilmediğini fark etti. İrina ile buluşacaktı, ama bu düşünce bile cazibesini yitirmişti. Neden bu gece böylesine gizli tutulmaya çalışılıyordu? Mesele İrina'nın namusuydu, buna karar verecek olan İrina'ydı ama Yusupov ısrarcı oluyordu. Yok eğer Yusupov'un küçük düşmesi meselesiye, zaten Ufaklık'ın nasıl bir adam olduğunu tüm Petersburg biliyordu. O halde, neydi bu gizem?

Bir bardak votka daha doldurdu, ama hepsini içmedi. Ayık olması gerekiyordu. Son zamanlarda sarhoş olduğunu, bunun da doğru dürüst düşünmesini engellediğini biliyordu.

Birden aklına Maria Golovina'yı aramak geldi. Bayan Golovina evindeydi. Rasputin'in aramasına şaşırması gibiydi. Rasputin o gece ne yapacağını, nereye gideceğini Golovina'ya anlattı ve düşüncelerini sordu. Golovina, Yusupov'dan kendisine bir kötülük gelmeyeceğini anlattı. Merak etmemesini ve keyfine bakmasını söyledi.

Biraz rahatlamıştı, ama gerektiği kadar değil.

Büyük kızı Marya, "Feliks'e ne kadar güvenebilirsiniz?" diye sordu. "Neden gecenin bu saatinde sizi almaya geliyor?"

Rasputin, "Merak etme kızım," dedi. "O zayıf bir insan, çok zayıf. Günahkarın biri. Kız kardeşi işlediği günahlardan pişmanlık duydu, yardım etmemi istedi... Durumunun... Hoş olmayan gidişinin... Onu iyi etmemi istedi yani... Onlar benden nefret ediyor. Çar beni ne kadar seviyorsa, onlar da o kadar nefret... Nefret ediyor... Anlı-

yor musun? Gecenin bu saatinde ona gitmemin nedeni, bu ziyareti akrabalarından gizlemek istemesidir... Anlıyor musun Marya? Benim Çara ve Çariçeye yardım etmem gerek! Benden beklenen bu!"

Bütün bu konuşmalarının ne anlama geldiğini kendi de bilmiyordu. Eğer başına bir şey gelecek olsa, Golovina ve kızları kendisini kurtarmaya gelemezdi. Olsa olsa, başına gelecek en büyük felaket olan, öldürülmesi durumunda, katillerin yakalanmasını sağlarlardı.

Marya tekrar sordu: "Dışarı çıkmak zorunda mısınız babacığım?"

"Evet meleşim," dedi Rasputin. "Bu akşam ufaklığın yemeğine davetliyim. Planımız gerçekleşmek üzere. Prens, eşine yaptığım yardımların değerini biliyor. Benimle görüşmek istedi. Çariçe ile kız kardeşini nasıl barıştırabileceğimizi konuşacağız. Merak edecek bir şey yok."

İçki şişelerinin bulunduğu dolaptan küçük bir şişe aldı. Bir çeşit panzehir şişesiydi bu. İçindeki sıvının ne kadar kaldığına baktı. Ne zaman hazırladığını düşündü. Yeni ve taze bir sıvı hazırlayacak zamanı yoktu. Şişeyi açıp, büyükçe bir yudum aldı ve şişeyi yan cebine koydu. Daha fazla gerekirse, daha fazla içecekti. Boğazı yanmaya başladığı anda, ilaca ihtiyacı olacaktı. Bilge "Sataretz" böyle söylemişti.

Rasputin, Çariçe Aleksandra'ya 7 Aralık tarihinde bir mektup yazmıştı. Kargacık burgacık el yazısıyla yazılmış mektup, bir çok kehaneti içeriyordu. Mektubun bir yerinde de, en geç bu yılın son gününe kadar öldürüleceğinden söz ediyordu. Yazdığı bu mektup aklına geldi. Masanın üzerinde duruyordu. Bir kez daha okudu, birkaç düzeltme yaptı. İki gün sonra yeni yılın ilk günü başlıyordu. Kehanetine göre ölmesi gerekiyordu. Soğuk bir ter vücudunu sardı. O gün, bugündü. Bugün kendisini öldüreceklerdi. İyi de, neden bile bile böyle bir tuzağa kendini yem ola-

rak atıyordu?

“Sarhoşken yazdığım saçmalıklar bunlar,” diye düşündü.

Ama unutamıyordu bir türlü. Mektubu yeniden okudu:

“Ekselansları,

Size bu mektubu St. Petersburg’da yazıyor ve bulmanız için ortalık bir yere bırakıyorum. Bir ocağın önce bu dünyadan ayrılacağını biliyorum. Rus halkına, ülkeme ve bu ülkenin çocuklarına anlayabilecekleri şeyleri öğretebilmeyi çok isterdim.

Eğer sıradan katiller tarafından, özellikle de köylü kardeşlerim tarafından öldürülürsem, siz ekselansları korkacak bir şeyiniz olmasın. Tahtınızda oturun ve hükümdarlığınızı sürdürün. Çocuklarınızın ve sizin başınıza kötü bir şey gelmeyecek. Egemenliğiniz yüzlerce yıl sürecek.

Ama eğer Rus zengini boyarlar tarafından öldürülürsem ve onlar kanımı akıtırsa, elleri kanımla lekelenecek. Yirmi beş yıl boyunca o kan izlerini ellerinden silemeyecekler. Artık Rusya’da yaşayamayacaklar. Kardeş kardeşi öldürecek. Herkes birbirinden nefret edecek. Ölümünden sonraki yirmi beş yıl boyunca ülkede bir tek soylu insan kalmayacak.

“Rusya’nın Çarı, eğer Grigori’nin öldürüldüğünü bildiren çan seslerini duyarsan, şunu bil ki, beni öldürenler sizin yerinize tahta geçmek isteyen soylularsa, aileniz iki yıl içerisinde bütünüyle yok olacak.

Beni öldürecekler. Artık yaşamıyorum sayılır. Dua edin... Dua edin... Güçlü olun ve Tanrı tarafından kutsanmış ailenizi düşünün.

Sizin,

Grigori Yefimoviç”

Bulanık ve karamsar düşünceleri kafasından kovarak

yeniden beklemeye başladı. Kendi kehaneti kendini huzursuz etmişti. “Bu geceyi atlatmam gerek,” diye düşündü. “Bu gece kehanet yerine gelmezse eğer, bütün Rusya’nın önünde şarlatanlığımı kabul edeceğim. Buna karşılık, huzur içinde yaşayacağım. Tanrım, bıktım beynimde dolanıp duran bu saçma sapan düşüncelerden. Bana acı ve beni kurtar!”

Yine içini karanlık düşünceler kapladı. Geceleri yanda küçük bir dairede kalan Katya’yı çağırdı. Kendisini almaya gelenin kim olduğunu görmesini istiyordu. Çariçeye yazdığı mektubu özenle katlayıp masanın üzerine koydu. Katya’ya da, “Bu mektubun Çariçe’ye ulaşmasını sağla, mutlaka!” dedi. “Ortalık bir yere koy, kolay bulsun.”

Katya daha sonra kızları kontrol etti ve odasına çekildi. Rasputin ona uyumamasını ve kendisini almaya geldiklerinde kapıda olmasını söyledi.

Rasputin, Yusupov’u beklerken, yaşamında ne kadar çok kadınla birlikte olduğun anımsadı. Şimdi bir kadın için tehlikeli bir yolculuğa çıkıyordu. Kadın çok güzeldi, dayanılmayacak kadar güzel. Ancak, içinde bir sıkıntı vardı. Bir tuzağa doğru gittiğini hissedenden tilkiler gibiydi. Yusupov, kendisine oyun oynayamayacak kadar basiretsiz ve aptaldı. Yusupov’dan korkmuyordu. Ama düşmanları çok fazlaydı.

Katya’ya seslendi. Kadın koşturarak gelince, “Unutma Katya,” dedi. Ben gecikecek olursam, mutlaka Anna Virubova’ya haber ver. Ulaşabilirsen Aleksandra’yı da ara. Ama özellikle Anna’yı hemen ara. Onu bulman daha kolay.”

Katya, haddi olmadığını düşünse de, sormadan edemedi: “Sizi almaya kim gelecek aziz peder?”

Rasputin sakalını sıvazlayarak, “Kimin geleceğini gözlerinle görmeni istediğimden söylemiyorum Katyuşa,” dedi ve konuşmayı kesti. Artık bekleme zamanıydı.

Gece 12.30 sularında Yusupov, hazırlıklar tamamlanınca, kalın bir kürkü sırtına alıp, Doktor Lazavert'in kullandığı arabaya bindi. Çok geçmeden Gorokhovaya sokağındaki 64 numaralı apartmanın önünde durmuşlardı. Feliks doğrudan arka tarafa, mutfak kapısına yöneldi.

Çok geç olmasına karşın Katya henüz ayakta ve mutfaktaydı. Mutfak kapısında birinin beklediğini anlayınca kapıyı açtı. Yusupov, hizmetçi kadının evde ne aradığına bir anlam veremedi. Rasputin ile en son konuştuğunda, evde yalnız bekleyeceğini söylemişti. Katya, Yusupov'u görünce, "Durun biraz," dedi. "Ne işiniz var burada?"

Yusupov güçlükle, "Grigori Yefimoviç'i görmeye geldim..." dedi.

Hizmetçi kadın kuşkuyla Feliks'in kürkünün yakalarına saklamaya çalıştığı suratına bakarak, "Adınız ne?" diye sordu. "Hem neden bu kadar geç bir saatte bay Rasputin'i görmek istiyorsunuz? Kendisinin haberi var mı? Ön kapı yerine neden mutfak kapısından girmeye çalışıyorsunuz?"

Art arda gelen bu sorular Yusupov'u bunaltmıştı. Belli ki Rasputin kadına birisini beklediğini söylememişti. Bu kadının yerine, Rasputin'in o saatte kendisini kapıda beklemesi gerekiyordu. Öyle konuşmuşlardı. Oysa şimdi bir hizmetçi kadınla karşı karşıyaydı. Üstelik de kendisini kimsenin görmemesi gerekiyorken...

“Evet, bay Yefimoviç beni bekliyor. Bana bu saatte gelmemi söyleyen o,” dedi. “Mutfak kapısına gelmemi söyleyen de kendisi... Burada olacak, beni bekleyecekti.”

Katya, mutfaktan sızan cılız ışığın bir an Yusupov’un yüzünü aydınlatmasıyla, onu tanıdı:

“Oh, bağışlayın bay Feliks,” dedi telaşla. “Sizin olduğunuzu bilmiyordum. Bay Rasputin sizin geleceğinizi bana söylemedi. Kusura bakmayın, tanıyamadım. Ben hemen geldiğinizi haber vereyim.”

Kadın çevik bir hareketle yeniden mutfağa döndü. Mutfaktaki cılız ışık dışında, evden yansıyan başka ışık yoktu. Merdiven karanlıktı. Yusupov endişeyle beklerken, bir an oradan kaçıp gitmek istedi. Tam o sırada Rasputin’in kalın sesini duydu:

“Kim o? Sen misin Yusupov?”

Yusupov, “Evet, benim, Bay Yefimoviç,” dedi. “Sizi almaya geldim.”

Birkaç saniye sonra dev vücuduyla Rasputin mutfak kapısında belirdi. Yusupov’u kürkünün içinde büzülmüş şekilde görünce, “Neden saklanıyorsun öyle?” diye sordu.

Yusupov, bunun bir tuzak soru olduğunu fark etti. “Bay Yefimoviç, daha önce bunu sizle konuşmuştuk,” dedi. “Benimle buluştuğunuzu ve bize geldiğinizi kimseye duyurmayacaktık, hatırlarsanız... Hani İrina, dedikodular filan...”

Rasputin, alkolün verdiği sersemlikle tane tane, ama düzgün olmayan bir biçimde konuşuyordu.

“Ah, evet... Unutmuştum. Ben de evdeki hizmetçileri göndermiştim bu yüzden. Bir tek Katya kaldı. Ona güvenebiliriz, kimseye bir şey söylemez.”

Birlikte arabaya doğru yürüdüler. Hizmetçi kadın arkalarından uzun uzun baktıktan sonra kapıyı kapattı. Sokak karanlığa gömülmüştü. Lazavert son hızla konuğu, öldürecekleri mekana taşıdı.

Yusupov Sarayı'na geldiklerinde Feliks, Rasputin'i birinci kattaki arka kapıdan eve aldı. Geniş bir mermer salondan geçip alt kattaki yemek odasına indiler. Rasputin eve girerken ikinci kattan gelen müzik sesini duyunca duraksadı. Yukarı kattan bazı sesler geliyor ve "Siyah Gözler" adlı Rus parçasının Amerikan versiyonu çalıyordu.

"Ne oluyor?" diye sordu Rasputin. "Yukarıda eğlence mi var?"

Yusupov bu soruyu bekliyordu zaten. "Önemli bir şey yok Grigori Yefimoviç," dedi. "Karımın bazı arkadaşları bugün beklenmedik bir ziyaret yaptılar kendisine. Yukarıda biraz eğleniyorlar. Birazdan gidecekler. İsterseniz, onlar gidinceye kadar biz birer fincan çay içelim, ne dersiniz?"

Rasputin yanıt vermedi. Ağır adımlarla yemek odasının ortasına doğru yürüdü ve bir şey düşünür gibi başını öne eğip bekledi. Yusupov telaşlanmıştı.

"Bir şey mi oldu Aziz Peder?"

"Hayır," dedi Rasputin. "Vakit hayli geç oldu. Üzerime bir ağırlık çöktü. Votkayı fazla kaçırdım galiba... Bir tek votka beni biraz sersemletiyor..."

Yusupov hemen çay hazırlamaya koyuldu, Rasputin engelledi: "Çay içmek istemiyorum ufaklık."

"Peki bir kadeh şarap?"

"Hayır, şarap da istemiyorum."

Yusupov tekliflerinin reddedilmesinden çok rahatsız

olmuştı, yine de belli etmemeye çalıştı. Masanın üzerindeki pastalardan zehirli olmayan birini seçip yemeye koyuldu. Akli sıra Rasputin'in iştahını kabartmak istiyordu ama başarılı olamadı.

Rasputin şömineye yakın koltuklardan birine oturup odunların yanışını izlemeye başladı. Yusupov giderek tedirgin oluyordu. Tekrar şarap isteyip istemediğini sordu, cevap yine olumsuzdu.

Birden Yusupov'a dönüp, hiç de yeri değilken, "Beni birkaç kez öldürmeye kalktılar sevgili dostum," diye söze başladı. "Günde onlarca tehdit telefonları alıyorum. Ama Tanrı her seferinde bana yardım ediyor. Bana el kaldırmaya kalkışmanın ne kadar tehlikeli bir şey olduğunu düşmanlarıma gösteriyor. Beni öldürmeye kalkışacakların, bana el kaldıranların sonu kötü olacak. En az yirmi beş yıl ellerindeki kan silinmeyecek."

Yusupov kekeleyerek, "Bunu biraz önce evde de söylediniz. Gerçi yirmi beş yıl falan demediniz ama sizi öldürmek istediklerinden söz ettiniz. Neden yeniden açtınız bu konuyu?" diye sordu.

"Belli bir nedeni yok sevgili Yusupov. Odunların yanışına bakarken birdenbire aklıma geldi. İnsan yaşamının şu şöminede yanan odunlardan ne farkı var? Onlar da bir zamanlar canlıydılar, şimdi yanarak bizim rahatımızı sağlıyorlar. Onlar için bu doğal ancak insanoğlu için habersizce bir ölüm ne kadar doğal? Korkuyorum dedim ya.... Ne bileyim, gözü dönmüş birileri her şeyi göze alıp yine de beni öldürmeye kalkışabilir! Bu sen bile olabilirsin."

"Bence abartıyorsunuz Grigori Yefimoviç. Üstelik kal-

bimi kırıyorsunuz...”

“Belki... Belki de abartıyorum. Ama bundan yirmi gün kadar önce Çariçeye bir mektup yazmışım, buraya gelmeden önce bir kez daha okudum. Kendime belli bir ömür biçmişim ve bunun sonunun çok yakın olduğunu söylemişim. Ne bileyim, belki de o mektubu okumak beni huzursuz etti.”

Rasputin tekrar ayağa kalkınca, Yusupov birkaç adım geriledi. Dev gibi adamın karşısında cüce gibi kalmıştı.

“Evet, bir fincan çay içebilirim,” dedi.

Yusupov biraz umutlanmıştı. İçinden, “Keşke çaya da zehir koysaydık,” diye geçirdi. Titreyen elleriyle bir fincan çayı Rasputin’in önüne koydu.

Rasputin çayını yudumlarken Yusupov, pastalardan da denemesini önerdi. Rasputin, “Bu tür şeyleri sevmiyorum,” dedi. “Çok tatlı oluyorlar.”

Yusupov bir ara kalkınca, pembe pastalardan birini tek hamlede yuttu. Yusupov yeniden Rasputin’in yanına döndüğünde, pasta tabağındaki pembe pastalardan birinin eksik olduğunu gördü.

Yusupov ve yukarıdaki dostları için geriye yalnızca beklemek kalıyordu.

Ya da öyle sanıyorlardı!

Aradan birkaç dakika geçmesine rağmen, Rasputin’de bir tuhaflık yoktu. Uzanıp bir dilim pasta daha aldı, bu kez iki hamlede yuttu. Yusupov gözlerine inanamıyordu.

Bir süre geçtikten sonra Rasputin, fincanındaki yarım kalan çayı bir kenara itti. Duvara yaslanmış gitarı göstererek, “Nasıl, iyi çalabiliyor musun bari?” diye sordu. “Seni son gördüğümde, giysilerin çok hoştu doğrusu. Sahneye

yine eteklikle mi çıkıyorsun?” Yusupov’un cevabını beklemeden bir kadeh şarap istedi.

Yusupov neredeyse soluk alamayacak duruma gelmişti. Sonunda bu sahtekar keşiş şarap içmeye de karar vermişti. Pastadaki potasyum siyanür az geldiyse, şarap kesin sonuç verecekti. Heyecanla şarap şişelerinden zehirli olanını getirdi, Rasputin’in bardağını doldurdu. Kendisinin de bir kadehe şiddetle ihtiyacı vardı. Öteki şişeden de kendine bir kadeh koydu. Rasputin’in sesiyle yaptığı hatayı fark etti ve titredi:

“Eğer bir masada iki şarap şişesi birden açıksa, şişelerden birinde sorun var demektir.”

“Ne gibi bir sorun?” diye kekeledi Yusupov.

“Şaraplardan biri bozuktur sevgili dostum!” Çılgınca bir kahkaha atarak kadehini bir dikişte bitirdi.

Yukarıdan hâlâ gürültüler geliyordu. Yusupov yukarıda arkadaşlarının olduğunu anımsayarak rahatladı. Pastadan zehirlenmeyen Rasputin, bir koca kadeh şarabı devirmişti. Feliks ister istemez yeniden beklemeye başladı.

Rasputin, “Yoksa şaraba zehir mi koydun?” diye ansızın sorunca, Yusupov neredeyse elindeki kadehi düşürecekti. Rasputin gerçekten kendisiyle eğleniyordu. Sorunun cevabını bile beklemeden bir kadeh şarap daha istedi ve o korkunç kahkahasını yineledi.

“Her şeyi biliyor,” diye düşündü Yusupov. “Her şeyin farkında, ama nasıl oluyor da bile bile zehirli şarabı içiyor?”

Kadehi bir kez daha doldururken, “Güzel şakaydı,” diyebildi ve şarabından büyük bir yudum aldı: “Sağlığınıza!”

Yine söylediği son sözden dehşetli utanmıştı.

Artık Yusupov, her an Rasputin'in yere yuvarlanması-
nı bekliyordu. Rasputin bardağındaki şarabı bir dikişte bi-
tirdikten sonra Yusupov'a yeniden doldurmasını söyledi.
Yusupov kendini kaybetmek üzereydi. Yukarıdaki gürül-
tüler hâlâ devam ediyordu. Şarabı Rasputin'in bardağına
doldurduktan sonra, "Yukarı bir bakayım," dedi. "Belki
beni görünce gitmeye karar verirler. Çok uzattılar bu işi.
Saat neredeyse bir buçuk olacak..."

Rasputin elindeki kadehi bir dikişte bitirirken Yusupov
yukarıya çıkan merdivenleri çoktan tırmanmıştı. Suhotin,
Pruşkiyeviç ve Pavloviç merakla onu bekliyordu. Ellerin-
de çatal kaşık arada bir tabağa vuruyor ve müziğe eşlik
ediyorlardı. Yusupov'u görünce hep birden ayağa kalkıp
soran gözlerle Yusupov'a baktılar.

Yusupov fısıltıyla, "Zehri içti," dedi. "Birazdan dü-
şer."

Suhotin, "Pastadan da yedi mi?" diye sordu.

"Önce ondan yedi, ama pek etkilemedi herhalde. Laza-
vert şaraba daha fazla zehir koyduğunu söylemişti. Şimdi
üçüncü kadehini içiyor. Aşağı indiğimde onu yerde bula-
cağımdan eminim."

Ama öyle olmadı. Yusupov aşağıya indiğinde Raspu-
tin üçüncü kadehin son damlalarını yudumluyordu.

Ama ne olduysa o anda oldu. Rasputin birden yerinden
kalktı, boğazını tutup acı içinde odada dolaşmaya başladı.

Yusupov, "Ne oldu Aziz Peder, neyiniz var?" diye
sordu. Ne olduğunu biliyordu, daha doğrusu umuyordu.
Sesinde hiçbir inandırıcılık yoktu, ama Rasputin'in de
bunu fark edecek durumu yoktu.

“Hiç,” dedi Rasputin. “Biraz boğazım yanar gibi oldu... Yüzümü yıkasam iyi olacak!”

Yusupov lavaboyu gösterdi. Rasputin içeri girer girmez yan cebindeki sıvıdan biraz daha içti. Çıktıktan sonra yine şöminenin yanındaki koltuğuna oturdu. Gözlerini kapadı. Yusupov, onun böyle kolayca, hiç çırpınmadan ölmeyeceğini biliyordu. Zehirlenen birini ilk kez izleyişi değildi bu. Sanki Rasputin bir çeşit güç toplamaya çalışıyordu.

Birden başını kaldırdı ve Yusupov’un gözlerinin içine baktı.

“Sana karşı içimde yalnızca acıma hissi var Ufaklık,” dedi. “Cinsiyetini bulamamış olmandan dolayı acıyorum sana. İrina’ya olan isteğimin kaynağının sen olduğunu bilmiyor musun sanki? Sahi, babanla aran nasıl? 13 yaşından beri aranız pek yok değil mi? Hani senin şu kadın elbiselerini giyip, dudaklarını boyayarak Petersburg sokaklarına çıktığından beri... Hiç düzelmedi mi aranız?”

Yusupov susuyordu. İçindeki kin dalgası dayanamayacağı kadar kabarmıştı. Rasputin’in zehirden kıvrınmasını büyük bir hasretle bekliyordu. O can çekişirken, temiz şaraptan yudum yudum içecek, onun ölümüyle birlikte de son yudumu içip, kadehi kıracaktı.

Ama Rasputin’de zehirlenmiş gibi bir durum yoktu.

“Bu şarap biraz bayatmış,” dedi. “Bana senin içtiğin şişeden ver.”

Çaresiz kalan Yusupov, Rasputin’in kadehini bu kez zehirsiz olan şaraptan doldurdu.

Boğazının yanması geçmiş gibiydi. “Kendimi pek iyi hissetmiyorum sevgili dostum,” diye konuşmaya başladı.

“İrina’nın konukları işi biraz uzattılar. Benim de uykum gelmeye başladı. Bu buluşmayı başka bir zamana bırak-sak daha iyi olacak gibi. Bir araba bulma şansım var mı? Oldukça geç oldu.”

Yusupov yeniden telaşlandı. Belki izin verse ve Ras-putin gitse, yolda bir yerde ölecekti. Oysa Yusupov, Ras-putin’in cansız vücudunu gözleriyle görmek istiyordu.

“Ben yukarı bir bakayım, konuklara bir daha hatırlata-yım. Gitme zamanının geldiğini fark etmediler herhal-de...”

Pruşkiyeviç çok sinirliydi. Kontrolden çıkmış bir halde odada volta atıyordu. Yusupov’un geldiğini görünce, “Ne oldu, iş hâlâ bitmedi mi?” diye sordu.

Yusupov, “Zehir Rasputin’e etki etmiyor,” dedi.

Hepsi susmuştu. Ne söyleyeceklerini bilmiyorlardı. Sonunda Grandük Dimitri, “Olamaz! Mümkün değil!” diye bağırdı. Ardından belinden tabancasını çekip Yusu-pov’a uzattı. “Git, bununla işini bitir!” dedi.

“Gerek yok, aşağıda çekmecedeki tabanca var.”

“Olsun, sen yine de bunu al ve hemen işini bitir.”

“Silah sesi ne olacak?”

“Bir çaresine bakınız. Şimdi önemli olan şu aşağıdaki hamamböceğinden bir an önce kurtulmak. Sonra köpek-lerden birini öldürürüz, olur biter.”

“O zaman iki el silah sesi duyulur.”

“Önemli değil, daha sabaha çok var. Hem her atışta vurmak zorunda değilim ya, birini ıskaladım, öyle dü-şün...”

Yusupov’un birkaç tane iyi cins av köpeği vardı. Kö-pekler gece kulübelerine alınıyor, sabah olunca hizmetçi-

lerden biri tarafından dolaştırılıyordu. Yabancı görünce havlamayan cinsten köpeklerdi bunlar. Yalnızca av için eğitilmişlerdi.

Dimitri'nin söyledikleri Yusupov'a mantıklı geldi. Dimitri'den tabancayı aldı, aşağı indi. Tabancayı arkasına saklamıştı. Rasputin hâlâ yaşıyorsa, tabancayla öldürecekti.

Rasputin koltukta uyuklar vaziyette oturuyordu. Yusupov'un geldiğini görünce, "Tamam mı?" diye sordu. "Misafirler gidiyor mu?"

Yusupov cevap yerine, "Kendinizi pek iyi hissetmiyorsunuz galiba?.." diye sordu.

"Evet," dedi Rasputin güçlükle. "Başımda bir ağrı var. Midem de yanıyor. Bana bir bardak şarap daha versene, yine senin şişeden, belki iyi gelir."

Yusupov çekinerek bir kadeh şarap daha koydu. Umu du giderek azalıyordu. Bu kadar şarap içen birinin bunca zehirle ayakta kalmasına olanak yoktu... Bir parça daha şarap içen Rasputin bu kez iyice dirilmişti. Yusupov'u yanına çağırdı. Prens tedirgin bir halde yakın bir koltuğa oturdu. Rasputin, bir süre şöminedeki ateşe baktıktan sonra ansızın, "Boğazım da yanmaya başladı. Bana zehirli şarap mı verdin Yusupov?" diye sordu. Sesi son derece ciddi idi. Nadiren kendisine "Yusupov" diye seslenirdi.

"Bunu da nereden çıkartıyorsunuz Aziz Peder," dedi Yusupov.

"Bu aptalca," dedi Rasputin.

"Aptalca olan ne?"

"Beni bu şekilde öldürmeye çalışman."

Yusupov artık kontrolünü yitiriyordu. Tam o sırada

Rasputin kalktı, Yusupov da arkasına sakladığı tabanca ile iki adım geri çekildi. Rasputin, ağır adımlarla yaklaştığı abanoz ağacından yapılmış oyma bir dolabı, hayranlıkla inceliyordu.

Bu sırada Yusupov tabancayı Rasputin'in sırtına doğrultup, "Grigori Yefimoviç," diye seslendi. "Sanıyorum şu duvarda asılı haça baksanız daha iyi olacak, çünkü son duanızı yapmanız gerekiyor."

Rasputin büyük bir soğukkanlılıkla Yusupov'a baktı. Yüzünde hiçbir korku veya panik belirtisi yoktu. Bakışlarını tabancaya, ardından yine Yusupov'un gözlerine çevirdi. Ağzını açıp birkaç kelime söylemeye yeltendi, elini kaldırdı ama vazgeçti. Yusupov'a doğru bir adım attı. Gözleri hâlâ Feliks'in gözlerine kilitlenmişti. Feliks, bir süre daha bu gözlere bakacak olursa asla ateş edemeyeceğini anladı. Tetiğe bastı.

Rasputin bir iki adım geriledi ve haçın önünde yere yığıldı.

Yukarı kattaki suikastçılar silah sesi üzerine koşarak aşağıya indiklerinde Rasputin'i boylu boyunca yerde yatar buldular. Feliks, Rasputin'in başında elinde silahla duruyor ve kurbanına bakıyordu.

Rasputin ayı postunun üzerine düşmüştü. Hep birlikte Rasputin'in yaralı vücudunu ayı postunun üzerinden çektiler. Postun kana bulanmaması gerekiyordu.

Pruşkiyeviç eğilip baktığında, Rasputin hâlâ soluk alıyordu. Pruşkiyeviç, "Bekleyelim," dedi. "Birazdan soluğu kesilir." İkinci bir silah sesini açıklamakta güçlük çekebilirlerdi. Diğer yandan, yerde savunmasız bir adamı bıçakla boğazlayacak ya da kafasını kıracak kadar kendini kaybetmiş biri de yoktu aralarında.

Dördü de yerde yatan hareketsiz vücuda bakıyor, belki de aynı şeyi düşünüyorlardı. Suhotin hepsinin düşüncelerinin sözcüsü olmuş gibi, "Bu durumda zehrin de etkisiyle ölmesini bekleyeceğiz. Başka çare yok."

Tam o sırada büyük bir gürültüyle kapı çalındı. Şaşkınlıkla birbirlerine baktılar. Kimseyi beklemiyorlardı. Bir tek, silah sesini duyan, yandaki "müştemilatta" kalan hizmetçi Buzhinski gelebilirdi.

Yusupov kapıya gitti, bir parça aralayarak gelenin kim olduğuna baktı.

"Benim, kapıyı aç!"

Gelen Lazavert'ti. Yaşadıkları gerilimin etkisinden olsa gerek, onu tamamen unutmuşlardı. Doktor içeri girer girmez "Ne oldu?" diye sordu. "Silah sesi duydum!"

Yusupov kısaca olanları anlattıktan sonra Rasputin'in yerde yatan hareketsiz vücudunu gösterdi. "Bir bak ister-

sen. Sanırım ağır yaralandı. Kurşun tam göğsüne geldi. Sağ göğsüne. Kalbini delemedim namussuzun belki ama canına okudum sanırım.”

Doktor, yerde kıpırdamadan yatan Rasputin’in yanına gitti. Göz kapaklarını kaldırdı, yarasını inceledi ve arkadaşlarına, “Henüz ölmemiş, ama haklısınız, yarası oldukça ağır. Zehir içmedi mi?”

Yusupov alaycı bir gülümsemeyle, “İstemediğin kadar. Ama sanıyorum senin potasyum siyanür bayatmış. Adama hiç etki etmedi.”

“Olamaz,” dedi Doktor. “Bir bardak şarap içmesi veya bir dilim pasta yemesi yeterli olurdu. Dedim ya, o karcık zehir bile bir boğayı yere serer.”

Pruşkiyeviç başını olumsuz anlamda sallayarak, “Bu boğa fazla dayanıklı çıktı,” dedi.

Suikastçılar, Rasputin’in can çektiğini görünce yukarı kata çıktılar. Yusupov hemen yeni bir şişe şarap açıp kadehlere doldurdu. Çok heyecanlıydı. Kadehlerden biri elinden düşüp kırıldı.

Zaratev, “Uğursuzluk,” diye mırıldandı muzipçe. Ama bu şaka Feliks için çok ağırdı. Kendini tutamayıp arkadaşının üzerine yürüdü. Araya Purişkiyeviç girdi:

“Çocuklaşmayın, aşağıda bir adam ölmüş yatıyor, silah sesi karakoldan mutlaka duyulmuştur. Kimse gelmeden ortalığı temizleyip, cesedi yok etmeliyiz.”

“Aceleye gerek yok,” diye araya girdi Grandük. “Çarın emri olmadan değil polis, Saray Muhafız Alayı Komutanı gelse, içeri bir adım atamaz. Birkaç yudum şarap içip biraz sakinleşmekte yarar var.”

Kadehleri kaldırıp, Rasputin’den kurtulmanın şerefine içtiler. Feliks ikinci kadehleri doldururken bir huzursuzluk hissetti.

Moyka Irmağı'ndan bir görünüm

Cesedi yok etme planına göre Doktor Lazavert, Rasputin'in elbiselerini giyecek, yanında Grandük ve Teğmen Suhotin ile birlikte Yusupov'un evinden çıkacaklardı. Böylece, Rasputin'in peşini hiç bırakmayan korumaları da onun evden çıktığına tanık olacaklardı. Üç kafadar daha sonra yeniden Yusupov'un yanına dönecek ve cesedi Moyka ırmağı üzerindeki Büyük Petrovskaya Köprüsü'nün yakınlarındaki bir yerde buzların arasından ırmağa bırakacaklardı.

Kadehini kaldıran Suhotin, "Tanrı Çarımızı korusun!" dedi.

Hepsi ona eşlik etti. Pruşkiyeviç, "Bütün bunlara sebep Çariçe!" diye konuştu. "Bu şarlatana yüz verdi, onu sarayın baş tacı yaptı. Bir yığın ocağın sönmesine, bir sürü insanın ölmesine neden oldu. Ben bu amaçla kadeh kaldırılmasından utanıyorum."

"Neyse," dedi Yusupov. "Artık her şey bitti... Bundan sonra Aziz Peder cehennemde kendi işleriyle uğraşmak zorunda. Eminim orada da bir Aleksandra bulacaktır."

"Meraklanma," dedi Grandük Dimitri. "Yakında Aleksandra da yanına gidecektir!"

Feliks giderek huzursuzlanıyordu. "Ben aşağıya inip bir bakayım," dedi.

"Ne oldu?" diye sordu Dimitri, "Adam öldü işte! En az on-on beş gram zehir, üstüne hediye olarak bir kurşun. Aşağıda ne olduğunu sanıyorsun? Kocaman bir ceset... Belki de bir daha göremeyeceğimiz kadar kocaman bir ceset!"

"Olsun," dedi Yusupov. "Ben yine de inip bir bakayım."

İçindeki sıkıntı devam ediyor, hatta giderek artıyordu. İçinden bir ses, aşağıya inip Rasputin'e bakmasını söylüyordu.

Yusupov aşağı indiğinde Rasputin'i haçın önünde bıraktığı gibi buldu. Hafifçe vücuduna dokunduğunda so-

ğumamış olduğunu fark etti. Dehşetle Rasputin'i sarsmaya başladı ancak hiçbir tepki yoktu. Belli ki ölmüştü ama vücudu neden hâlâ sıcaktı? Belki de henüz ölmemişti. Can çekişiyordu. Ama can çekişir gibi bir hali de yoktu.

Arkadaşlarına haber vermek üzere merdivene doğru yürürken, Rasputin'in sol göz kapağının oynadığını fark etti. Birkaç saniye sonra ise Rasputin'in kendisine baktığını gördü. Bu durum, dehşetin en üst noktasıydı; öldü diye bıraktığı bir adam kendisine bakıyordu.

Feliks, "Hâlâ yaşıyor!" diye dehşete düştü ve arkadaşlarına haber vermek için bağırmaya hazırlandı. Ama Rasputin, adeta şimşek hızıyla ayakları üzerine bir daire çizip doğrulurken, aynı anda bir eliyle Feliks'i boğazından yakaladı. Birkaç saniye sonra öteki eli de Yusupov'un omuzlarına ağır bir yük gibi inmişti.

Feliks can havliyle çırpınmaya başladı. Yaralı bir adamla boğuşuyordu, bunu aklından hiç çıkarmıyordu ama karşısındaki adam kendisinin iki katıydı. Rasputin'in pençeleri canını çok yakıyordu. Bir an aklına Rasputin'in göğsündeki yara geldi. Elleri serbestti. Tüm gücüyle kurşunun girdiği yara yerini yumruklamaya başladı. Rasputin duyduğu acıyla inleyerek derin bir soluk aldı ve Feliks'i boğmaya çalışan eli gevşedi. Yusupov da bunu fırsat bileerek Rasputin'in ellerinden sıyrılmayı başardı.

"Yetişin! hâlâ yaşıyor," diye bağırarak yukarı doğru koştu..

Üst kata geldiğinde, Pruşkiyeviç'in sabırsızca dolanıp durduğunu gördü. Sauvage marka tabancasını cebine yeni koymuştu. Aşağıdan gelen sesi duyunca kanının donduğunu hissetti ve silahını cebinden çıkardı. Feliks yanlarına ulaştığında çıldırmış gibiydi. Yusupov'un söylediklerini anlamak çok güçtü. Sanki sayıklıyordu:

"...Yü-yüzü... yüzü yoktu... Yakışıklılığı... gözleri yuvalarından fırlamıştı... ve... ve bilinci yerinde gibiydi... Sanki beni görmüyordu... Bakışları beni delip geçiyor gi-

biydi...”

Aşağıdan gürültüler geliyordu.

Pruşkiyeviç aşağıya indiği sırada, Rasputin, ardında gözle görülür biçimde kan izleri bırakarak, salonu geçmiş, merdiveni tırmanmaya çalışıyordu. Bu arada gücü yettiği kadar, “Feliks! Feliks! Bütün bunları Çariçeye anlatacağım! Emin ol anlatacağım!” diyordu.

Son bir çabayla avluya çıkan kapıya ulaştı. Kapıyı daha önce Feliks kilitlemişti ama o sanki kilit yokmuş gibi rahatlıkla açmıştı. Bir süre sonra Petersburg gecelerinin karanlığına dalmıştı bile.

Pruşkiyeviç bir an duraksadı, ardından hızla Rasputin’in peşine düştü. Rasputin, sendeleyerek gidiyordu ve neredeyse sokak kapısına varmak üzereydi. Peşinden koşarak gelen Pruşkiyeviç silahını ateşledi ama ıskaladı. Bir kez daha ateş etti, yine ıskaladı. Eli titriyordu. Sonunda büyük bir hırsla elini ısırды ve elinin titremesini kontrol altına aldı. Yeniden ateş etti. Bu kez kurşun Rasputin’in sırtına saplandı. Rasputin durdu. Pruşkiyeviç bir kez daha ateş etti. Son kurşun Rasputin’in başına isabet etti. Rasputin düştü. Ama hâlâ doğrulmak istiyor, sürünerek ilerlemeye çalışıyordu. Pruşkiyeviç birkaç çevik adımda Rasputin’i yakaladı ve can çekişen adamın başını tekmelemeye başladı.

Rasputin son bir çabayla doğrulmaya çalışıyor, donmuş karları parmaklarıyla kazıyordu...

Pruşkiyeviç, Rasputin’i o halde bırakıp eve koştu. Yusupov lavabodaydı. Üzerine sıçrayan kanları yıkamaya çalışıyordu.

Gözleri donuklaşmıştı.

Pruşkiyeviç, “Sakin ol dostum, iblisi öldürdüm... Her şey bitti,” dedi.

Yusupov hiçbir şey duymuyordu. Aklında hâlâ biraz önceki dehşet dakikaları yankılanıyordu. Rasputin’in kaçmaya çalışırken “Feliks! Feliks!” diye bağıışı aklından

çıkılmıyordu.

Sersemlemiş bir halde lavabodan uzaklaştı, Pruşkiyeviç'e sarıldı: "Bize ne oluyor?" diye sordu. "Bütün bunlar neden bizim başımıza geldi?"

Pruşkiyeviç son derece soğukkanlı bir şekilde, "Sen istedin," diye yanıtladı.

"Ben mi?" diye bağırdı Yusupov. "Bütün bunların tek suçlusu ben miyim? Bir adam öldürdük, öldürmeye birlikte karar verdik ve tek suçlusu ben oluyorum, öyle mi!? Dimitri'nin Duma'daki konuşmasının hiçbir önemi yok muydu? Sen... Sen, çok mu seviyordun Rasputin'i? Suhotin, Rasputin'i çok sevdiği için mi bize katıldı. Lazavert zehri senin, benim hatırıma mı hazırladı? Ortada bir tek İrina'nın namusuna göz koymuş bir adamı ortadan kaldırmak mıydı söz konusu olan. Sizin her birinizin Rasputin'den alacağı yok muydu? Bırak bunları, kimse birbirini aldatmaya kalkmasın!"

Birkaç dakika sonra, sarayın "müştemilatında" kalmakta olan Yusupov'un hizmetlisi Buzhinski geldi. Zavallı adam ne olduğunu anlayamamıştı. Suikastçılar kendi dertlerine o kadar dalmışlardı ki, Buzhinski'nin uyandığının farkına bile varmadılar.

Artık, suikast timi için hiçbir şeyin önemi kalmamıştı. Amaç yerine gelmiş, Rasputin öldürülmüştü. Bundan sonra geriye bir tek bu cinayeti savunmak kalıyordu. Birlikte olmak, aynı şekilde davranmak zorundaydılar. Karşılarındaki en büyük tehlike ise, Rasputin'e tapacak kadar seven Çariçe Aleksandra'ydı. Büyük bir olasılıkla cinayet ortaya çıkacak ve Çar da, karısının etkisiyle hepsini tutuklatacaktı.

Bu çok kolay olmasa da, mutlaka gerçekleşecekti.

Cesedin bir an önce ortadan kaldırılması gerekiyordu.

Bu sırada Moyka Caddesi'nde görevli polis Vlassiyev, duyduğu sesleri silah sesine benzettiğinden, olayı araştırmak için sarayın bahçe kapısına gelmişti. Uzaktan, avlu,

daki iki adamın koşuşmasını görünce, Yusupov ile hizmetçisi Buzhinski oldukları kanısına varmıştı.

Vlassiyev, bahçe kapısını geçip biraz daha eve yaklaştığında, Buzhinski ile karşılaştı. Hizmetçiye bazı sesler duyduğunu, bunların silah sesi olduğunu sandığını söyledi. Buzhinski'nin de benzer sesleri duyup duymadığını sordu.

Hayır, Buzhinski öyle sesler duymamıştı.

Vlassiyev, uzun yıllardır tanıdığı Buzhinski'ye güvenererek, yeniden karakoldaki görevine döndü.

Bu sırada, Rasputin'in ağır yaralı vücudu karların üzerinde boylu boyunca yatıyordu. Darmadağın olmuş suratı bile Feliks'in öfkesini dindirmeye yetmemişti. Yusupov eve döndü ve elinde halter ağırlıklarının takıldığı, bir kilo ağırlığındaki demir çubukla geri geldi. Demir çubukla, yerde acıdan kıvranan adama rasgele vurmaya başladı. Yorulup da soluk almak için durduğunda, üstü başı kan içinde kalmıştı. Pruşkiyeviç bir kolundan tutmuş, Yusupov'u Rasputin'den ayırmaya çalışıyor, bir yandan da Buzhinski'den kendisine yardım etmesini istiyordu.

Feliks'in hizmetçisi Buzhinski etrafındaki dehşeti o anda fark etti. Feliks'i zorlukla Rasputin'in yanından uzaklaştırıp eve soktuktan sonra, Pruşkiyeviç'e yaklaşıp, biraz önce polis memuru Vlassiyev'in silah sesi duyup geldiğini ve kendisine de böyle bir ses duyup duymadığı-

nı sorduğunu anlattı.

“Ne yani,” dedi Pruşkiyeviç. “Silah seslerini duyduğunu mu söyledi?”

Buruzhinski, “evet” anlamında başını salladı. “Benim de duyup duymadığını sordu,” diye tekrarladı.

“Sen ne dedin peki?”

“Duymadığımı söyledim. İnandı herhalde, çünkü gitti.”

“İyi...”

Suikastçılar, polisin ağzını tutmayacağını, duyduğu ve gördüğü şeyleri üstlerine anlatacağı endişesi taşıyorlardı. Duma üyesi Pruşkiyeviç, Buzhinski’ye, polis memuru Vlassiyev’i çağırmasını söyledi.

Vlassiyev, Buzhinski ile birlikte yeniden bahçe kapısında göründü. Bu kez gördüğü manzara, durumun hiç de iç açıcı olmadığını belli ediyordu. Yerde bir adam yatıyordu ve onun başında da üstü başı kan içinde kalmış bir adam duruyordu.

Pruşkiyeviç polise doğru giderek, “Pruşkiyeviç adını daha önce duymuş muydun?” diye sordu.

Polis, “Evet,” diye cevap verdi. “Duma üyesidir kendisi.”

“İyi,” diye devam etti Pruşkiyeviç. “İşte o benim. Peki, Rasputin adını daha önce duymuş muydun?”

Polis kafasını olumlu anlamda salladı. Gözleri hâlâ yerde yüzükoyun yatan adamdaydı. Buralarda bir şeyler olmuştu ama ne? O sırada Doktor Lazavert, Suhotin ve Pavloviç de dışarı çıkmışlardı. Hepsinin suratında müthiş bir şaşkınlık vardı.

“Bu da iyi! İşte şu yerde yatan adam da Rasputin. Onu Rusya’nın geleceği için öldürdük. Rusya’nın ve Çarın iyiliği için burada gördüklerini unutacak ve bu konuyla ilgili kimseye bir şey söylemeyeceksin. Anlaşıldı mı?”

“Evet efendim!”

Pruşkiyeviç polise oradan uzaklaşmasını söyledi.

Karakola döndükten sonra, yirmi dakika kadar bekleyen Vlassiyev, şefini aradı. Duyduklarını ve gördüklerini olduğu gibi anlattı.

Suikastçılar ne yapacaklarını bilmez haldeydiler. Bütün bu olanlara inanamıyorlardı. Kabus gibi bir gece sona ermekteydi. Polisin olanları üstlerine anlatması halinde başlarına neler gelebileceğini akıllarına bile getirmiyorlardı. Her şey, şu yerde yatan adam yüzünden bu hale gelmişti.

Neredeyse bir avuç potasyum siyanüre, üç kurşun yarasına ve onca darbeye rağmen Rasputin hâlâ yaşıyordu. Suhotin evden uzunca bir ip ile branda bezi getirdi. Rasputin'in bacaklarını ve ellerini bağladıktan sonra branda ile de iyice sardılar. Hızlı çalışıyorlardı. Telaş içindeydiler. Rasputin'in üzerindeki kalın paltosu ve çizmeleriyle birlikte iyice ağırlaşmış olması, cesedin en azından bir süre su üzerine çıkmayacağını gösteriyordu. Ağır bir pakete dönüşmüştü Rasputin.

Her şey olmuş bitmişti. Şimdi kafadarların bir an önce Rasputin'in vücudundan kurtulmaları gerekiyordu. Yerde yatana ölü diyemiyorlardı, çünkü yaşadığından emindiler.

Suhotin ile Pruşkiyeviç zorlukla arabanın önüne sıkıştılar. Arka koltuğa Rasputin'i yerleştirmişlerdi. Doktor Lazavert de onun yanına sıkışmıştı. Arabayı bu kez Grاندük Dimitri Pavloviç kullanıyordu.

Feliks evde kalmıştı. Buzhinski ile birlikte ortalığı toparlaması gerekiyordu. Önce üzerindikileri değiştirdi. Buzhinski'ye kanlı giysileri şöminede yakmasını söyledi. Her yer kan içindeydi. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın, tüm kanı ortadan kaldıramayacağını farkındaydı.

Bir anda aklına Pruşkiyeviç'in fikri geldi. Şimşek gibi köpeklerin bulunduğu kulübeye gitti. Köpeklerden rasgele birini dışarı çıkarttı ve oracıkta zavallı hayvanın beyni-

ni bir kurşunda dağıttı. Köpeği kuyruğundan tutarak, daha önce Rasputin'in kanıyla kirlenen yerlerde gezdirdi. Aslında yaptığının saçma olduğunun farkındaydı. Tam bir şoktaydı Feliks Yusupov. Elleri titriyordu.

Bu arada Rasputin'i taşıyan araba, Moyka ırmağı üzerindeki Büyük Petrovski Köprüsü'nün önünde durdu. Köprünün altında yöre halkının su çekmek veya balık tutmak için donmuş ırmak üzerinde açtığı bir delik görünüyordu. Pruşkiyeviç, "İşte onu atacağımız yer burası!" dedi ve arabadan indi. Hep birlikte Rasputin'in ağır vücudunu nehre doğru sürüklediler.

Pruşkiyeviç iyi düşünmüştü. Delik oldukça büyüktü. Yine de Rasputin'in paketlenince daha da irileşen gövdesi delikten zor geçti. Vücudu delikten geçtikten sonra, bir süre buzun yüzeyinde kaldı. Karaltı halinde görülüyordu. Dördü de dona kalmıştı. Sanki Rasputin kendilerine bakıyor gibiydi.

"Hemen buradan uzaklaşalım," dedi Suhotin. "Daha fazla dayanamayacağım."

"Evet," dedi Lazavert. "İşin böyle biteceğini kim tahmin edebilirdi ki? Midem bulanıyor benim..."

Hep birlikte kıyıya çıktılar. Hiç konuşmadılar, vedalaşmadılar. Her biri ayrı yönde uzaklaştı. Rasputin'i orada, suyun altında bırakmakla bir cinayeti örtbas ettiklerini sanıyorlardı sanki. Birkaç saatliğine rahatlamışlardı belki, o kadar.

30 Aralık sabahı Rasputin'in kızları, babalarının Prens Feliks Yusupov ile yapacağını söylediği buluşmadan dönmeyişi fark ettiler. Rasputin'in yatağı öylece duruyordu. Bozulmamıştı. Sabah saat yedide Marya, hizmetçi Katya'yı uyandırdı. Katya uyku sersemi, "Babanız nerede?" diye soruyordu.

Marya, "Yusupov Sarayı'na gideceğini söylemişti," diye cevap verdi. "Huzursuz gibiydi, ama bana merak edilecek bir şey olmadığını söyledi."

Katya da o anda, Yusupov'un bir akşam önce mutfak kapısına geldiğini anımsadı. "Bu benim hoşuma gitmedi," dedi. "O adamın davranışlarından hoşlanmıyorum. Sanki bir şeyler saklıyor. Dün arka kapıdan gelip babanı götürmesi çok tuhaf..."

"Ne arka kapısı?" diye sordu Marya. "Arka kapıdan niye çıktı babam?"

"Bilmiyorum," diyerek kestirip attı Katya, şimdi sırası değildi.

Katya endişelenince, Marya ile kardeşi de endişelendi.

Tam o sırada telefon çaldı. Emniyetten babasını arıyorlardı. Nereye gittiğini, gece nerede kaldığını soruyorlardı. Marya bildiği kadarını anlattı. "Babamı bu saatte niye arıyorsunuz?" diye sordu.

Cevap alamadı.

Rasputin ilk kez geceyi dışarıda geçirmiyordu ama onun saat kaç olursa olsun eve dönmek gibi bir huyu var-

dı. Bunu bütün Petersburg yaşamında hiç değiştirmemişti. Sabaha karşı da olsa, sabah da olsa babaları mutlaka eve dönerdi. Marya, Bayan Golovina'yı arayarak babasının e-ve dönmediğini söyledi. Bayan Golovina hemen Feliks'i aradı, ama Feliks daha uyanmamıştı.

Bu sırada Rasputin'in büyük kızı Marya eşya dolabında babasının daha önce sakladığı bir mektubu hatırladı. Elleri titreyerek mektubu açtı ve okudu:

"Sevgili kızlarım,

Büyük bir felaket bizleri tehdit ediyor. Acı günler bize yaklaşıyor. Tanrının yüzü karardı, gecenin sessizliği ve karanlığı içinde kutsal ruh seçilemez oldu. Acı içinde kıvrılıyor. Bu karışıklık çok sürmeyecek. Tanrının cezası acımasız olacak. Peki, o zaman biz nereye sığınacağız?

Kutsal kitapta, 'her zaman tetikte bulunun, çünkü felaket gününü ve saatini bilemezsiniz,' diye yazar. Sözü edilen felaket ülkenin üzerine çökmek üzere. O zaman her yan kan ve gözyaşı ile dolacak. Benim son günlerim bunlar. Bu saatlerin çok acı olacağını bildiğim halde, hiçbir şeyden korkmadığımı da söylemeliyim.

Tanrı beni biliyor ve bana yardım edecektir.

Bu kargaşa günlerinde birçok insan ölecek. Bunların bir çoğu din uğruna canını verecek. Bütün dünya titreyecek. Kardeş kardeşi öldürecek. Açlık ve salgın insanları yok edecek. Korkulu günlerin gelmekte olduğunu söyleyecek...

Bunları düşünerek, ruhunuzun aydınlığa çıkması için dua edin. Tanrının rahmetinden ve günün birinde dinginliğe kavuşacağınızdan umudunuzu asla kesmeyin...

*Babanız,
Grigori Yefimoviç”*

Maria Golovina hemen Rasputin'in evine gitti, oradan bir kez daha Feliks'i aradı. Feliks hâlâ uyuyordu. Endişelendi. Öğlene doğru Feliks cevap olarak aradı. Hayır, Rasputin'i o gece hiç görmemişti. Maria Golovina, kızları ve yeğeni Yusupov'un yalan söylediğini anladılar. Endişeleri bir kat daha arttı.

Polis, memur Vlassiyev'in anlattıklarıyla, bir gece önce Yusupov'un evinde neler olduğunu az çok öğrenmişti. Rasputin'in eve o gece eve gelmediği de kızları tarafından ihbar edilmişti. Polis zaman kaybetmeden Yusupov Sarayı'na gitti. Feliks, gelen polislerle kapıda konuştu. Soruları yanıtlamadı. Çardan sorgulama için emir çıkarmaları gerektiğini söyledi. Bir gece önce Pavloviç, Pruşkiyeviç, Lazavert ile birlikte olduğunu, içkiyi fazla kaçırdığını söyledi. Yerdeki kanların da, arkadaşlarının birinin yanlışlıkla köpeği vurmasıyla açıklamaya çalıştı.

Çar soyundan gelen bir soyluyu daha fazla sıkıştıramayacağını anlayan polis, Feliks'i rahat bıraktı.

Oysa aynı saatlerde Pruşkiyeviç, bir gece olanları polise itiraf etmişti bile. Sinirlerine hakim olmakta zorlanan Pruşkiyeviç, öğlene doğru polisler kapısına dayanınca, hiç direnmeden her şeyi anlatmıştı.

Hemen Çariçeye haber verildi. Aleksandra müthiş üzgündü. En yakın dostlarından birini, çocuğunun doktorunu kaybetmekten çok, Rusya'nın büyük bir insanı kaybettiğine inanıyordu. Çarın da talimatıyla olay hemen müfettişlere aktarıldı ve soruşturma başlatıldı. Katillerin kim olduğu çabucak ortaya çıkmıştı ama cinayetin ayrıntıları

bilinmiyordu ve daha da önemlisi ceset ortada yoktu.

31 Aralık günü akşamüzeri polis, Rasputin'in cesedini Moyka ırmağı üzerindeki Büyük Petrovski Köprüsü'nün çevresinde aramaya başladı. Bir gün önce bu bölgede kanlı bir çizme bulunmuştu. Köprünün altındaki buzun üzerinde büyük bir delik vardı, ama cesetten iz yoktu. Akıntı yönünde araştırmalarını sürdüren polisler, biraz ileride bir delik daha buldular.

Rasputin'in ölü vücudu orada, buzların altındaydı.

Cesedi çıkarttıklarında çok şaşırdılar.

Rasputin sağ elini çözmeyi başarmıştı. Çözdüğü eli bir şeye uzanmak ister gibi, ileri doğru uzanmış ve öylece de donmuştu!

Suya atıldığında hâlâ yaşadığının bir başka kanıtıydı bu!

3 Ocak 1917'de Rasputin'in cesedi, Çarsoye Selo kentindeki Fyodorov Katedralin'e götürüldü. Törende Çar, Çariçe, kızları ile Anna Virubova hazır bulundular. Törene kızları, oğlu ve karısı alınmadı. Çariçe, Rasputin'in parçalanmış cesedini görmelerini istemiyordu.

Cesedin göğsünde, Çariçe'nin veda mektubu iliştirilmişti:

"Uğrumuza canını veren aziz insan,

Aşmak zorunda olduğun çetin yolda, beni dualarından esirgeme,

Cennete vardığında beni hatırla ve kutsal yardımını bağışla.

Aleksandra."

Rasputin'in cesedi daha sonra yakıldı.

Çariçeye yazdığı mektup ise, evde, Katya'nın bıraktığı masanın üzerinde bulundu. Mektubu okuyan Petersburg polis departmanı şefi, Rasputin'in kehanetinin gerçekleştiğini düşündü. Mektup 7 Aralık 1916 tarihini taşıyordu ve bir ocak olmadan Rasputin ölmüştü. Geriye, Çar ve ailesi için öne sürdüğü ikinci kehanet kalmıştı.

Polis şefi ikinci kehanetin gerçekleşmesini de görece kadar yaşadı.

29 Aralık'ı 30'una bağlayan gece Rasputin öldürülmüştü. Bundan 19 ay sonra da Çar ve tüm ailesi, "Romanof'ların Sonu" diye bilinen olay sonucu kurşuna dizildi.

Takip eden yıllarda kardeş kardeşi vurdu.

Polis memuru Vlassiyev'in ifadesinin ardından, Çariçe, İçişleri Bakanı Protopopov'a Feliks ile Dimitri'yi tutuklaması talimatı verdi. Çarlık Rusyası'nda, Çar soyundan gelenlerin tutuklanabilmesi veya evlerinin aranabilmesi için Çarın veya vekilinin emir vermesi gerekiyordu. Feliks, Kırım'a kaçmaya çalışırken yakalandı ve tutuklandı. Feliks o sıralarda otuz, Dimitri yirmi yedi yaşındaydı. İkisi de suçsuz olduklarını, Rasputin'i o akşam hiç görmediklerini söylüyorlardı.

Yine Çariçenin talimatıyla Yusupov'un sarayında araştırma yapıldı. Kan lekelerinin insan kanı olduğu ortaya çıktı. Bu kez Feliks ve Dimitri bu cinayeti "Rusya'yı kurtarmak" için yaptıklarını, "Vatan uğruna kendilerini feda ettiklerini," yaymaya başladılar.

Bu arada, dostlarını, tanıdıklarını ayaklandırdılar. Rasputin ile Çariçe arasında "ilişki" olduğunu iddia ettiler. Alman asıllı olan Çariçenin casus olduğunu, her ikisinin de Almanlar hesabına çalıştığını söylediler.

Kısa süre sonra Rasputin'e yönelik karalama kampan-

yası ses getirmeye başladı. Rasputin'e düşman olup, onun öldürülmesi gerektiğini savunanlar Feliks'i ve Dimitri'yi "kahraman" ilan ettiler. Tutuklu bulundukları hapisane ziyaretçiden geçilmez oldu. Binlerce kutlama telgrafı ve mektup aldılar.

Artık birer kahraman gibi görülüyorlardı. Bundan cesaret alarak, Çardan adil yargılanma talebinde bulundular. Çar bunu şiddetle reddetti. Cinayet çok açık ve planlı bir şekilde işlenmişti. Bunun mahkemelik bir yanı olamazdı. Üstelik kişisel bir kını de vardı Çarın: Karısının ve kendisinin en yakın dostunu öldürmüşlerdi. Aleksey'in doktorunu öldürmüşlerdi.

Feliks Kurç'a, Dimitri de İran'da savaşın devam ettiği Kavin'e sürüldü. Purişkeviç de cephelerden birine gönderildi. Baş Grandüşes Marie'nin çektiği, imparatorluk ailesinden 31 kişi ve halktan bir yığın insan Dimitri'nin bağışlanması için imza topladı, ancak Çar, "Kimsenin bana akıl öğretmesine izin veremem. Cinayet her zaman cinayettir. Bu dilekçede imzaları bulunanların vicdanlarının da rahat olmadığını biliyorum," diyerek konuyu kapattı.

Feliks Yusupov da, Grandük Dimitri Pavloviç de Birinci Dünya Savaşı'nın bitişini ve Sovyet Devrimi'ni gördü.

Rasputin, Moyka Irmağı'ndan çıkarıldıktan hemen sonra

Rasputin'in ölümü, ardında bir yığın yanıtsız soru bıraktı. Örneğin Rasputin, Yusupov'un karısının üst katta arkadaşlarıyla beraber olduğuna inanacak kadar saf bir adam mıydı? Cinayette kadın parmağı var mıydı? Rasputin o kadar zehirli şarap içtiği ve zehirli pasta yediği halde, otopsi raporunda kanında neden potasyum siyanüre rastlanmadı? Cesedin bulunması geciktiği için kandaki zehir bu süre içinde temizlendiyse, alkol niye temizlenmemişti? Pasta ve şarap gerçekten zehirli miydi? Rasputin, nasıl oldu da o kadar uzun süre İrina'yı sabırla bekledi? Rasputin evinden alındıktan sonra başka bir yerde işkence görüp, Yusupov'un evine öyle mi getirilmişti? Sui-kastçılar, Rasputin'in Yusupov'un evine gittiğini kimseye söylemeyeceğinden nasıl bu kadar emin olabilmişlerdi?

Bu ve benzeri sorular asla yanıtlanamadı. Olaylar nasıl gelişmiş olursa olsun, şu gerçeği hiçbir şey değiştirmede:

Üç kurşun yarası, ağır dayak ve bol miktarda potasyum siyanüre rağmen Rasputin boğularak ölmüştü...

Çılgın Keşiş

RASPUTİN

“Size kurtuluş yolunu gösteriyorum. Günahlarınızdan kurtulmanız için buradayım! Herkesin günah dediği şeylerden korkmayın. Bağlı olduğunuz insanlar sizler için belli sınırlar çizmiş ve bunların dışına çıkmanızı 'ahlaksızlıkla' nitelendirmiştir. Bu kabul edilebilecek bir şey olamaz. İnsanlar üzerine yasaklar koyan tek güç Tanrı gücüdür. Gönlünüzden nasıl geçiyorsa onu yapınız! İktidarsız kocalarınızı, verimsiz karılarınızı düşünmeyiniz! Tanrı insanları üremeleri için yaratmıştır. Korkmayın, düşüncelerinizde yarattığınız ve ahlaki değerlerle çeliştiğini düşündüğünüz her eylemi Tanrı adına gerçekleştirin ki, hem siz Tanrı katında kutsal birer kul olarak görevinizi yapmış olun hem de bizi yaratanın yardımına kollarınızı açmaya hakkınız olsun!”

Etkin
yayinevi

ISBN 975-6391-01-4

